

Lokalna Strategia Rozwoju

na lata 2009-2015

„Równość szans między tym, co lokalne a ponad lokalne. Potrzeby ogólnospołeczne są zaspokajane na równi z potrzebami lokalnych społeczności”

Dokument opracowano
na potrzeby Stowarzyszenia
*„Lokalna Grupa Działania
Partnerstwo Kaczawskie”*

SPIS TREŚCI:

	WSTĘP	4
	I. Charakterystyka lokalnej grupy działania (LGD)	5
	<i>Nazwa i status prawny LGD</i>	
	<i>Opis procesu budowania partnerstwa</i>	
	<i>Charakterystyka członków LGD</i>	
	<i>i sposób rozszerzania lub zmiany składu</i>	
	<i>Struktura Rady - organu decyzyjnego LGD</i>	
	<i>Zasady i procedury funkcjonowania LGD</i>	
	<i>oraz organu decyzyjnego</i>	
	<i>Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących</i>	
	<i>w skład organu decyzyjnego</i>	
	<i>Doświadczenie LGD i członków LGD</i>	
	<i>w realizacji operacji</i>	
	II. Opis obszaru objętego LSR	25
	<i>Wykaz gmin wchodzących w skład LGD</i>	
	<i>Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne,</i>	
	<i>przyrodnicze, historyczne i kulturowe</i>	
	<i>Ocena społeczno-gospodarcza obszaru</i>	
	<i>Specyfika obszaru</i>	
	III. Analiza SWOT dla obszaru Partnerstwa Kaczawskiego	48
	<i>Analiza</i>	
	<i>Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy</i>	
	<i>Wizja rozwoju obszaru LGD Partnerstwo Kaczawskie</i>	
	IV. Określenie celów ogólnych i szczegółowych	52
	<i>Syntetyczne zestawienie celów</i>	
	<i>Planowane przedsięwzięcia</i>	
	V. Określenie misji LGD	59
	VI. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR	60

VII. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR	61	
VIII. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR	61	
IX. Określenie procedur	62	
<i>Nabór wniosków o pomoc</i>		
<i>Procedura oceny zgodności operacji z LSR</i>		
<i>Procedura oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru</i>		
<i>Procedury odwołania od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji</i>		
<i>Procedura zmiany kryteriów lokalnych</i>		
X. Budżet LSR	68	
<i>Określenie budżetu LSR dla każdego roku jej realizacji</i>		
XI. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR	72	
XII. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR	73	
XIII. Zasady i sposób dokonywania oceny (ewaluacji) własnej	75	
XIV. Powiązanie LSR z innymi dokumentami planistycznymi	75	
XV. Planowane działania, przedsięwzięcia, operacje w ramach innych programów	80	
XVI. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	81	
XVII. Informacja o dołączanych do LSR załącznikach	82	

Szanowni Państwo!

Z wielką nadzieją rozpoczęliśmy pracę nad budowaniem Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” dla obszaru obejmującego gminy: Bolków, Krotoszyce, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Pielgrzymka, Świerzawa, Wądroże Wielkie, Wojcieszów, Zagrodno, Złotoryja. Dziś nadszedł ten czas, w którym zakończyła się praca nad dokumentem, a rozpoczyna okres wdrażania strategii na obszarze całego partnerstwa.

Zaangażowanie wielu mieszkańców, przedsiębiorców, radnych, wójtów, burmistrzów i sołtysów zaowocowało powstaniem Partnerstwa Kaczawskiego, w którym możemy współpracować na rzecz regionu. Dość długo zastanawialiśmy się, jakie cele wybrać i nad jakimi działaniami powinniśmy się skupić. Owocem naszych zbiorowych analiz i rozważań jest ten dokument - Lokalna Strategia Rozwoju - przygotowany z inicjatywy Stowarzyszenia Kaczawskiego w ramach Pilotażowego Programu LEADER+ i środków samorządów oraz Unii Europejskiej. Opracowana strategia posłuży nam do lepszego zarządzania i sterowania rozwojem naszego partnerstwa, ale również do udziału w programie LEADER w nowym okresie programowania na lata 2007-2013 wdrażanym przez Lokalną Grupę Działania na obszarze partnerstwa i Samorząd Województwa na terenie Dolnego Śląska. Uznaliśmy, że główne nasze starania będą koncentrowały się na wykorzystaniu wielkiego bogactwa przyrodniczo-kulturowego Gór i Pogórza Kaczawskiego oraz mieszkańców, którzy zaczynają nazwać siebie Góralami Kaczawskimi. Oferowane przez naszych przodków oraz przyrodę dary posłużą nam wszystkim do poprawienia warunków życia i zrównoważonego rozwoju na obszarach wiejskich.

Mamy nadzieję, że nasza partnerska współpraca w dużej mierze przyczyni się do rozwoju naszego regionu. W tym celu konieczne jest osobiste zaangażowanie się wszystkich mieszkańców w realizację zawartych w tym dokumencie działań.

I CHARAKTERYSTYKA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA (LGD)

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania (dalej nazywana LGD) Partnerstwo Kaczawskie jest podmiotem, który jest odpowiedzialny za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju (dalej LSR). LGD została utworzona w drodze partnerskiego dialogu oraz współpracy na obszarze 11 graniczących ze sobą gmin Dolnego Śląska. Partnerstwo zbudowane zostało w oparciu o wzajemne zaufanie oraz współpracę trzech sektorów: publicznego, społecznego oraz gospodarczego na mocnych filarach działającego na tym obszarze od 2004 roku Partnerstwa Kaczawskiego oraz Stowarzyszenia Kaczawskiego.

1.1 NAZWA I STATUS PRAWNY LGD ORAZ DATA WPISU DO KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO I NUMER W REJESTRZE

Lokalna Strategia Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego będzie realizowana przez **Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”** - zarejestrowane w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu Wydział IV Gospodarczy.

- nazwa LGD: pełna oficjalna nazwa LGD, zapisana jest w Statucie i brzmi: **Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”**

- status prawny LGD:

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” ma status **stowarzyszenia**.

1. Data wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego: 4 listopada 2008 roku

2. Numer pozycji rejestru (numer KRS): 0000317167

3. Siedziba oraz Biuro mieści się pod adresem: **Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, 59-407 Mściwojów 45 a**

1.2 OPIS PROCESU BUDOWANIA PARTNERSTWA

Wszystko zaczęło się wiosną 2004 r. od realizacji przez Klub Przyrodników ze Świebodzina projektu: Budowanie partnerstwa w planowaniu ochrony przyrody na przyszłym obszarze sieci Natura 2000 „Góry i Pogórze Kaczawskie” finansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach grantu Phare 2001, Program Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Zaplanowane tam działania miały na celu wypracowanie partnerskiej współpracy pomiędzy samorządami, organizacjami pozarządowymi i biznesem oraz zaangażowanie lokalnych grup społecznych do aktywnego i konstruktywnego włączenia się w proces planowania zasad ochrony przyrody. Działania te przyniosły wiele pozytywnych rezultatów, ale przede wszystkim przyczyniły się do zawiązania Partnerstwa Kaczawskiego i podpisania **deklaracji wspólnego, trójsektorowego, partnerskiego działania na rzecz zrównoważonego rozwoju** na obszarze Gór i Pogórza Kaczawskiego **we wrześniu 2004 roku**. Kolejnym etapem rozwoju naszego Partnerstwa było wstąpienie w 2006 roku do Krajowej Sieci Grup Partnerskich na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju, koordynowanej przez Fundację Partnerstwo dla Środowiska z Krakowa, która w swych szeregach zrzesza 21 Partnerstw z całej Polski oraz współpracuje z podobnymi sieciami Partnerstw w całej Europie. Zasięg działania naszej grupy rozpościera się na dość rozległym obszarze pomiędzy Legnicą, Jelenią Górą, a Strzegomiem w regionie nazywanym Krainą Wygasłych Wulkanów w dużej części obejmujący Góry i Pogórze Kaczawskie. Region ten uważany jest przez wielu turystów, przyrodników i przewodników za jedno z najpiękniejszych

miejsce w Polsce. Partnerstwo swym zasięgiem obejmuje 3 powiaty i 11 gmin. Jest to 8 gmin wiejskich: Krotoszyce, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Pielgrzymka, Wądroże Wielkie, Zagrodno, Złotoryja – wiejska, 2 gminy wiejsko – miejskie: Bolków i Świerzawa, oraz 1 gmina miejska: Wojcieszów, które zdecydowały, poprzez podjęcie stosownych uchwał Rady Gminy, o przystąpieniu do Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie oraz programu LEADER.

Proces budowania oraz zacieśniania partnerskiej współpracy wciąż trwa choć należy uznać za ogromny sukces działania grupy, która z każdym rokiem konsoliduje i umacnia swoje struktury, a w przeciągu ostatnich dwóch lat powiększyła się o 4 gminy, które zaakceptowały nasze działania i postanowiły aktywnie się do nich włączyć.

Zarejestrowane w zeszłym roku Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” zbudowane zostało na solidnych podstawach grupy nieformalnej -

Partnerstwa Kaczawskiego oraz organizacji pozarządowej - Stowarzyszenia Kaczawskiego, które w poprzednim okresie programowania było beneficjentem II Schematu Pilotażowego Programu LEADER+.

Wszystkie projekty i programy były realizowane w ramach partnerskiej współpracy, przy współpracy administracji publicznej, gmin z obszaru partnerstwa oraz administracji rządowej, a także przy zaangażowaniu lokalnych organizacji pozarządowych, biznesu i aktywnych ludzi – mieszkańców Gór i Pogórza Kaczawskiego.

Efektom tej współpracy są wspólne projekty i przedsięwzięcia realizowane na tym obszarze:

Rozwój Sekretariatu GP "Partnerstwo Gór i Pogórza Kaczawskiego" – Fundacja Partnerstwo dla Środowiska - zbudowanie Grupy Partnerskiej Gór i Pogórza Kaczawskiego oraz zaangażowanie samorządów z tego obszaru do partnerskiej współpracy na rzecz rozwoju regionu. W szeregi tej nowej struktury weszło 11 samorządów pragnących coś zmienić i wspólnie pracować w oparciu o wzajemne zaufanie.

Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego

Proces kształtowania warunków życia ludzi na obszarach wiejskich, którego animatorem i podmiotem jest społeczność lokalna. W ramach tych działań zostało zorganizowanych, przy współpracy Wydziału Rozwoju Obszarów Wiejskich przy Urzędzie Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego, kilka konferencji regionalnych: w Jaworze, Męcince i Prusicach w kwietniu 2007 roku oraz w Męcince w listopadzie 2008r. Liderzy Stowarzyszenia Kaczawskiego poprowadzili również wiele szkoleń i spotkań z mieszkańcami regionu w ramach opracowywania Planów Odnowy Miejscowości.

„Aktywny lider – aktywna wieś”

Zwrócenie uwagi liderów wiejskich na możliwość wykorzystania zasobów kulturowych i tradycji do zrównoważonego rozwoju wsi.

Przygotowanie liderów i mieszkańców wsi do lepszego pozyskiwania, a także wykorzystania środków Unii Europejskich oraz środków z innych konkursów na potrzeby rozwoju przy zachowaniu dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu.

Ekomuzea Kaczawskie - otwarte muzea tematyczne, których obiekty rozproszone są w terenie, i tworzą żywą kolekcję wartości przyrodniczych i kulturowych regionu oraz dorobek jego mieszkańców

Na terenie Partnerstwa Kaczawskiego działają:

- Ekomuzeum Wsi Dolnośląskiej, Szkółkarstwa i Sadownictwa w gminie Mściwojów
- Ekomuzeum Rzemiosła w Dobkowie

Jest już pomysł na:

- Ekomuzeum Bitwy Kaczawskiej

Produkt lokalny

jest czymś, co mieszkańcy danego terenu uważają za tradycyjne i pospolite, a osoby z zewnątrz za specyficzne i niepowtarzalne. Jest szansą na zachowanie dziedzictwa przyrodniczo -kulturowego Kaczawskiej wsi. Nasze Partnerstwo stara się wspierać różnorodnymi działaniami lokalnych rękodzielników, przede wszystkim poprzez organizację imprez regionalnych: Kaczawski Jarmark Bożonarodzeniowy, Kaczawski Jarmark Wielkanocny oraz poprzez wsparcie imprez lokalnych promujących zasoby lokalne.

"Działaj Lokalnie" – Lokalna Organizacja Grantowa

Poprzez przyznawanie dotacji w otwartych konkursach grantowych pomagamy w budowaniu aktywnych społeczności lokalnych, w których mieszkańcy wspólnie definiują własne problemy i starają się im przeciwdziałać bądź łagodzić ich skutki. W latach 2007 r.- 2008 r. udało się dofinansować 23 projekty na kwotę 69 000 zł.

Na terenie naszego partnerstwa zrealizowane zostały również projekty przez zaprzyjaźnione organizacje i osoby:

- Arleg – Agencja Rozwoju Regionalnego w Legnicy - **„Agroturystyka – szansą dla regionu”**
- Fundacja Ekologiczna „Zielona Akcja” - **„Kaczawskie pętle rowerowe”**
- Wolontariuszka z Francji - Bérengere Dubois de Mont-Marin - **„Co mi się u mnie podoba?”** w ramach Programu Młodzież finansowanego ze środków Unii Europejskiej

W ramach ożywienia lokalnej społeczności i budowania partnerskiej współpracy nasze partnerstwo, dzięki zaangażowaniu organizacji pozarządowych, samorządów i ludzi przeprowadziło liczne warsztaty, konferencje i seminaria, których celem jest współpraca na szeroką skalę ze społecznościami lokalnymi, zamieszkującymi obszary wiejskie województwa dolnośląskiego oraz pobudzenie aktywności mieszkańców wsi, poprzez stymulowanie i wspomaganie oddolnych inicjatyw rozwojowych oraz stworzenie odpowiednich mechanizmów i instrumentów wsparcia.

1.3 CHARAKTERYSTYKA CZŁONKÓW LGD ALBO JEJ PARTNERÓW I SPOSÓB ROZSZERZANIA LUB ZMIANY SKŁADU LGD

Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Kaczawskie” liczyła w dniu 15 października 2009 roku, 77 członków, wśród których są reprezentanci wszystkich trzech sektorów. Wykaz członków partnerstwa zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 1. Wykaz członków – osób prawnych - Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Kaczawskie”:

Lp.	Nazwa osoby prawnej	Siedziba	Osoba reprezentująca na Zebraniu Założycielskim	Sektor	Funkcja w strukturze LGD
1.	Powiat Jaworski	ul. Wrocławska 26, 59-400 Jawor	Stanisław Laskowski	publiczny	Członek zwyczajny
2.	Gmina Wądroże Wielkie	Wądroże Wielkie 64, 59-430 Wądroże Wielkie	Seweryn Sterc	publiczny	Członek zwyczajny
3.	Gmina Zagrodno	Zagrodno 52, 59-516 Zagrodno	Mieczysław Słonina	publiczny	Członek zwyczajny
4.	Miasto Wojcieszów	ul. Pocztowa 1, 59-550 Wojcieszów	Sławomir Maciejczyk	publiczny	Członek zwyczajny
5.	Gmina Paszowice	Paszowice 137, 59-411 Paszowice,	Henryk Hawrylewicz	publiczny	Członek zwyczajny
6.	Gmina Złotoryja	Al. Miła 4, 59-500 Złotoryja	Maria Leśna	publiczny	Członek rady
7.	Gmina Świerzawa	Świerzawa Pl. Wolności 60	Józef Kołcz	publiczny	Członek zwyczajny
8.	Gmina Bolków	ul. Rynek 1 59-420 Bolków	Jarosław Wroński	publiczny	Członek rady
9.	Gmina Mściwojów	Mściwojów 43, 59-407 Mściwojów	Ignacy Pięta	publiczny	Członek zwyczajny
10.	Gmina Krotoszyce	ul. Piastowska 46, 59-223 Krotoszyce	Franciszek Chyła	publiczny	Członek zwyczajny
11.	Gmina Pielgrzymka	Pielgrzymka 117, 59-524 Pielgrzymka	Tomasz Sybis	publiczny	Członek zwyczajny
12.	Gmina Męcinka	Męcinka 11, 59-424 Męcinka	Zbigniew Przychodzeń	publiczny	Członek zwyczajny
13.	Szkoła Podstawowa w Wądrożu Wielkim	Wądroże Wielkie 170/4, 59-430 Wądroże Wielkie	Zofia Pyż	publiczny	Członek rady
14.	Gminny Ośrodek Kultury	Paszowice 142, 59-411 Paszowice	Małgorzata Świdarska	publiczny	Członek Zarządu
15.	„NOW-ROL” Spółka z o.o.	Wojcieszyn 33B, 59-524 Pielgrzymka	Jan Paluch	gospodarczy	Członek rady
16.	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne	Pielgrzymka 108 A, 59-524 Pielgrzymka	Józef Zając	gospodarczy	Członek rady

	Sp. z o.o.				
17.	Stowarzyszenie Kaczawskie	Mściwojów 20, 59-407 Mściwojów	Ewelina Rozpędowska	społeczny	Członek rady
18.	Towarzystwo Miłośników Gminy Pielgrzymka	Pielgrzymka 117, 59-524 Pielgrzymka	Zenon Bernacki	społeczny	Członek rady
19.	Stowarzyszenie Przyjaciół Nowej Wsi Wielkiej i Nowej Wsi Małej,	Nowa Wieś Wielka 40, 59-411 Paszowice	Kazimierz Rogowski	społeczny	Członek rady
20.	Stowarzyszenie Promocji Kultury „Teraz Zagrodno”	Zagrodno 187, 59-516 Zagrodno	Helena Ceglarska	społeczny	Członek zwyczajny
21.	Przedsiębiorstwo o Transportowo-Budowlane Sp. z o.o.	50-519 Wrocław ul. Gajowa 23/14, Oddział Złotoryja, 59-500 Złotoryja, ul. Legnicka 39	Emilia Maciejewska	gospodarczy	Członek rady

Tabela nr 2.

Wykaz członków – osób fizycznych - Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Kaczawskie”

LP.	IMIĘ I NAZWISKO	ADRES ZAMIESZKANIA	SEKTOR	FUNKCJA W STRUKTURZE LGD
1.	Piotr Olchówka	Snowidza 38, 59-407 Mściwojów	społeczny	Pełnomocnik Zebrania walnego
2.	Mariusz Forys	Targoszyn 85, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek Zarządu - prezes
3.	Waldemar Dziędziola	Męcinka 101 59-424 Męcinka	społeczny	Członek Zarządu - wiceprezes
4.	Gabriela Męczyńska	Snowidza 31, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek Zarządu - skarbnik
5.	Anna Rabska	Proboszczów 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek Zarządu
6.	Krystyna Gadek	Budziszów Wielki 93/4 59-430 Wądroże Wielkie	społeczny	Przewodnicząca Komisji Rewizyjnej
7.	Jarosław Oksiński	Bogaczów 1, 59-424 Męcinka	społeczny	Członek Komisji Rewizyjnej
8.	Danuta Kureła	Proboszczów 88, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek Komisji Rewizyjnej

9.	Beata Castaneda Trujillo	Krotoszyce ul. W Witosa 17,59-223 Krotoszyce	gospodarczy	Członek rady
10.	Krzysztof Sikora	Olszanica 102, 59-516 Zagrodno	społeczny	Członek rady
11.	Lucyna Ochrombel	Nowa Męcinka 5, 59-424 Męcinka	społeczny	Członek rady
12.	Anna Zabawa	Krotoszyce ul. Piastowska 47, 59-223 Krotoszyce	społeczny	Członek rady
13.	Zygmunt Melner	Sichów 19 59-424 Męcinka	społeczny	Członek rady
14.	Piotr Pieniążek	Targoszyn 18, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek rady
15.	Zofia Solińska	Kościelec 59-223 Krotoszyce	społeczny	Członek rady
16.	Elżbieta Stachurska	Mściwojów 39, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek rady
17.	Krzysztof Kowalczyk	Jawor ul. Jagiellończyka 9a/3 59-400 Jawor	publiczny	Członek rady
18.	Ewelina Bachmatiuk	Uniejowice 56, 59-516 Zagrodno	społeczny	Członek rady
19.	Zbigniew Mosoń	Ul. Jeleniogórska 60/3, 59-540 Świerzawa	publiczny	Członek rady
20.	Dorota Sadowska	Ul. Słoneczna 2, 59-550 Wojcieszów	społeczny	Członek rady
21.	Arleta Gregulska - Oksińska	Bogaczów 1, 59-424 Męcinka	społeczny	Członek rady
22.	Maria Krasecka	Wądroże Wielkie 197, 59-430 Wądroże Wielkie	społeczny	Członek rady
23.	Żaneta Klonowska	Wilków 80, 59-500 Złotoryja	społeczny	Członek rady
24.	Andrzej Ruszlewicz	Wrocław ul. Połabian 52, 52-339 Wrocław	społeczny	Członek zwyczajny
25.	Sylwester Abramek	Czaple 38, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek zwyczajny
26.	Irena Stolarczyk	Mierzyce 30, 59-430 Wądroże Wielkie	społeczny	Członek zwyczajny
27.	Wiktor Urbańczyk	Radzimowice 9, 59-420 Bolków	społeczny	Członek zwyczajny
28.	Rafał Plezia	Nowa Wieś Legnicka 46/1, 59-241 Legnickie Pole	społeczny	Członek zwyczajny
29.	Zenon Rudnicki	Dobków 104, 59-540 Świerzawa	społeczny	Członek zwyczajny
30.	Agata Rudnicka	Dobków 104, 59-540 Świerzawa	społeczny	Członek zwyczajny
31.	Halina Marzec	Dobków 11, 59-540 Świerzawa	społeczny	Członek zwyczajny
32.	Ewelina Paluch	Twardocice 116, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek zwyczajny
33.	Krystyna Paluch	Pielgrzymka 139, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek zwyczajny
34.	Ignacy Urbański	52-212 Wrocław, Ul. Szczepowa 11	społeczny	Członek zwyczajny

35.	Wiesław Szymczyk	Jawor ul. Lipowa 8a/6, 59-400 Jawor	społeczny	Członek zwyczajny
36.	Damian Męczyński	Snowidza 31, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek zwyczajny
37.	Anna Michałków	59-411 Paszowice	społeczny	Członek zwyczajny
38.	Michał Drelinkiewicz	Czaple 22, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek zwyczajny
39.	Chrabąszcz Beata	Pielgrzymka 76, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek zwyczajny
40.	Evelio Castaneda Trujillo	Krotoszyce ul. W Witosa 17, 59-223 Krotoszyce	społeczny	Członek zwyczajny
41.	Agnieszka Foryś	Czernica 13, 58-173 Roztoka	społeczny	Członek zwyczajny
42.	Patrycja Gondek	Targoszyn 4a/6, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek zwyczajny
43.	Teresa Foryś	Targoszyn 85, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek zwyczajny
44.	Norbert Borowski	Ul. Nadrzeczna 1, 59-550 Wojcieszów	społeczny	Członek zwyczajny
45.	Krzysztofa Burdelak	Czaple 37, 59-524 Pielgrzymka	społeczny	Członek zwyczajny
46.	Roman Dojlido	Paszowice 36, 59-411 Paszowice	społeczny	Członek zwyczajny
47.	Irena Świąś	Targoszyn 83, 59-407 Mściwojów	społeczny	Członek zwyczajny
48.	Piotr Nowek	Kłonicze 7, 59-411 Paszowice	społeczny	Członek zwyczajny
49.	Mariusz Łesiuk	Radziechów 44, 59-516 Zagrodno	społeczny	Członek zwyczajny
50.	Jolanta Romanowicz	Kwietniki 25, Paszowice 59-411	społeczny	Członek zwyczajny
51.	Kamil Jaros	Proboszczów 41, 59-524 Pielgrzymka	gospodarczy	Członek zwyczajny
52.	Ewa Utratna	Nowa Wieś Grodziska 11 B/2, 59-524 Pielgrzymka	gospodarczy	Członek zwyczajny
53.	Bogusława Rudnicka	Dobków 104, 59-540 Świerzawa	gospodarczy	Członek zwyczajny
54.	Anna Abramek	Czaple 38, 59-524 Pielgrzymka	gospodarczy	Członek zwyczajny
55.	Maria Łączna	59-420 Bolków ul. Jaworska 23a	społeczny	Członek zwyczajny
56.	Józef Czarny	59-420 Bolków ul. Jaworska 32/2	społeczny	Członek zwyczajny

Jak wynika z podanego wyżej wykazu, w skład LGD „Partnerstwo Kaczawskie” wchodzi:

- 16 członków reprezentujących sektor publiczny, co stanowi 20,78 % składu LGD,
- 53 członków reprezentujących sektor społeczny, co stanowi 68,83 % składu LGD,
- 8 członków reprezentujących sektor gospodarczy, co stanowi 10,39 % składu LGD.

Członkami Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo Kaczawskie” są: 4 lokalne stowarzyszenia działające na terenie obszaru objętego LSR, 1 powiat jaworski, 11 gmin, 2 jednostki organizacyjne gminy, trzy spółki oraz 56 osób fizycznych.

Rozszerzanie składu partnerstwa to z jednej strony procedury formalne związane z przyjmowaniem nowych członków, a z drugiej strony – działania podejmowane przez władze Stowarzyszenia w celu pozyskanie nowych członków, takie jak:

- spotkania i szkolenia dla mieszkańców obszaru na temat podejścia Leader i roli Stowarzyszenia w jego wdrażaniu,
- prowadzenie strony internetowej LGD z informacjami na temat działalności Stowarzyszenia,
- wydanie ulotki informacyjnej prezentującej zawartość Lokalnej Strategii Rozwoju i zasady jej realizacji.

Procedury formalne dotyczące przyjmowania członków określa Statut Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”. Zgodnie z nimi osoba lub podmiot zainteresowany uzyskaniem członkostwa w Stowarzyszeniu musi złożyć pisemne oświadczenie woli (deklaracja członkowska) o przystąpieniu do Lokalnej Grupy Działania jako członek zwyczajny. Złożone oświadczenie rozpatruje Zarząd, który decyduje o przyjęciu w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów. W przypadku, gdy Zarząd wydaje decyzję odmowną, zobowiązany jest pisemnie powiadomić kandydata o odmowie przyjęcia. Powiadomienie powinno zawierać przyczyny odmowy przyjęcia oraz wskazanie możliwości odwołania się od postanowienia Zarządu do Walnego Zebrania Członków. Od odmownej decyzji Zarządu zainteresowanemu przysługuje prawo odwołania się do Walnego Zebrania, którego uchwała w tym przedmiocie jest ostateczna.

1.4. STRUKTURA RADY ORGANU DECYZYJNEGO LGD

Powołana, na podstawie Statutu LGD, Rada ma wyłączną właściwość wyboru operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005¹, zwanych dalej „organem decyzyjnym”. Struktura Rady zawarta jest w poniższej tabeli.

Sposób rozszerzania lub zmiany składu Rady został opisany w Statucie Stowarzyszenia LGD Partnerstwo Kaczawskie. Do Rady kandydować mogą członkowie zwyczajni stowarzyszenia, z wyjątkiem osób prawnych, w imieniu, których mogą kandydować ich przedstawiciele. Przedstawicielem osoby prawnej nie może być osoba będąca członkiem stowarzyszenia. Kadencja Rady trwa cztery lata i kończy się z chwilą powołania nowej. Mandat członków Rady wygasa z chwilą odbycia pierwszego Walnego Zebrania Członków odbywającego się w roku kalendarzowym, w którym upływa okres kadencji. Mandat członka Rady wygasa przed upływem kadencji z powodu: ustania członkostwa w Stowarzyszeniu, pisemnej rezygnacji, śmierci, odwołania przez Walne Zebranie Członków. W przypadkach wygaśnięcia mandatu członka Rady przed upływem kadencji Walne Zebranie Członków dokonuje uzupełnienia składu organu na okres do upływu kadencji. Wyłączne prawo rekomendowania kandydatów do Rady mają członkowie Stowarzyszenia. Wybór członków Rady dokonywany jest w drodze głosowania powszechnego i jawnego. Walne Zgromadzenie Członków może podjąć uchwałę o ustanowieniu głosowania tajnego. Każdy członek zwyczajny Stowarzyszenia dysponuje 1 głosem. Wybór uznaje się za dokonany, gdy za danym kandydatem opowiedziała się zwykła większość głosujących przy obecności, co najmniej 1/3 ilości członków posiadających prawo głosu. Najważniejszą rolą i zadaniem Rady jest wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.).

z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L277 z 21.10.2005 r. str.1), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju. Szczegółowe uprawnienia, organizację pracy oraz tryb obradowania określa regulamin Rady.

1.5. ZASADY I PROCEDURY FUNKCJONOWANIA LGD ORAZ ORGANU DECYZYJNEGO

Stowarzyszenie LGD wykonuje swoje zadania na podstawie Statutu. W tym dokumencie określono również zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego stanowi on załącznik do wniosku. Decyzje podejmowane są na podstawie uchwał kolegialnych, zazwyczaj zwykłą większością głosów z wyjątkiem wyboru władz Stowarzyszenie i podejmowania decyzji o rozwiązaniu organizacji. Procedury przewidują również wyłączenie od udziału w wyborze operacji bezpośrednio zainteresowanych stron. Statut określa, że działalność Stowarzyszenia oparta jest na pracy społecznej członków i zatrudnionych pracownikach. Zarząd Stowarzyszenia przyjął Regulamin Biura, który wraz z załącznikami reguluje:

- procedurę naboru pracowników;
- opis stanowisk (wymagań koniecznych i pożądanых);
- strukturę biura (określając stanowiska i proces podejmowania decyzji).

Siedziba Biura Stowarzyszenia LGD jest wyraźnie oznakowana. Na budynku umieszczono tablicę, na drzwiach lokalu widnieje informacja o godzinach pracy. Członkowie Zarządu, zgodnie z wymogami Statutu, posiadają odpowiednie kwalifikacje. W Biurze Stowarzyszenia jest ogólnie dostępna dokumentacja poświadczająca kwalifikacje i doświadczenie Członków Zarządu. Statut posiada zapis o zakazie łączenia funkcji w Zarządzie oraz Komisji Rewizyjnej, o niepozostawianiu w związkach małżeńskich, pokrewieństwie i podległości z tytułu zatrudnienia.

Władzami Stowarzyszenia są: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Rada, Komisja Rewizyjna.

Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy:

- uchwalanie kierunków i programów organizacyjnej i finansowej działalności Stowarzyszenia, w tym budżetu Stowarzyszenia;
- ustalanie liczby członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej;
- wybór i odwołanie członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, w tym wybór Prezesa Zarządu Stowarzyszenia;
- rozpatrywanie i zatwierdzanie sprawozdań Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej, w szczególności dotyczących projektów realizowanych w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju;
- wysłuchanie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu z działalności Stowarzyszenia i sprawozdania finansowego;
- wysłuchanie i zatwierdzenie sprawozdania Komisji Rewizyjnej z działalności Stowarzyszenia;
- udzielenie, po wysłuchaniu wniosków Komisji Rewizyjnej, absolutorium Zarządowi;
- rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu i Rady oraz innych spraw i wniosków zgłoszonych przez członków Stowarzyszenia;
- uchwalanie zmian Statutu;
- podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia Stowarzyszenia do innych organizacji;
- podejmowanie uchwały w sprawie rozwiązania Stowarzyszenia oraz o przeznaczeniu jego majątku;
- uchwalanie regulaminu obrad Walnego Zebrania Członków, regulaminów pracy Zarządu,

Rady i Komisji Rewizyjnej;

- zatwierdzanie projektu Lokalnej Strategii Rozwoju opracowanego przez Zarząd;
- zatwierdzanie lokalnych kryteriów wyboru, na podstawie, których oceniana będzie zgodność operacji z LSR;
- podejmowanie uchwał w zakresie rozszerzenia bądź zawężenia obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju;
- ustalenie wysokości składek członkowskich;
- ustanawianie zespołów roboczych Stowarzyszenia;
- ustanowienie zasad wynagrodzenia Prezesa Zarządu wraz z wynagrodzeniem maksymalnym;
- przyznawanie nagród i wyróżnień osobom zasłużonym dla realizacji celów obranych przez Stowarzyszenie lub dla samego Stowarzyszenia.
- podejmowanie innych uchwał w sprawach nieprzekazanych dla kompetencji innych organów.

Zarząd kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia zgodnie z uchwałami Walnego Zebrania Członków, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za swoją pracę przed Walnym Zebraniem Członków. Do kompetencji Zarządu należy:

- reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz i działanie w jego imieniu,
- kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia,
- zwoływanie Walnego Zebrania Członków,
- przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia,
- występowanie z wnioskiem o odwołanie członka Rady do Walnego Zebrania Członków,
- powoływanie i odwoływanie Dyrektora Biura, w przypadku gdy Dyrektorem Biura nie jest Prezes Zarządu, oraz zatrudnianie pracowników Biura Stowarzyszenia,
- ustalanie wielkości zatrudniania i zasad wynagradzania pracowników Biura Stowarzyszenia, poza wynagrodzeniem Prezesa Zarządu będącego dyrektorem Biura, które ustala Walne Zebranie Członków,
- ustalanie regulaminu Biura Stowarzyszenia,
- opracowywanie projektu LSR, oraz innych wymaganych przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW) dokumentów, celem przystąpienia do konkursu na realizację LSR,
- przygotowanie wniosku o dofinansowanie realizacji LSR i przystąpienie do konkursu na jej dofinansowanie, zgodnie z przepisami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, w tym ogłaszanie konkursów na projekty z zakresu działania 4.1 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, ich przyjmowanie i przedkładanie Radzie, celem dokonania wyboru projektów do realizacji w ramach strategii,
- opracowywanie wniosków i innych dokumentów w celu pozyskiwania środków na realizację celów z innych programów pomocowych,
- uchwalanie regulaminów konkursów grantowych,
- wykonywanie innych działań wymaganych przepisami, związanych z realizacją LSR w ramach osi LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- nadzór nad przestrzeganiem postanowień niniejszego statutu.

1.6. KWALIFIKACJE I DOŚWIADCZENIE OSÓB WCHODZĄCYCH W SKŁAD ORGANU DECYZYJNEGO

Osoby wchodzące w skład Rady (organu decyzyjnego) Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” to osoby z dużym doświadczeniem, posiadające odpowiednie kwalifikacje i predyspozycje do pracy przy wyborze projektów do dofinansowania ze środków Unii Europejskiej. Zgodnie z kryteriami oceny lokalnej grupy działania w skład rady wchodzi przedstawiciele wszystkich gmin będących członkami LGD, spośród których:

- 5 osób reprezentuje sektor publiczny, co stanowi 21,74 % składu Rady,
- 3 osoby reprezentują sektor gospodarczy, co stanowi 13,04 % składu Rady,
- 15 osób reprezentuje sektor społeczny, co stanowi 65,22 % składu Rady.

Parytet płci:

W skład organu decyzyjnego wchodzi:

13 kobiet – 56,52 %

10 mężczyzn – 43,48 %

Wszyscy członkowie Rady mieli styczność z realizacją lub wdrażaniem funduszy krajowych i unijnych oraz brali aktywny udział w budowaniu Partnerstwa Kaczawskiego i opracowywaniu Lokalnej Strategii Rozwoju. Część osób posługuje się językami obcymi w stopniu dobrym lub bardzo dobrym, na co posiada stosowne zaświadczenia i certyfikaty. Przewodnicząca Rady – Pani Maria Leśna to osoba, która od wielu lat zajmuje się zarządzaniem, a zarazem ma ogromne doświadczenie w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, realizacji projektów i przedsięwzięć m.in. ze środków UE oraz w ich rozliczaniu.

Doświadczenie i kwalifikacje członków Rady zostały opisane w Załączniku nr 11 do wniosku o wybór LGD „Partnerstwo Kaczawskie” do realizacji LSR. Do tego Załącznika zostały także dołączone dokumenty poświadczające wymagane kwalifikacje członków Rady.

Zasady funkcjonowania Rady, w tym powoływania i odwoływania jej członków, określa Statut Stowarzyszenia stanowiący Załącznik nr 1 do wniosku o wybór LGD „Partnerstwo Kaczawskie” do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju oraz Regulamin Rady stanowiący Załącznik nr 2 do wniosku o wybór LGD „Partnerstwo Kaczawskie” do realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

Zgodnie z postanowieniami statutu Rada składa się z 23 członków, powoływanych przez Walne Zebranie Członków spośród jego uczestników. Przewodniczącego i Wiceprzewodniczących oraz Sekretarza Rady wybiera Rada spośród swoich członków na pierwszym posiedzeniu. Co najmniej połowę członków Rady stanowią przedstawiciele członków zwyczajnych Stowarzyszenia będących partnerami gospodarczymi i społecznymi lub innymi odpowiednimi podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie. Regulamin Rady zakazuje osobom pełniącym funkcję członka Rady jednoczesnego sprawowania funkcji członka Zarządu lub członka Komisji Rewizyjnej, ponadto zakazuje pełnienia funkcji członka Rady osobie pozostającej w stosunku bliskiego pokrewieństwa lub związku małżeńskim z członkami Zarządu lub Komisji Rewizyjnej. Ponadto Regulamin Rady zakazuje łączenia funkcji członka Rady z zatrudnieniem w biurze LGD.

Kadencja Rady trwa cztery lata i kończy się z chwilą powołania nowej. Mandat członków Rady wygasa z chwilą odbycia pierwszego Walnego Zebrania Członków odbywającego się w roku kalendarzowym, w którym upływa okres kadencji. Mandat członka Rady wygasa przed upływem kadencji z powodu: ustania członkostwa w Stowarzyszeniu, pisemnej rezygnacji, śmierci, odwołania przez Walne Zebranie Członków. W przypadkach wygaśnięcia mandatu członka Rady przed upływem kadencji Walne Zebranie Członków dokonuje uzupełnienia składu organu na okres do upływu kadencji. Wyłączne prawo rekomendowania kandydatów do Rady mają prawo

Członkowie Stowarzyszenia. Wybór członków Rady dokonywany jest w drodze głosowania powszechnego i jawnego. W wyborach członków Rady pod głosowanie poddaje się listę kandydatów zgłoszoną przez członków Walnego Zebrania Członków. Walne Zebranie podejmuje decyzję w głosowaniu jawnym, o ile nie został zgłoszony i przegłosowany wniosek w sprawie głosowania w sposób tajny. Członkami Rady zostają kandydaci, którzy uzyskali największą liczbę głosów. Najważniejszą rolą i zadaniem Rady jest wybór operacji zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia Rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. Urz. UE L277 z 21.10.2005 r. str.1), które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju. Szczegółowe uprawnienia, organizację pracy oraz tryb obradowania określa Regulamin Rady.

Tabela nr 3. Wiedza i doświadczenie osób wchodzących w skład LGD Partnerstwo Kaczawskie

L.P.	NAZWISKO I IMIĘ/IMIONA CZŁONKÓW ORGANU DECYZYJNEGO	WIEDZA I DOŚWIADCZENIE	FUNKCJA W ORGANIE	NAZWA REPREZENTOWANEJ GMINY	SEKTOR, KTÓREGO PRZEDSTAWIECIELEM JEST CZŁONEK RADY
1.	Bachmatiuk Ewelina	Pracuje na stanowisku ds. funduszy unijnych i zamówień publicznych, brała udział w szkoleniach dotyczących pozyskiwania i rozliczania środków z UE. Brała udział w przygotowaniu i realizacji projektów inwestycyjnych i miękkich na rzecz Gminy Zagrodno.	Członek	Zagrodno	społeczny
2.	Bernacki Zenon	Prezes Towarzystwa Miłośników Gminy Pielgrzymka. Kierownik Zakładu Usług Turystycznych "Zamek Grodziec". Brał udział w szkoleniach z zakresu Europejskiej Współpracy Terytorialnej, turystyki oraz środków pomocowych z UE. Udział w seminariach w zakresie rozwoju usług turystycznych i produktu turystycznego. Posiada doświadczenie w realizacji projektów inwestycyjnych oraz miękkich jako kierownik ZUT oraz członek Zarządu Powiatu Złotoryjskiego.	Wiceprzewodniczący	Zagrodno	społeczny
3.	Emilia Maciejewska	Dyrektor Finansowy w Przedsiębiorstwie Transportowo – Budowlanym Sp. z o.o. w Złotorzy działającym na obszarze gmin należących do LGD, wcześniej księgowa w tej firmie. Ukończone studia podyplomowe w zakresie rachunkowości. Ukończyła kurs dla kandydatów na księgowych bilansistów, obecnie kandydat na biegłego rewidenta. Brała udział w przygotowaniu wniosku do RPO Działanie WD w zakresie poprawy konkurencyjności przedsiębiorstw z branży turystycznej.	Członek	-----	gospodarczy
4.	Gregulska-Oksińska Arleta	Pracuje na stanowisku ds. promocji i funduszy unijnych. Z racji zajmowanego stanowiska brała udział w ośmiu projektach realizowanych przez gminę, współfinansowanych m.in. z UE. Brała udział w licznych szkoleniach i konferencjach na temat Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Ukończone studia podyplomowe w zakresie Funduszy Strukturalnych Unii Europejskiej. Pracuje jako wykładowca z przedmiotu Programy pomocowe UE w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Legnicy. Brała udział w badaniach naukowych prowadzonych w ramach projektu "Diagnoza sytuacji społeczno-zawodowej kobiet wiejskich w Polsce".	Członek	Męcinka	społeczny

5.	Klonowska Żaneta	Pracuje na stanowisku podinspektora w Gminie Złotoryja. Zajmuje się głównie pozyskiwaniem i rozliczaniem funduszy zewnętrznych. Brała udział w licznych szkoleniach i konferencjach na temat pozyskiwania środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej. Ukończyła studia podyplomowe w zakresie pomocy przedakcesyjnej i funduszy strukturalnych. W ramach pełnionych obowiązków w UG brała udział w realizacji sześciu projektów inwestycyjnych na rzecz Gminy Złotoryja.	Członek	Złotoryja	społeczny
6.	Kowalczyk Krzysztof	Pracuje na stanowisku specjalisty do spraw pozyskiwania finansowych środków zewnętrznych oraz strategii rozwoju powiatu. Ukończył studia magisterskie w zakresie integracji europejskiej i polityki regionalnej. Brał udział w licznych szkoleniach i konferencjach na temat pozyskiwania środków zewnętrznych w tym z Unii Europejskiej. Uczestniczył w przygotowywaniu i zdobywaniu środków z RPO WD dla powiatu. Zrealizował kilka małych projektów ze środków krajowych i zagranicznych.	Członek	Jawor	publiczny
7.	Krasecka Maria	Prowadzi wraz z mężem duże specjalistyczne gospodarstwo rolne w Wądrożu Wielkim. Korzystała z dofinansowania inwestycji w gospodarstwie ze środków UE.	Członek	Wądroże Wielkie	społeczny
8.	Leśna Maria	Wójt Gminy Złotoryja. Posiada duże doświadczenie w zakresie zarządza. Brała udział w licznych szkoleniach, konferencjach i seminariach w zakresie finansowania inwestycji oraz rozwoju obszarów wiejskich. Jako wójt nadzorowała w ostatnich latach realizację sześciu projektów dofinansowanych z UE.	Przewodnicząca	Złotoryja	publiczny
9.	Melner Zygmunt	Sekretarz Gminy Męcinka. Brał udział w licznych szkoleniach, konferencjach i seminariach w zakresie finansowania inwestycji oraz rozwoju obszarów wiejskich. Jako pracownik UG uczestniczył w realizacji pięciu projektów finansowanych ze środków zewnętrznych w tym UE.	Członek	Męcinka	społeczny
10.	Mosoń Zbigniew	Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Świerzawa. Brał udział w licznych szkoleniach, konferencjach i seminariach w zakresie finansowania inwestycji oraz rozwoju obszarów wiejskich. Został powołany na asesora w trzech dziedzinach dotyczących oceny wniosków. Jest również ekspertem oceny projektów w trzech dziedzinach.	Członek	Świerzawa	publiczny
11.	Ochrombel Lucyna	Aktywna liderka wiejska, członkini Rady Sołeckiej wsi	Członek	Męcinka	społeczny

		Męcinka. Uczestniczyła w szkoleniu Aktywny lider, aktywna wieś - kurs I i II stopnia. Posiada kwalifikacje zawodowe w zakresie funduszy UE.			
12.	Paluch Jan	Prezes firmy „Now-Rol” we wsi Wojcieszyn w gminie Pielgrzymka funkcjonującej w branży rolniczej. Korzystał z dofinansowania inwestycji ze środków UE.	Członek	Pielgrzymka	gospodarczy
13.	Pieniążek Piotr	Dyrektor szkoły Podstawowej w Targoszynie. Prezes Stowarzyszenia na rzecz rozwoju wsi Targoszyn. Lokalny Aktywny Lider. Uczestniczył w realizacji małych projektów w swojej wsi.	Zastępca przewodniczącego	Mściwojów	społeczny
14.	Pyż Zofia	Dyrektor szkoły publicznej w Wądrożu Wielkim. Z ramienia szkoły i gminy brała udział w szkoleniach w zakresie pozyskiwania funduszy unijnych. Jej praca skupia się w głównej mierze na wyrównywaniu szans edukacyjnych i życiowych dzieci i młodzieży z gmin wiejskich. Brała udział w przygotowaniu i realizacji trzech projektów finansowanych ze środków krajowych i UE.	Członek	Wądroże Wielkie	publiczny
15.	Rogowski Kazimierz	Aktywny lider wiejski i społecznik. Brał udział w wielu inicjatywach organizowanych na terenie swojej wsi i gminy Paszowice. Prezes Stowarzyszenia Przyjaciół Nowej wsi Wielkiej i Nowej wsi Małej.	Członek	Paszowice	społeczny
16.	Rozpędowska Ewelina	Właścicielka gospodarstwa agroturystycznego i rolnik. Korzystała ze wsparcia dla rolników z SPO dla własnego gospodarstwa na rozwój agroturystyki. Brała udział w wielu szkoleniach związanych z pozyskiwaniem środków z UE i finansowanych ze środków UE. Ukończyła studia podyplomowe w zakresie agrobiznesu, systemów zarządzania, funduszy strukturalnych w ramach UE. Powołana na asesora w ramach RPO WD. Uzyskała wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie "Fundusze Unii Europejskiej a mój mały biznes turystyczny". Działa społecznie w kilku organizacjach, gdzie pracuje przy realizacji różnego rodzaju projektach, w tym w zarządzie Stowarzyszenia Kaczawskiego, które wdrażało II Schemat Pilotażowego programu LEADER+. W ramach zarządu stowarzyszenia pracuje przy różnego rodzaju projektach współfinansowanych ze środków krajowych i zagranicznych.	Członek	Świerzawa	społeczny

17.	Sadowska Dorota	Sekretarz w Urzędzie Miasta Wojcieszów. Uczestniczyła w warsztatach z zakresu tworzenia LSR. Brała udział w realizacji jednego projektu na rzecz miasta Wojcieszów	Sekretarz	Wojcieszów	społeczny
18.	Sikora Krzysztof	Pracownik Zakładu Usług Turystycznych "Zamek Grodziec" informatyk, odpowiada za promocję i kreowanie wizerunku. Uczestniczył w warsztatach z zakresu tworzenia LSR oraz w kilku szkoleniach z zakresu turystyki. Uczestniczył w realizacji małych projektów promocyjnych i turystycznych.	Członek	Zagrodno	społeczny
19.	Solińska Zofia	Pracownik UG w Krotoszycach na stanowisku inspektor ds. społecznych i inicjatyw gospodarczych, zajmujący się m.in. rejestracją działalności gospodarczej. Ponadto odpowiada za promocję przedsiębiorczości oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi.	Członek	Krotoszyce	społeczny
20.	Stachurska Elżbieta	Dyrektor Szkoły Podstawowej w Niedaszowie. Lokalna Liderka Wiejska. Prowadzi Klub 4H oraz opiekuje się Mściwojowską Oranżerią. W 2008 r. została Laureatką dolnośląskiego konkursu „Najaktywniejszy Lider pracujący na rzecz społeczności Lokalnej. Aktywna członkini Stowarzyszenia Kaczawskiego oraz Stowarzyszenia na Rzecz Ratowania zabytków Gminy Mściwojów. Brała udział w realizacji kilku projektów dofinansowanych ze środków zewnętrznych w tym UE.	Członek	Mściwojów	społeczny
21.	Wroński Jarosław	Burmistrz Miasta i Gminy Bolków. Uczestniczył w konferencjach i spotkaniach o tematyce rozwoju obszarów wiejskich. Z uwagi na zajmowane stanowisko nadzorował realizację trzech projektów w tym finansowanych ze środków UE.	Członek	Bolków	publiczny
22.	Zabawa Anna	Aktywna Liderka Wiejska, członkini Stowarzyszenia Kaczawskiego oraz członek zarządu Stowarzyszenia „Nasze Krotoszyce”. Brała udział w szkoleniu "Aktywny lider aktywna wieś I i II stopień.	Członek	Krotoszyce	społeczny
23.	Zając Józef	Prezes Gminnego Przedsiębiorstwa Komunalnego Sp. z o.o. w Pielgrzymce. Wieloletnie doświadczenie w zarządzaniu firmą.	Członek	Pielgrzymka	gospodarczy

1.7 DOŚWIADCZENIA LGD I CZŁONKÓW LGD ALBO JEJ PARTNERÓW W REALIZACJI OPERACJI

Członkowie LGD „Partnerstwo Kaczawskie” posiadają spory zasób doświadczenia w realizacji operacji lub działań, w których były i są podejmowane przedsięwzięcia z zakresu operacji LSR. Większość członków Stowarzyszenia LGD „Partnerstwo Kaczawskie” uczestniczyła w poprzedniej edycji Programu LEADER+. Na terenie 7 gmin realizowane były zadania w ramach Pilotażowego Programu LEADER+, z którego sfinansowano między innymi: wyznakowanie szlaków turystycznych i lokalnych pętli, cykl warsztatów, kursów i szkoleń tematycznych dla mieszkańców regionu, przygotowanie sołeckich strategii rozwoju oraz planów odnowy miejscowości dla 14 miejscowości objętych wsparciem, organizację imprez kulturalnych promujących region Partnerstwa Kaczawskiego, udział w targach „FARMA” w Poznaniu i imprezach promocyjnych; wyjazd studyjny oraz opracowanie i wydanie wielu materiałów promocyjnych, opracowanie wielu ważnych dokumentów strategicznych w tym Lokalnej Strategii Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2008-2013. Stowarzyszenie Kaczawskie posiada bogate doświadczenia wynikające z wcześniejszej realizacji Programu LEADER+ oraz wielu innych projektów obejmujących swym zasięgiem teren Partnerstwa Kaczawskiego.

Gminy z terenu działania LGD korzystały ze środków SAPARD, PHARE, Interreg, SPO i PROW realizując szereg operacji zbieżnych z operacjami LSR. Gminy posiadają najwięcej doświadczeń w pozyskiwaniu środków w ramach odnowy wsi ze środków Sektorowego Programu Operacyjnego - Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006. Wspomniane zadania w większości były realizowane na terenach wiejskich. Szczegółowy opis został sporządzony według wzoru i stanowi załącznik do wniosku o wybór LGD do realizacji LSR.

Tabela nr 4. Doświadczenie członków LGD we wdrażaniu projektów

Lp.	Nazwa członka	Nazwa realizowanego projektu	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszt realizacji projektu (zł)	Źródło finansowania
1.	Gmina Męcinka	Odnowa wsi: "Adaptacja budynku na świetlicę i modernizacja miejsc postojowych oraz chodnika w Męcince"	2006	Męcinka	577.338,03	SPO ROL/ Gmina Męcinka
2.	Gmina Męcinka	Odnowa wsi: "Zagospodarowanie centrum wsi oraz remont połączony z modernizacją budynku świetlicy w Piotrowicach"	2008	Piotrowice	636.160,00	SPO ROL/Gmina Męcinka
3.	Gmina Męcinka	Mała odnowa wsi: "Remont i wyposażenie świetlicy w Piotrowicach"	2008	Piotrowice	139.871,00	Budżet Województwa Dolnośląskiego/Gmina Męcinka
4.	Gmina Męcinka	Mała odnowa wsi: Budowa placów zabaw w miejscowościach Pomocne, Piotrowice, Przybyłowice i Małuszów	2009	Pomocne, Piotrowice, Przybyłowice i Małuszów	118.882,87	Budżet Województwa Dolnośląskiego / Gmina Męcinka
5.	Gmina Męcinka	Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej w Piotrowicach	2008/2009	Piotrowice	204.440,00	Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej/ Gmina Męcinka
6.	Gmina Męcinka	Budowa obiektów i urządzeń rekreacyjno-sportowych wraz z niezbędną infrastrukturą w ramach zagospodarowania terenu przy Zespole Szkół w Męcince	2006/2007	Męcinka	955.168,00	Kontrakt Wojewódzki / Gmina Męcinka
7.	Gmina Paszowice	Prace remontowo-konserwatorskie Kaplicy Grobowej w Pogwizdowie.	2006/2007	Pogwizdów	58.957,00	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006"
8.	Gmina Paszowice	Modernizacja budynku świetlicy wiejskiej w Paszowicach.	2006	Paszowice	109.835,09	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006"

9.	Gmina Świerzawa	Dobudowa świetlicy i budowa infrastruktury dla rozwoju gospodarstw agroturystycznych w Biegoszowie	2007/2008	Biegoszów	778.535,89	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”
10.	Gmina Świerzawa	"Rekonstrukcja dachu, wieży nawy i kaplicy kościoła z zagospodarowaniem terenu we wsi Podgórci"	2006	Podgórci	572.771,67	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”
11.	Gmina Świerzawa	"Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Biegoszowie"	2008	Biegoszów	20800,00	Budżet Województwa Dolnośląskiego (Mała Odnowa Wsi)
12.	Gmina Wądroże Wielkie	Remont świetlicy wiejskiej	2008	Kosiska	61.025,29	Budżet Województwa Dolnośląskiego (Mała Odnowa Wsi)
13.	Gmina Wądroże Wielkie	Doposażenie świetlicy wiejskiej	2008	Gądków	9.342,79	Budżet Województwa Dolnośląskiego (Mała Odnowa Wsi)
14.	Gmina Bolków	Opracowanie dokumentacji technicznej na budowę ciągu pieszego wokół Zamku Bolków	2007	Bolków	47.812, 28	INTERREG IIIA
15.	Gmina Bolków	Interaktywna Gmina Bolków	2008	Bolków	18.814,45	INTERREG IIIA
16.	Gmina Bolków	Remont i wyposażenie świetlicy wiejskiej w miejscowości Świny	2008	Świny	94 184,02	Budżet Województwa Dolnośląskiego (Mała Odnowa Wsi)
17.	Gmina Krotoszyce	Budowa świetlicy wiejskiej we wsi Krajów wraz z wyposażeniem	2006	Krajów	355.637,00	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”
18.	Miasto Wojcieszów	"Gruszka" ścieżka przyrodniczo-dydaktyczna w Wojcieszowie	2007	Wojcieszów	27.608,60	WFOSIGW, Budżet gminy
19.	Gmina Złotoryja	Adaptacja z rozbudową istniejącego budynku na świetlicę wiejską w Prusicach	2006	Prusice	304.472,00	SPO "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006"
20.	Gmina Pielgrzymka	1.Wymiana 12 okien w świetlicy	2008	Pielgrzymka, Nowa Wieś	1.9210, 14.895,72	Budżet Województwa

		wiejskiej w Pielgrzymce, 2. Wymiana pokrycia dachowego na części budynku świetlicy wiejskiej w Nowej Wsi Grodziskiej z pokrycia papowego na pokrycie z blachy ocynkowanej trapezowej		Grodziska		Dolnośląskiego (Mała Odnowa Wsi)
--	--	---	--	-----------	--	-------------------------------------

II Opis obszaru objętego LSR

2.1. WYKAZ GMIN WCHODZĄCYCH W SKŁAD LGD I BĘDĄCYCH PARTNERAMI W LGD

Na obszar Lokalnej Grupy Działania "Partnerstwo Kaczawskie" składają się następujące gminy:

- Gmina Bolków
- Gmina Krotoszyce
- Gmina Męcinka
- Gmina Mściwojów
- Gmina Paszowice
- Gmina Pielgrzymka
- Gmina Wądroże Wielkie
- Gmina Wojcieszów
- Gmina Świerzawa
- Gmina Zagrodno
- Gmina (wiejska) Złotoryja

Tabela nr 5. Gminy Partnerstwa Kaczawskiego w podziale na powierzchnię i liczbę mieszkańców (wg GUS 2002-2006)

Gmina	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszkańców zameldowanych na pobyt stały
Bolków	153	11 051
Krotoszyce	68	2 918
Męcinka	147,8	4 790
Mściwojów	72	4 042
Paszowice	101	3 860
Pielgrzymka	105	4 805
Wądroże Wielkie	89	4 072
Wojcieszów	32	3 926
Świerzawa	160	7 872
Zagrodno	122	5 679
Złotoryja - gmina wiejska	145,1	7 146
razem	1194,00	60 161

2.2 UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZE

Uwarunkowania przestrzenne i geograficzne

Położenie geograficzne

Partnerstwo Kaczawskie to w dużej mierze obszar Gór i Pogórza Kaczawskiego, który jest częścią Sudetów Zachodnich. Obszar Partnerstwa rozciąga się dodatkowo na fragment Pogórza Bolkowsko-Wałbrzyskiego, Wzgórz Strzegomskich, Równiny Chojnowskiej, Legnickiej. Dzięki temu Partnerstwo Kaczawskie niemal w całości obejmuje obszar występowania w Sudetach i na ich przedpolu zjawisk wulkanicznych okresu miocenu i starszych. Pozwala to na promocję regionu pod nazwą Kraina Wygasłych Wulkanów. Teren Krainy Wygasłych Wulkanów graniczy na zachodzie z Pogórzem Izerskim, od którego oddzielony jest wyraźnie Doliną Bobru. Na południu granica Partnerstwa biegnie grzbietem Gór Kaczawskich, naturalnie oddzielając region od Kotliny Jeleniogórskiej, Rudaw Janowickich, Kotliny Kamiennogórskiej i Gór Wałbrzyskich. Na zachodzie Kraina Wygasłych Wulkanów graniczy z Obniżeniem Podsudeckim oraz pozostałą częścią Pogórza Wałbrzysko –Bolkowskiego i Wzgórz Strzegomskich. Na północy Pogórze Kaczawskie przechodzi wyraźnym progiem strukturalnym w Równinę Chojnowską i Legnicką.

Ukształtowanie terenu i krajobraz

Przyroda Gór i Pogórza Kaczawskiego jest największym bogactwem naszego regionu. Sylwetki wzniesień wulkanów uszpiętych przed milionami lat, nie spotykane tak licznie nigdzie w Polsce, wyróżniają ten obszar i stanowią o jego szczególnej wartości. Między innymi dzięki nim są to tereny górskie i podgórskie o urozmaiconym krajobrazie, a jednocześnie łatwo dostępne. Pogórze wyniesione jest średnio ok. 300 – 400m n.p.m. Najwyższa – Ostrzyca – osiąga 501m n.p.m.. Góry Kaczawskie to obszar położony średnio 500 – 600m n.p.m. Najwyższym wzniesieniem jest Skopiec -724m. n.p.m. Teren Krainy Wygasłych Wulkanów, pocięty uskokami i dolinami rzecznyymi, został podzielony na mniejsze mikroregiony. Geografowie dzielą Góry Kaczawskie na pasma: Północne z Okolem – 714m, Południowe ze Skopcem – 724m, Barańcem – 720m, Łysą Górą – 707m, i Połomem – 667m, Małe z Szybowiskiem – 561m i Wapienną – 507m oraz Góry Ołowiane z Turzcem – 684m i Różanką – 628m n.p.m.. W Paśmie Wschodnim, na lewym brzegu Kaczawy wyróżnić można masywy: Poręby – 671m, Lubrzy – 666m i Żeleźniaka. W tej części leży również masyw Miłka – 596m. Pogórze jest ponad 2-krotnie większe obszarowo od Gór Kaczawskich i obejmuje powierzchnię ok. 770 km². Zachodnią część Pogórza Kaczawskiego stanowi Pogórze Bolesławieckie, Wschodnią część nazywa się Pogórzem Złotoryjskim, a północno – wschodnią krawędź – Chełmami. Południową granicę Pogórza tworzą Dolina Bobru, Rów Wlenia i Rów Świerzawy. Większość Równiny Jawora, zachodnia część Wzgórz Strzegomskich i fragment Wysoczyzny Chojnowa łączy z obszarem Gór i Pogórza Kaczawskiego obecność widniejących na horyzoncie stożków wygasłych wulkanów bądź obecność śladów wulkanizmu w postaci istnienia surowców skalnych, będących efektem wulkanizmu. Na obszarze Gór i Pogórza Kaczawskiego obserwować można ślady aż dwóch okresów aktywności wulkanicznej. Monumentalnym przykładem wulkanizmu powaryscyjskiego, sięgającego 250 mln lat wstecz, jest pomnik przyrody Organy Wielisławskie w Sędziszowej. Znacznie więcej śladów w postaci pokryw lawowych i kominów wulkanicznych pozostawił po sobie wulkanizm okresu miocenu (ok. 25mln lat p.n.e.). Był on następstwem głębokich spękań i przesunięć bloków skalnych, w wyniku których powstał min. sudecki uskoczek brzeżny. Procesy wulkaniczne doprowadziły do powstania kominów wulkanicznych: Ostrzyca (501m), Wilcza Góra (373m), Czartowska Skała (463m) oraz rozległych pokryw law bazaltowych (Mszana 475 m).

Wiele śladów pozostawił lądolód skandynawski, który nadał ostateczny rys krajobrazowi w dolinie Kaczawy. Zaznaczył swoją obecność poprzez pozostawienie osadów piasków, żwirów i glin. Na szczytach, które wznosiły się jak wyspy nad lądolodem, pozostawił gołoborza i nagie wychodnie skalne. Wulkaniczny krajobraz, zwłaszcza Pogórza Kaczawskiego, możemy podziwiać dzięki obecności w nim bazaltowych wzniesień dawnych wulkanów. Pejzaż Pogórza Kaczawskiego tworzy także inny unikatowy w Sudetach typ krajobrazu. Jest to zespół krawędzi strukturalnych tzw. kuest. W ich obrębie występują fantazyjne formy skalne utworzone w piaskowcu kredowym takie jak Krucze Skały w Jerzmanicach Zdroju, czy pseudokrasowe jaskinie w Dolinie Drażnicy.

Obecność skał wapiennych sprzyja powstawaniu form krasowych. W okolicy Wojcieszowa we wnętrzach gór Połom i Miłek procesy krasowe doprowadziły do powstania jaskiń o bogatej szacie naciekowej. Niestety w masywie Płomu większość z nich po odkryciu była niszczone przez czynny kamieniołom. Do dzisiaj zachowała się tu najgłębsza znana jaskinia polskiej części Sudetów – Szczelina Wojcieszowska o deniwelacji 112 m, która jest także niezwykle cennym zimowiskiem nietoperzy. Do dużych jaskiń należała zniszczona Jaskinia Gwiazdzista (co najmniej 562m długości korytarzy). Za najpiękniejsze można uznać Jaskinię Kryształową i Porcelanową. Inne bardziej znane jaskinie to np. Północna Duża i Nowa w Połomie, czy Walońska w Podgórkach. Krajobraz urozmaicają malownicze przełomy głównej rzeki regionu Kaczawy w okolicy Wojcieszowa i Sędziszowej.

Uwarunkowania przyrodnicze

Klimat

Klimat obszaru Partnerstwa Kaczawskiego kształtują masy powietrza napływające z zachodu i południowo-zachodu, czy czym jest on lokalnie modyfikowany przez takie czynniki jak: przebieg pasm górskich i układ dolin. Z uwagi na wysokości bezwzględne brak w Górach Kaczawskich jednoznacznie wydzielonych pięter klimatycznych. Średnia roczna temperatura powietrza nie przekracza 6°C w najwyższych partiach gór. Klimat mimo cech górskich jest łagodniejszy niż w Karkonoszach. Większość terenu Partnerstwa znajduje się pod wpływem klimatu pogórskiego. Najcieplejszymi miesiącami są lipiec i sierpień. Średnia roczna temperatura w tych miesiącach waha się od 16 °C do 17°C. Maksimum opadów przypada na lipiec i wynosi od 700mm do 900mm rocznie na najwyższych wzniesieniach. Bywają lata z długo zalegającą pokrywą śnieżną, co sprzyja uprawianiu narciarstwa biegowego. Długość okresu wegetacyjnego waha się od około 180 dni w górach do 200 dni na obszarach nizinnych. Na terenie przeważają wiatry zachodnie i południowo-zachodnie. Bogate i urozmaicone ukształtowanie terenu tworzy lokalne zróżnicowanie mikroklimatyczne.

Zasoby wodne

Partnerstwo Kaczawskie potencjalnie duże zasoby wód powierzchniowych. Najważniejszą rzeką regionu jest Kaczawa. Na około 40 kilometrowym górskim odcinku Kaczawa kilkakrotnie malowniczo przełamuje się przez wzniesienia Krainy Wygasłych Wulkanów. Kaczawa wypływa dwoma źródłami z północnego stoku Gór Ołowianych koło Kaczorowa i przebija się przez Góry i Pogórze Kaczawskie tworząc

najbardziej malowniczą dolinę w regionie. Najważniejsze lewobrzeżne dopływy Kaczawy to: Skora, Biały Potok, Bełczek, Świerzawa, Młynka, a prawobrzeżne: Nysa Szalona, Olszanka, Bukownica, Kamiennik z Czerwieńcem, Wilcza i Prusicki Potok.

Rzeki mają charakter typowo górski z szybkim nurtem, oraz dużą zmiennością przepływów. Wyższe przepływy w marcu i kwietniu związane są z wiosennymi roztopami. Latem, po gwałtownych i obfitych deszczach, często wody szybko występują z koryt rzecznych, powodując powódzie. Bóbr opływa Krainę Wygasłych Wulkanów od południa i zachodu, stanowiąc tam jej naturalne granice. Zbiera wody z Gór Kaczawskich poprzez swoje prawobrzeżne dopływy takie jak: Świdna, Radomierka, Złotucha, Szumiąca, Strzyżówka, Lipka, Modrzewka i Wierzbnik. Nysa

Szalona natomiast tworzy południowo-wschodnią i wschodnią granicę, a płynie przez Bolków i Jawor, by poniżej Krotoszyc wpaść do Kaczawy. Pozostałe rzeki regionu są dopływami Kaczawy lub Nysy Szalonej. Potoki płynące głęboko wciętych dolinami urozmaicają krajobraz. Wody są czyste i bogate w ichtiofaunę.

Brak jest naturalnych jezior, natomiast występują sztuczne zbiorniki wodne pełniące rolę zbiorników retencyjnych, przeciwpowodziowych jak: zbiornik Kaczorów, Bolków oraz rezerwarów wody: zbiorniki Słup i Mściwojów. W południowej części Partnerstwa występują dość liczne stawy rybne.

Obszar Partnerstwa Kaczawskiego należy do terenów ubogich w wody podziemne. Głównymi poziomami użytkowymi wód podziemnych jest poziom trzecio i czwartorzędowy. Poza ww. poziomami użytkowymi, występują również poziomy: kredowy, permski i kambryjski. Udokumentowane zasoby kategorii „B” wynoszą 27.588,25 m³/h. Obszar jest słabo rozpoznany hydrogeologicznie. Mało jest bogatych w wodę poziomów użytkowych, a punktowy pobór wody jest stosunkowo niewielki. Wody kopalniane występują w gminie Męcinka i Paszowice. Gmina Bolków jest obszarem ubogim w wody podziemne. Występuje na jej terenie jedynie niewielka część Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 343 z wodami o wysokiej czystości. Na terenie Gminy Bolków w Starych Rochowicach znajdują się niewykorzystywane zasoby wód mineralnych – szczaw wodorowęglanowo-siarczanowo-sodowo-wapniowych, tzw. wody glauberskie – mające właściwości lecznicze w gastrologii.

Podziemne zasoby wody pitnej eksploatowane są w miejscowościach Podgórkę jako „Kappelanka” i Wojcieszów jako „Wojcieszowianka”. Wody podziemne są wykorzystywane przede wszystkim do celów bytowo-gospodarczych mieszkańców obszaru, a także do celów przemysłowych. Większość mieszkańców zaopatrywanych jest w wodę za pośrednictwem wodociągów głównie z ujęć podziemnych, jedynie niektóre gminy np.: Bolków i Paszowice posiadają ujęcia wód powierzchniowych.

Użytkowe poziomy wodonośne nie są całkowicie izolowane od powierzchni terenu, przez co narażone są na przenikanie do nich zanieczyszczeń.

Gleby

Na terenie Partnerstwa Kaczawskiego różnorodność skał budujących podłoże i górską i nizinną rzeźbę terenu decydują o szerokim przekroju typów gleb występujących w tym regionie. Dominującymi jednostkami typologicznymi gleb są gleby brunatne właściwe i brunatne kwaśne (Eutric Cambisols Dystric Cambisols). Na obszarach płozonych u podnóża Przedgórze Sudeckiego, obecność utworów pylastych sprzyja powstawaniu gleb pływowych (Luvisols). W tym terenie z uwagi na łagodniejszy klimat występują najbardziej korzystne warunki do uprawy ziemi. W części północno-zachodniej w obrębie luźnych utworów piaszczystych, pod roślinnością szpilkową, wykształciły się gleby bielicoziemne. Na wapiennych wzniesieniach w środkowej części Partnerstwa i lokalnie w obrębie wychodni żył wapiennych, występują rędziny i pararendziny (Rendzic Leptosols). W partiach szczytowych najwyższych wzniesień Gór i Pogórze Kaczawskiego i na wychodniach skał obserwuje się gleby słabo wykształcone (Rankers) i inicjalne (Lithosols, Regosols). Dolinom rzek towarzyszą gleby napływowe (Fluvisols).

Minerały i surowce skalne

Region Gór i Pogórze Kaczawskiego należy do najbardziej zróżnicowanych pod względem geologicznym i tektonicznym w Polsce i określany jest jako metamorfik kaczawski. Są to wzniesienia zrębowe, to znaczy, że występują tu w sąsiedztwie przesunięte w wyniku ruchów tektonicznych zapadnięte rowy i wyniesione w górę zręby. Najstarsze skały budujące Góry i Pogórze Kaczawskie pochodzą z kambru i liczą blisko 500mln lat. Są to łupki zieleńcowe, zieleńce, keratofiry i diabazy. Można je obserwować w licznych naturalnych odsłonięciach oraz nieczynnych już kamieniołomach. W efekcie licznych przesunięć i pęknięć odsłonięte zostały skały

powstałe przed milionami lat. Procesy geologiczne, w tym także ruchy ziemi i wybuchy wulkanów, doprowadziły do powstania prawdziwego bogactwa, cennych skał i minerałów takich jak: chalkozyn, bornit, piryt, chalkopiryt, azuryt, malachit, galena, arsenopiryt, srebro rodzime, agat, ametyst, kryształ górski, chryzoberyl, rubin, cyrkon, granat, korund, topaz, turmalin, tytanit, szmaragd, kalcyt, kowelin, anhydryt, baryt i gips. W osadach rzecznych występuje złoto. Procesy wulkaniczne uczyniły Krainę Wygasłych Wulkanów rezerwuarem bazaltu- odpornego na niszczenie kruszywa, używanego do budowy dróg.

Bazalt pozyskuje się w Wilkowie, Krzeniowie, Męcince i Piotrowicach. Część starych, nieczynnych już wyrobisk jest miejscem poszukiwania i często dzikiego pozyskiwania cennych skał i minerałów. Spośród nich światową sławą cieszą się, należące do najpiękniejszych na świecie, kaczawskie agaty, które również swoje istnienie zawdzięczają obecności procesów wulkanicznych w regionie. W Wojcieszowie nadal pozyskuje się wapienie krystaliczne nazywane, w uwagi na ich urodę, wojcieszowskimi marmurami. Piaskowce to od wieków najlepszy materiał do obróbki budowlanej. Eksploatuje się je w okolicach Nowej Wsi Grodzkiej. Pobliskie Czaple słyną z eksploatacji piasków polodowcowych. Granit pozyskuje się w okolicy Paszowic, Zimnika. Łupki szarogłazowe wydobywane są na potrzeby budownictwa w gminie Wądroże Wielkie. W Górach i na Pogórzu Kaczawskim bogato reprezentowane są również rudy metali – miedzi, ołowiu, srebra i żelaza, które eksploatowano w regionie od średniowiecza. W cechszynie powstały w okolicy Leszczyny i Nowego Kościoła piaskowce, margle i wapienie zawierające rudy miedzi. Wyrobiska w Nowym Kościele były czynne długo po II Wojnie Światowej.

Złoża surowców naturalnych, wśród których dominują złoża surowców skalnych, są od dawna eksploatowane na skalę przemysłową jako kamień budowlany i drogowy. Mnogość i różnorodność naturalnych surowców skalnych jest kolejnym elementem świadczącym o spójności obszaru objętego przez LGD Partnerstwo Kaczawskie.

Zasobność całego obszaru Partnerstwa Kaczawskiego w surowce skalne sprawia, że cały region boryka się z problemami, jakie implikuje ich przemysłowe wydobywanie. Istnieje bowiem duża presja na ponowne eksploatowanie już nieczynnych kamieniołomów oraz uruchamianie dotychczas nieeksploatowanych złóż, zwłaszcza bazaltów. Rodzi to problemy związane z ochroną przyrody i krajobrazu, ale również komplikuje funkcje turystyczne i rekreacyjne jakie rozwijają się na tym terenie. Istotne jest jednak również to, że część wydobytych kopalin jest ważnym źródłem dochodów dla lokalnej społeczności.

Przyroda ożywiona Krainy Wygasłych Wulkanów

Góry i Pogórze Kaczawskie to jeden z niewielu w Polsce i Europie obszarów tak dobrze zachowanej przyrody. Wiele osób nazywa ten obszar „Dzikimi Kaczawami”, co podkreśla wyjątkowość i naturalność tych gór nie do końca jeszcze odkrytych zarówno przez turystów jak i naukowców. Niezliczone ostoje dzikiej przyrody zachwycą każdego, bez względu na porę roku. Wiosną i latem ukwiecone murawy kserotermiczne ze storczykami, można podziwiać w okolicach Podgórek, Wojcieszowa, Lipy, Radzimowic, Starych Rochowic oraz Nowego Kościoła. Przepiękne

łąki trzęślicowe z efektownie kwitnącymi mieczykami dachówkowymi, czy goździkami pysznymi występują w okolicach Nowej Wsi, Pomocnego i Muchowa. Są one wizytówką regionu. W Muchowie od kilku lat w połowie lipca organizowana jest impreza o charakterze ponadregionalnym „Muchowska kosa”, gdzie kosiarze rywalizują między sobą kosząc trawę. Impreza jest z jednej strony podtrzymywaniem dawnych tradycji koszenia tych łąk na paszę dla zwierząt, z drugiej zaś pozwala na ich czynną ochronę przed zarastaniem.

Góry i Pogórze Kaczawskie to również ogromne połacie lasów pokrywających strome zbocza i wąwozy. Ich wyjątkowość podkreśla zbliżony do pierwotnego charakter. Obok buków i świerków występują tu częściej niż w innych regionach Sudetów jawory, dęby i lipy. Starodrzewia jaworowe i lipowe zachwycają spacerowiczów, dając zarazem cień i odrobinę chłodu podczas upalnych dni. Barwne kobierce utkane z liści drzew jesienią nie pozostawią obojętnym nikogo, kto przemierzał region o tej porze roku. W licznych rezerwatach i parkach występuje wiele owocowych krzewów tj. malina właściwa, śliwa tarnina, jeżyna, leszczyna pospolita, kalina, jarząb, borówka czarna. Z dziko rosnących owoców w tutejszych gospodarstwach agroturystycznych produkowane są produkty lokalne: nalewki, konfitury, miody, wina.

Bogaty świat roślin objętych ochroną stanowią: śnieżyczka przebiśnieg, śnieżycza wiosenna, przylaszczka pospolita, groszek wiosenny, pierwiosnka wyniosła i lekarska, konwalia majowa, kokorycz wonna, pełnik europejski i storczyki takie jak: szerokolistny, bżowy, męski i plamisty. Szczególnie cenne są siedliska: obuwika, buławnik mieczolistnego, gółki długoostrogowej, mieczyka dachówkowatego, lilii złotogłów. W lasach łatwo natknąć się na sarny, jelenie, dziki, lisy. Przy odrobinie szczęścia w okolicach Lipy i Muchowa, spotkać można stada muflonów. Faunę urozmaicają takie drobniejsze zwierzęta jak:

kuna leśna, popielica, orzesznica, łaska, borsuk, tchórz i wiele drobnych gryzoni. Szczególnie bogaty jest świat cennych i rzadkich gatunków ptaków: bocian czarny, zimorodek, puchacz, jaskółka brzegówka, żuraw, puszczyk, dudek, sokół pustułka, pluszcz czy pliszka górską. W okolicznych sztolniach i jaskiniach zimują liczne kolonie nietoperzy. Świat gadów reprezentują: żmija zygzakowata, gniewosz, zaskroniec, padalec i jaszczurka zwinka. Na szczególną uwagę zasługuje jeden z symboli Pogórza Kaczawskiego – salamandra plamista. W pobliżu zbiorników wodnych, okresowo wysychających rowów spotkać można takie płazy jak: traszka górską, kumak górski. Na obrzeżach lasów, na polanach żyje rzekotka drzewna. W czasie wędrówek na łąkach spotkać można rzadkie i piękne motyle np. pazia królowej, niepylaka apollo, latolistka cytrynka.

Ochrona przyrody

Partnerstwo Kaczawskie położone jest na obszarze o ogromnym bogactwie szaty roślinnej, która odznacza się ponadto dużym stopniem naturalności. Nie dziwi więc, że stwierdzono na tym terenie aż 20 typów siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony w sieci Natura 2000. Bioróżnorodność faunistyczna i florystyczna Partnerstwa Kaczawskiego może stanowić ofertę dla

miłośników ekoturystyki i bazę do prowadzenia wielokierunkowych zajęć edukacyjnych. Na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego stwierdzono występowanie aż pięciu gatunków owadów z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG (Natura 2000), z których cztery reprezentują motyle: modraszek telejus, modraszek nausitous, przeplatka maturna, czerwoczyk nieparek i jednej ważki – trzepli zielonej.

Formy ochrony prawnej przyrody

Fragmenty Gór i Pogórza Kaczawskiego chronione są w formie parków krajobrazowych, rezerwatów, pomników przyrody a także użytków ekologicznych. Spośród trzech parków, tylko Park Krajobrazowy „Chełmy” obejmuje znaczną część Pogórza Kaczawskiego, dwa pozostałe parki tylko fragmentarycznie chronią ten cenny obszar. Dużo lepszą ochronę zapewniają rezerваты, obejmujące większość najcenniejszych ekosystemów lub form geologicznych regionu.

Rezerваты przyrody

Wszystkie rezerваты położone są w całości na obszarze LGD.

- **„Buczyna Storczykowa na Białych Skalach”** – rezerwat leśno-faunistyczny o powierzchni 8,76ha położony koło wsi Podgórkki w gminie Świerzawa. Chroni żyzne buczyny z bogatą fauną i florą.
- **„Wąwóz Lipa”** – rezerwat leśno-geologiczny o powierzchni 54,7ha położony na północ od wsi Lipa. Chroni naturalne zbiorowiska leśne oraz naskalne murawy kserotermiczne, pomnikowe głązy narzutowe. Utworzony w 1996 r., położony w północnej części Gminy Bolków.
- **„Buki Sudeckie”** – rezerwat leśny o powierzchni 174,42ha położony w gminie Bolków w obrębie Nowych Rochowic i Mysłowa, utworzony w 1993 r. Chroni naturalne zbiorowiska leśne głównie żyzne buczyny sudeckiej. Lasy wyżynne z mozaiką siedlisk od kwaśnych dąbrów, poprzez kwaśne oraz żyzne buczyny sudeckie po wilgotne łągi jesionowo-wiązowe. Należy do jednego najpiękniejszy kompleks leśny w Sudetach ze starodrzewem, bogatym runem, w którym rośnie żywiec dziewięciolistny, czosnek niedźwiedzi, a także występuje szereg chronionych zwierząt, roślin i grzybów.
- **„Nad Groblą”** – rezerwat leśno-krajobrazowy o powierzchni 87,84ha w gminie Paszowice. Chroni największe w Polsce skupienie brekinii występującej na stanowisku naturalnym w ciepłolubnych dąbrowach.
- **„Wąwóz Myśluborski”** – rezerwat florystyczny o powierzchni 9,72ha położony w gminie Paszowice, utworzony dla ochrony jedyne go w Sudetach stanowiska paproci-języcznika zwyczajnego. Obejmuje fragment głęboko wciętej w płaskowyż doliny Jawornika o stromych skalnych zboczach. Na dnie doliny i zboczach odsłonięcia zieleńców w wielu miejscach w postaci law poduszkowych. W rezerwacie występują żyzne lasy liściaste.
- **„Wąwóz Siedmicki”** – rezerwat florystyczno-geologiczny o powierzchni 60ha położony na terenie gminy Paszowice. Chroni zachowane lasy dębowe, olszyny i łąki wraz z bogatą florą oraz interesującymi formami geologicznymi.

- **„Wilcza Góra”**- rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 1.69ha koło Złotoryi. Chroni fragment czopu wulkanicznego z charakterystycznymi słupami bazaltowymi oraz „różą bazaltową”.
- **„Ostrzyca Proboszczowicka”**- rezerwat florystyczno-geologiczny o powierzchni 3,81ha w gminie Pielgrzymka. Utworzony został dla ochrony bazaltowego gołoborza i trzeciorzędowego komina wulkanicznego oraz porastającej szczytową partię wzniesienia roślinności naskalnej.

Parki Krajobrazowe

- **Park Krajobrazowy „Chełmy”** obejmuje powierzchnię 14.887ha (oraz otulina 13.574 ha) chroniąc fragment wschodni Pogórza Kaczawskiego o wysokich walorach przyrodniczych i krajobrazowych. W całości położony w obszarze LGD.
- **Rudawski Park Krajobrazowy** zajmuje powierzchnię 1.705ha (oraz otulina 6.600 ha). Chroni głównie Rudawy Janowickie. Park chroni tylko północno-wschodnią część Gór Kaczawskich obejmującą niewielkie pasmo Gór Ołowianych. Obejmuje niewielki południowo-zachodni fragment gminy Bolków i też tylko tyle leży w LGD.

Pomniki przyrody (wybrane) w całości położone na obszarze LGD

- **„Małe Organy Myśluborskie”** – chroniona pozostałość komina trzeciorzędowego wulkanu (nek) odsłoniętego sztucznie w postaci słupów bazaltowych.
- **„Czartowska Skała”**- chroniona pozostałość komina trzeciorzędowego wulkanu (nek) odsłonięta sztucznie w postaci słupów bazaltowych z wieloma gatunkami chronionych roślin u podnóża.
- **„Ciche Szczęcie”** – odsłonięcie osadowych skał miedzionośnych cechsztynu (margle, piaskowce). Stary kamieniołom w Leszczynie.
- **„Wapień Niecki Leszczyny”** – odsłonięcie wapieni i dolomitów ze śladami skamieniałości. Stary kamieniołom koło Leszczyny.
- **„Organy Wielisławskie”** – odsłonięcie ryolitów (porfirów) z promieniście rozchodzącymi się słupowymi spękaniem (na fotografii), zjawiskiem rzadkim w skałach niebazaltowych. Położone w starym kamieniołomie na zboczu Wielisławki nad Kaczawą.
- **„Skała z medalionami”** – ostaniec piaskowcowy w Żerkowicach.
- **„Krucze Skały”** – gruba ławica piaskowców kredowych na skraju doliny Kaczawy w Jerzmanicach Zdroju.

Obszary Natura 2000

Z obszaru LGD Partnerstwo Kaczawskie na tzw. „Shadow list” znajdują się dwa Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk PLH 020042 „Ostrzyca Proboszczowicka” i PLH 020037 „Góry i Pogórze Kaczawskie”. Planowane obszary Natury 2000 aż w 80% znajdują się na obszarze LGD. Obydwa należą do regionu biogeograficznego kontynentalnego i obejmują wschodnią część głównego grzbietu, na wschód od doliny Kaczawy oraz neki wygasłych wulkanów. Obszary te są w znacznej części zalesione. Pozostałe fragmenty wykorzystywane są jako łąki, pastwiska i grunty orne. Są to jedne z najcenniejszych i najlepiej zachowanych fragmentów przyrody w Sudetach Zachodnich. Ich bogactwo przyrodnicze uwarunkowane jest specyficzną budową geologiczną (występują tu wapień, bazalty i serpentynity) oraz silnym zróżnicowaniem morfologicznym (liczne, głęboko wcięte wąwozy z reliktowymi koloniami górskich i rzadkich gatunków roślin i zwierząt) i niskim stopniem urbanizacji. Jest to obszar kluczowy dla gatunków bazyfilnych i neutrofilnych. Stwierdzono tu 25 typów siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, ze szczególnie dobrze zachowanymi buczynami i jaworzynami. Oprócz siedlisk obszar stanowi ważne miejsce występowania gatunków zwierząt i roślin wymienionych w załączniku II Dyrektywy „siedliskowej” oraz 19 gatunków z załącznika II tej Dyrektywy.

Uwarunkowania kulturowe

Mieszkańcy Partnerstwa Kaczawskiego, tak jak większość na Dolnym Śląsku, przybyli do regionu po 1945 roku. Nastąpiła prawie całkowita wymiana mieszkańców. W miejsce niemieckojęzycznych obywateli III Rzeszy (dawne Prusy) przybyli mieszkańcy Rzeczypospolitej, w większości wypędzeni z kresów wschodnich, zajętych przez Związek Sowiecki. Wśród mieszkańców znajdziemy potomków rodzin z Wileńszczyzny, Białorusi, Ukrainy, Karpat, centralnej Polski, lubelskiego, rzeszowskiego, Małopolski i Kujaw. Wynikiem tego jest brak w regionie swoistej, kultywowanej od wieków kultury ludowej. Obecna kultura ludowa jest wynikiem zmieszania się rozmaitych zwyczajów i tradycji przywiezionych przez osadników ze swoich rodzinnych stron. Przebijają w niej echa dawnych źródeł, lecz większość to zunifikowana, ogólnopolska kultura w większości bez lokalnej autentyczności. Dlatego szczególnie cenne są działania, w których próbuje się nawiązać do źródeł. Warte zauważenia są wysiłki zmierzające do poznania kultury lokalnej, która w większości bezpowrotnie już przeminęła. Wiąże się to ze wzrostem tożsamości regionalnej i poszukiwaniem wiedzy o zachowanym dziedzictwie materialnym. Obecnie przejawia się m.in. w kultywowaniu podobnych tradycji, zwyczajów, obrzędów, a także w przenikaniu się kultury grup etnicznych i wzajemnym czerpaniu z dorobku sąsiadów. Burzliwe dzieje ziem miały wpływ na kształtowanie się kultury narodowej tego regionu. Odnajdujemy w niej wpływy polskie, niemieckie a nawet czeskie. Ślady tych oddziaływań dostrzegamy w gwarze, budownictwie, strojach regionalnych, przyśpiewkach i tańcach ludowych. Po okresie niechęci wobec tradycji i kultury obecnej na tym terenie przed 1945 rokiem, społeczność lokalna z dużym zaangażowaniem i otwartością nawiązuje kontakty z dawnymi mieszkańcami z Niemiec. Dzięki temu możemy aktywnie uczestniczyć w procesie związania dawnej kultury z kulturą obecną, tak charakterystycznego dla tych ziem procesu.

Tradycje i obyczaje

W regionie nawiązuje się do dawnych tradycji i obyczajów. Znamienne jest odszukiwanie obyczajów i tradycji sięgających początków osadnictwa na tym terenie. Dzisiaj jednym z najsilniejszych nurtów lokalnej tradycji i obyczajów to **tradycje górnicze**. Tworzą się lokalne stowarzyszenia i grupy sympatyków poszukujących źródeł związanych z dawnymi dziejami wydobywania i przetwarzania minerałów, surowców skalnych. Tradycje poszukiwaczy złota w okolicach Złotoryi, działania wsi Radzimowice dawnego miasta górniczego, dymarki w Leszczynie to

tylko jedne z tych które najbardziej się rozwinęły. Drugim silnym nurtem jest tworzenie **tożsamości mieszkańców regionu**. Czują się silnie związani z tymi ziemiami, czego wyrazem jest często nazywanie siebie góralami kaczawskimi. To nowy nurt poszukiwania własnej tożsamości regionalnej, o tyle ważny, że wychodzi z serca i uczuć ludzi którzy stracili swoje korzenie gdzieś daleko na wschodzie Europy. Szczególnie znana jest inicjatywa Gminy Krotoszyce z odtworzeniem historii Bitwy Kaczawskiej. Warto ją poznać aby zrozumieć mechanizm tworzenia tradycji regionu obecnie. Bitwa nad Kaczawą rozegrała się 26 VIII 1813 r. na prawym brzegu Nysy Szalonej, pomiędzy Warmątowicami, Bielowicami, Winnicą i Janowicami Dużymi. Armia rosyjsko-pruska,

dowodzona przez pruskiego feldmarszałka Lebrechta von Blźchera, pokonała napoleońską Armię Bobru marszałka MacDonalda. Pokonane w Rosji armie napoleońskie cofając się wyzwoliły w całych Niemczech fale patriotyzmu i odrodzenia narodowego po klęsce w 1807 r. Kampania śląska (V - IX 1813 r.) i udział w niej Ślązaków była wykorzystywana do podkreślania silnych związków tej prowincji z państwem pruskim, którego władanie na tej ziemi trwało dopiero kilkadziesiąt lat.

Pamięć o Kampanii była żywa w świadomości Ślązaków. Największe uroczystości rocznicowe odbyły się w sto lat po bitwie. W roku 1909, w Duninie wzniesiono pawilon muzealny, który przetrwał do dziś. W tym czasie powstało wiele pomników, tablic pamiątkowych i obelisków - w Legnicy, Krotoszycach, Chojnowie, Złotorzy, Lwówku Śląskim, Budziszowie, Brachowie, Krajowie, Smokowicach, Bielowicach, Warmątowicach, Legnickim Polu, Kościelcu i Janowicach Wielkich. W setną rocznicę bitwy nad Kaczawą, w Duninie wybudowano kamienny kopiec, a we Wrocławiu dla upamiętnienia Kampanii 1813 roku oddano do użytku Jahrhunderthalle (dziś Halę Ludową). W 125 rocznicę Bitwy nad Kaczawą, burmistrz Legnicy Werner Elsner powiedział, że równina legnicka, to jedno z najważniejszych pól bitewnych Europy, myśląc także o bitwie z Tatarami w 1241 r. w Legnickim Polu i bitwie pod Pątnowem w 1760 r. Gmina Krotoszyce uznała, że Bitwa nad Kaczawą to historia Ziemi Legnickiej i Śląska. W odrestaurowanym przez Gminę Krotoszyce pawilonie we wsi Dunino, 25 sierpnia 1996 r., ponownie uruchomiono Muzeum Bitwy nad Kaczawą. Odnowiono 8 wysokich obelisków pamiątkowo-informacyjnych, które znajdują się w ważniejszych miejscach pola bitwy nad Kaczawą. Dla upamiętnienia wydarzeń Bitwy nad Kaczawą, gmina Krotoszyce od 1996 r. organizuje w Warmątowicach **Biwaki Historyczne**. Jest to pierwsza tego typu impreza w Polsce, na której spotykają się miłośnicy oraz znawcy barwy i broni z epoki napoleońskiej z całej Europy. Tworzą się dzięki temu nowe tradycje i obyczaje właściwe dla Partnerstwa Kaczawskiego i to chce wzmacniać LSR.

Produkty lokalne

Trudno mówić o produktach lokalnych bez powiązania ich z tym co jest charakterystyczne dla regionu. Na pewno takimi produktami są agaty kaczawskie i inne minerały występujące na tym terenie. Zbieranie minerałów to obecnie najczęstsze lokalne zajęcie i powód do wizyt wycieczek i zbieraczy z Polski i całego świata. Druga grupa produktów lokalnych to wyroby rzemiosła artystycznego, pewnie ma na to wpływ historia bo sporo jest wyrobów ceramicznych, są tu do tego warunki i można czerpać z wcześniejszych tradycji. Obecnie działają takie przedsięwzięcia zwiłżane z tego typu produktami:

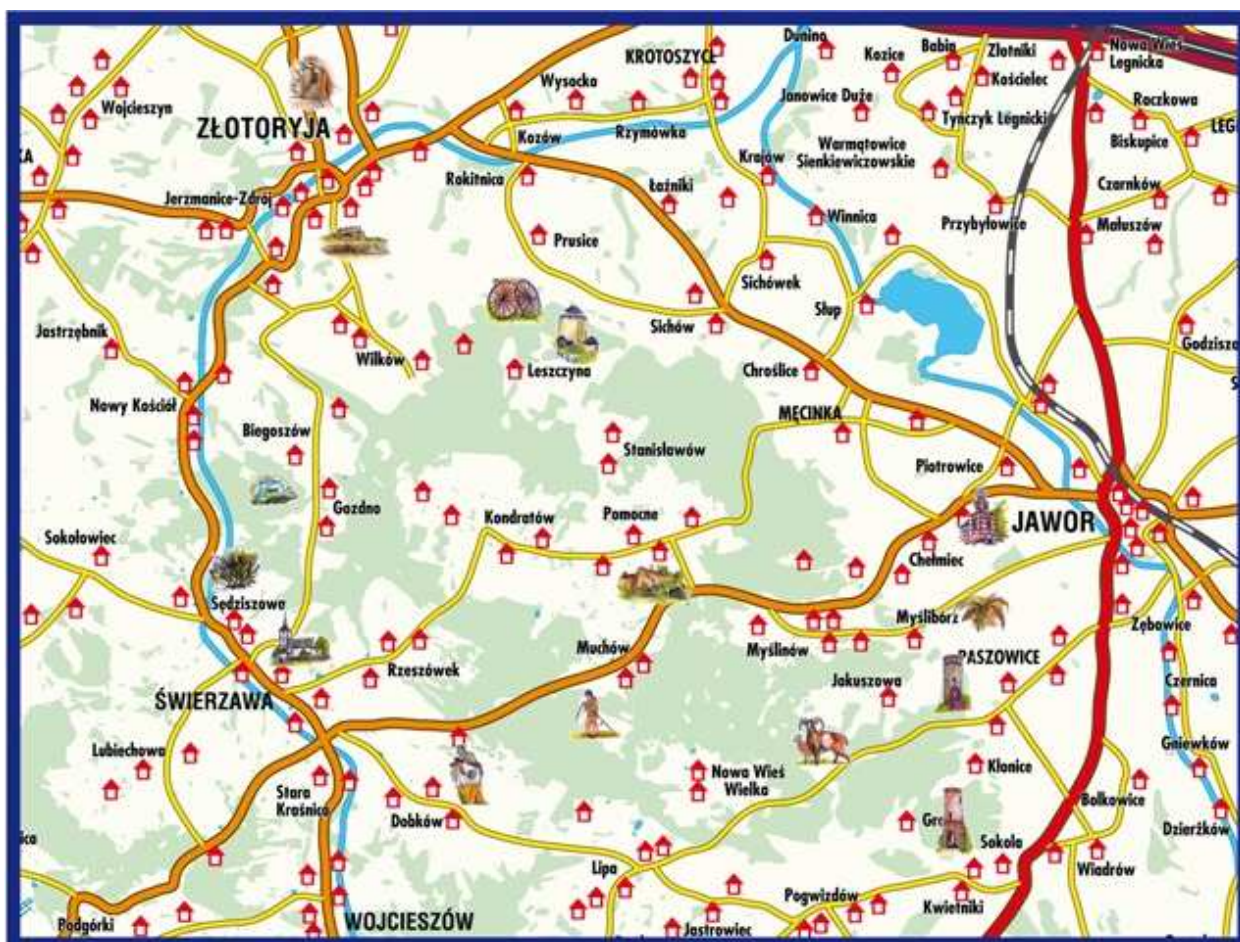
Uwarunkowania historyczne

Oprócz sił natury również wielowiekowa działalność człowieka ukształtowała charakterystyczny krajobraz Partnerstwa Kaczawskiego i pozostawiło wiele śladów dawnej świetności. Liczne znaleziska archeologiczne oraz relikty dawnego górnictwa i hutnictwa metali świadczą o bogatej przeszłości regionu, mocno związanej z bogactwami naturalnymi. Od stuleci obszar należał do znanych regionów górniczych, gdzie eksploatowano rudy miedzi, żelaza, barytu, a także złota. Śladem siły przyciągającej kruszcu złota jest miasto Złotorzyja, stolica polskiego złota, odbudowująca obecnie swoje tradycje w charakterze atrakcji turystycznej (np.: mistrzostwa w płukaniu złota).

Obszar Partnerstwa Kaczawskiego podobnie jak pozostałe tereny Dolnego Śląska ze względu na swoją lokalizację ma burzliwą i bogatą w wydarzenia historię. Podlegał wpływom wielu narodów i kultur. W czasach pierwszych Piastów, był to obszar Księstwa Świdnicko-Jaworskiego, którego potęgę stworzył Książę Bolko. Do rozwoju wykorzystywano położenie na traktach handlowych oraz tu istniejące bogactwa naturalne. Powstały duże ośrodki osadnicze takie jak Bolków, Złotorzyja czy Jawor. Kolejne wieki to przeplatanie się wpływów trzech narodów:

polskiego, czeskiego i niemieckiego. Każdy z tych narodów pozostawił po sobie ślady w postaci licznych zabytków i historii. Znamienne jest to, że dzięki temu powstawały nowe wartości, kultura trzech narodów swoista dla tego tylko zakątka Europy. Po II wojnie światowej jako ziemie odzyskane Dolny Śląsk wraca do Polski, a jego obszar w tym Partnerstwo Kaczawskie zostaje zasiedlony przez ludność w większości z dawnych ziem kresowych, zajętych przez sowietów. W historii tego regionu to zmiana duża, ale pasująca do wcześniejszych wydarzeń w tym miejscu. Ziemie te wielokrotnie przechodziły pod władanie niemieckie, polskie, czeskie i te narody kolonizowały je wielokrotnie. Najwięcej o regionie powiedzą pozostali świadkowie historii w postaci zabytków i miejsc ważnych wydarzeń. Z uwagi na wyjątkowo bogatą historię oraz istnienie wielu opracowań, wymienimy tylko niektóre warte niepodkreślenia miejsca, w których znajdziemy ślady historii regionu.

Mapa pokazująca najciekawsze atrakcje historyczne i miejsca do odwiedzenia w regionie.

Miasto Bolków, urocza, malowniczo położona miejscowość z prawami miejskimi od 1276 roku, nad którą góruje potężne średniowieczne zamczysko, będące niegdyś jedną z największych warowni. Miasto powstało jako osada targowa na skrzyżowaniu dróg handlowych z Wrocławia i Legnicy do Czech. **Zamek w Bolkowie** z rodowodem z XIII wieku należy do najstarszych z zachowanych zabytków średniowiecznego budownictwa obronnego w Polsce. Wznosi się na wzgórzu, którego południowo-wschodni stok zajmuje miasto, z którym łączy się fortyfikacjami. Zamek upodobałi sobie współcześni rycerze i kilka razy do roku odbywają tu najbardziej prestiżowe turnieje rycerskie w Polsce.

Zamek w Świnach koło Bolkowa. Budowla pochodzi z XIV wieku i jest usytuowana na górującym nad okolicą wzgórzu. Trzykondygnacyjna wieża zbudowana z kamienia na planie prostokąta ma

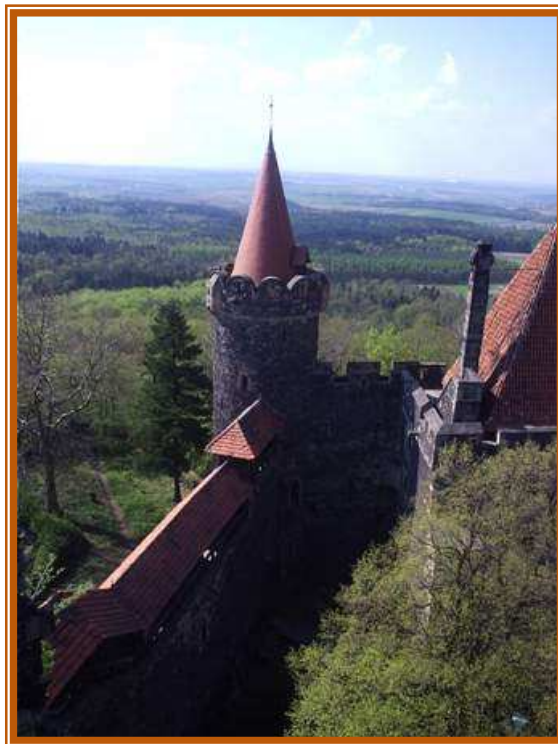
dobrze zachowane fragmenty sklepień, okien gotyckich, sztukaterii, portali ciosowych, dekoracji sgraffitowych na ścianach zewnętrznych.

Droga Krzyżowa z XIX wieku na zboczu wzgórza Górzec w pobliżu Męcinki ze słupowymi kapliczkami i z kaplicą pielgrzymkową na szczycie.

Kościół św. św. Jana i Katarzyny w Świerzawie, XIII-wieczny, późnoromański z zachowanym dawnym stylem zabudowy i dobudowaną gotycką wieżą. W czasie prac konserwatorskich w 1977 roku dokonano w kościele niezwykłego odkrycia, odsłonięto bardzo stare malowidła w części prezbiterialnej. Na ścianach absydy stwierdzono aż 5 warstw malowideł ściennych. Najstarsza warstwa to unikatowe w skali kraju, prawdopodobnie z XIII wieku freski przedstawiające zwierzęta (na fotografii). Wyjątkową atmosferę wnętrza kościoła, oprócz fresków, tworzą pozostałości dawnego gotyckiego, renesansowego i barokowego wystroju.

Zamek Grodziec położony jest na powulkanicznym stromym wzgórzu - 389 m n. p. m.

Pierwsza potwierdzona wzmianka o Grodźcu pochodziła z bulli papieża Hadriana IV z 23 kwietnia 1155 r. W 1175 r. książę Bolesław Wysoki wystawił tu przywileje cystersom z Lubiąża. Za czasów jego następcy – Henryka Brodatego – drewniano – ziemny gród zastąpiono murowanym. Fundację zamkowego kościoła przypisuje się św. Jadwidze. W XIV i częściowo XV w. zamek stanowił własność rycerskiego rodu Bożywojów.

Piece hutnicze w Leszczynie oraz wiele innych śladów dawnych tradycji górniczych regionu. Odbywają się tu liczne imprezy przypominające dawne tradycje górniczo-hutnicze. Najważniejsza z nich to „Dymarki Kaczawskie”.

Wieś Podgórkki z zespołem pałacowym. Urokliwa wieś łańcuchowa położona w najbardziej malowniczych i interesujących fragmentach Gór Kaczawskich z licznymi punktami widokowymi, ciekawą zabudową i wyjątkowymi walorami okolicznej przyrody. Położony we wsi zespół pałacowy powstał w 1728 roku i składa się z trzykondygnacyjnego pałacu przebudowanego w 1874 roku, zabudowań gospodarczych oraz parku krajobrazowego z XIX wieku o powierzchni 5,6 ha z tarasami, stawem i zachowanym układem alei.

Miasto Wojcieszów położone w dolinie Kaczawy, dawniej wieś należąca do cysterskiego klasztoru w Lubiążu. Od XIV wydobywa się tutaj i przetwarza wapienie, czynne kamieniołomy odsłaniają nowe jaskinie, niestety ulegają one zniszczeniu z powodu eksploatacji. W okolicy są również liczne zjawiska krasowe z jaskiniami i malownicze stare kamieniołomy. Godny uwagi jest ciekawy układ zabudowy miasta z wieloma zabytkowymi budowlami.

Szubienica z XVII, ukryta w lesie na wschód od Wojcieszowa na siodle, pomiędzy Trzcincem a Polanką. Kamienna kulista baszta o średnicy 6 metrów z grubymi murami i filarami, na których mocowano belki z łańcuchami.

Wieś Radzimowice, mała wioska o bardzo starym rodowodzie związanym z wydobywaniem złota, malowniczo położona na Grzbiecie Wschodnim Gór Kaczawskich, z zachowanym budownictwem sudeckim.

Kościół cmentarny w Pogwizdowie pochodzący z XIII wieku. Budowla ceglano-kamienna o ciekawej architekturze.

W pobliżu, tuż obok Partnerstwa Kaczawskiego położone są miejsca dla jego rozwoju ważne, które są brane pod uwagę przy planowaniu rozwoju regionu. Samorzady tych gmin współpracują z Partnerstwem Kaczawskim w ramach wcześniej zawiazanej grupy partnerskiej.

Miasto Jawor (o średniowiecznym rodowodzie z zachowanymi licznymi zabytkami i wyjątkowo urokliwym Rynkiem i stojącym centralnie Ratuszem, a także średniowiecznym zamkiem i Kościołem Pokoju, który jest perełką architektoniczną i wizytówką regionu. W mieście odbywają się corocznie Międzynarodowe Targi Chleba. Kościół Pokoju w Jaworze powstał w latach 1654-1655 jako budowla nietrwała, wyłącznie z drewna, słomy i gliny (tak nakazał cesarz). Glinę w ostatnich latach zamieniono na cegłę. Wygląd zewnętrzny nie sugeruje zachwycającego kolorami i kształtem barokowego wnętrza. Jedna z niewielu zachowanych tego typu budowli na świecie, wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Miasto Złotoryja to jedno z najstarszych miast w tej części Europy z wieloma zabytkami i Muzeum Złota. Początki osady, a później miasta, są ściśle związane z najbogatszymi we wczesnym średniowieczu terenami złotonośnymi. Pozostało wiele śladów dawnej działalności górniczej. Mieszkańcy miasta i okolic odbudowują stare tradycje związane z płukaniem złota w formie atrakcji turystycznych i cyklicznych imprez plenerowych. W mieście znajdziemy wiele interesujących zabytków z Basztą Kowalską, murami obronnymi i urokliwymi kamieniczkami.

2.3. OCENA SPOŁECZNO- GOSPODARCZA OBSZARU, W TYM POTENCJAŁU DEMOGRAFICZNEGO I GOSPODARCZEGO OBSZARU ORAZ POZIOMU AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ

2.3.1. CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI OBSZARU PARTNERSTWA KACZAWSKIEGO

➤ Struktura ludności

W Gminach na terenie Partnerstwa Kaczawskiego zamieszkuje 60161 mieszkańców przy czym najwięcej osób zamieszkuje gminę Bolków (11051) i Świerzawę (7872), a najmniej gminę Krotoszyce (2918). Analiza rozwoju potencjału demograficznego obszaru wskazuje, iż potencjał ten ulega niekorzystnym zmianom. Na przestrzeni ostatnich kilku lat zwiększyła się ludność gminy Złotoryja (+83), zmniejszenie ludności wystąpiło w pozostałych 10 gminach, przy czym największy spadek nastąpił w gminie Bolków (-215).

Tabela 6. Struktura ludności w latach 2002-2006 (wg GUS 2002-2006)

Ludność w latach 2002 – 2006												
Lata	Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie	Krotoszyce	Świerzawa	Wojcieszów	Zagrodno	Pielgrzymka	Złotoryja	Ogółem
2002	11266	4830	4097	3881	4115	2981	7985	4051	5787	4856	7063	60912

2003	11204	4828	4070	3865	4119	2960	7968	4014	5746	4855	7029	60658
2004	11088	4822	4054	3888	4094	2979	7979	3985	5720	4865	7080	60554
2005	11109	4798	4062	3888	4100	2950	7927	3951	5713	4841	7130	60469
2006	11051	4790	4042	3860	4072	2918	7872	3926	5679	4805	7146	60161
2002 -	-215	-40	-55	-21	-43	-63	-113	-125	-108	-51	+83	-751
2006												

Obszar Partnerstwa Kaczawskiego charakteryzuje się niską gęstością zaludnienia, która wynosi średnio 54 osoby/km². Najniższą gęstość zaludnienia ma gmina Męcinka (32 osoby/km²), natomiast najwyższą ma gmina Wojcieszów (124 osoby/km²) przy średniej dla województwa dolnośląskiego 145 osoby/km² i Polski – 122 osoby/km².

Tabela 7. Struktura ludności i gęstości zaludnienia – stan na koniec 2006 r. (wg GUS 2006)

Ludność												
Gminy	Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie.	Krotoszyce	Świerzawa	Wojcieszów	Zagrodno	Pielgrzymka	Złotoryja	Ogółem
ogółem	11051	4790	4042	3860	4072	2918	7872	3926	5679	4805	7146	60161
mężczyzn	5448	2405	1795	1953	2027	1442	3874	1925	2781	2403	3513	29566
kobiet	5603	2385	2067	1907	2045	1476	3998	2001	2898	2402	3633	89727
Gęstość zaludnienia												
na km2	72	32	56	38	45	43	49	124	46	45	49	54

Ujemne saldo migracji w ruchu wewnętrznym występuje we wszystkich gminach Partnerstwa Kaczawskiego za wyjątkiem gminy Złotoryja. Saldo migracji w ruchu zagranicznym jest ujemne we wszystkich opisywanych gminach. Brak danych w ruchu zagranicznym odnośnie gminy Wojcieszów (dane za 2006 r.).

**Tabela 8. Saldo migracji obszaru Partnerstwa Kaczawskiego w latach 2002-2006
(wg GUS 2002-2006)**

Gmina	W ruchu wewnętrznym					W ruchu zagranicznym				
	2002	2003	2004	2005	2006	2002	2003	2004	2005	2006
Bolków	-26	-40	-41	-31	-1	0	-3	-1	-2	-5
Męcinka	-37	11	-11	-6	-7	0	0	-3	0	-1
Mściwojów	-29	-9	9	6	-16	-2	-10	-12	-2	-2
Paszowice	17	-8	24	-3	-3	-3	-6	-2	0	-9
Wądroże Wielkie	1	6	-7	3	-4	0	0	2	0	-3
Krotoszyce	-18	-33	24	-19	-36	0	0	0	-1	0
Świerzawa	-4	-3	0	-26	-21	-2	0	-1	-6	-16
Wojcieszów	-9	-29	-10	-12	-12	-	-	-	-	-
Zagrodno	-12	-38	-23	1	-23	1	1	0	1	-3
Pielgrzymka	-20	6	-3	-20	-31	1	1	0	0	-2
Złotoryja	-8	-19	35	31	7	0	-1	0	-1	-11

**Tabela 9. Przyrost naturalny na terenie Partnerstwa Kaczawskiego w latach 2002-2006
(wg GUS 2002-2006)**

Gmina	Przyrost naturalny				
	2002	2003	2004	2005	2006
Bolków	-15	-19	-19	-1	-52
Męcinka	1	-13	8	-18	-3
Mściwojów	-9	-8	-13	4	-2
Paszowice	-6	-2	1	3	-16
Wądroże Wielkie	-5	-2	-20	3	-19
Krotoszyce	-2	12	-5	-9	4
Świerzawa	-20	-14	12	-20	-18
Wojcieszów	-9	-8	-19	-22	-13
Zagrodno	-9	-4	-3	-9	-8
Pielgrzymka	-1	-8	13	-4	-3
Złotoryja	-25	-21	2	3	-12

Ujemny przyrost naturalny odnotowano we wszystkich gminach na terenie Partnerstwa Kaczawskiego za wyjątkiem gminy Krotoszyce, gdzie przyrost wyniósł 4 (stan na 2006 r.). Ujemny przyrost naturalny staje się niepokojącą prawidłowością i nie pozostaje bez wpływu na obecną ilość

mieszkańców gmin. Szczególnie w wieku przedprodukcyjnym. Najwyższy odsetek tej grupy ludności występuje w gminie Złotoryja (23,3%), a najniższy w gminie Wojcieszów (18,7%).

W strukturze wiekowej analizowanego obszaru dominuje ludność w wieku produkcyjnym co świadczy o korzystnym i rozwojowym potencjale demograficznym. Najwyższy udział tej grupy występuje w gminie Wojcieszów (66,2%), a najniższy w gminie Mściwojów (62,4%). Ludność w wieku poprodukcyjnym kształtuje się w przedziale od 13 – 16,5%, przy czym najwyższy odsetek występuje w gminie Bolków i Mściwojów, a najniższy w gminie Złotoryja.

Tabela 10. Struktura wieku ludności (wg GUS 2006)

Gminy	Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie	Krotoszyce	Świerzawa	Wojcieszów	Zagrodno	Pielgrzymka	Złotoryja
Ogółem	11027	4760	4038	3827	4048	2895	7805	3975	5640	4706	7044
%	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
w wieku Produkcyjnym	7070	3007	2521	2513	2541	1861	5127	2631	3602	3042	4489
%	63,6	63,2	62,4	65,7	62,8	64,3	65,7	66,2	63,9	64,6	63,7
w wieku poprodukcyjnym	1822	721	667	557	641	407	1065	600	852	620	917
%	16,5	15,1	16,5	14,6	15,8	14,1	13,6	15,1	15,1	13,2	13
w wieku przedprodukcyjnym	2195	1032	850	757	866	627	1613	744	1186	1044	1638
%	19,9	21,7	21,1	19,8	21,4	21,7	20,7	18,7	21	22,2	23,3

Reasumując na przestrzeni ostatnich lat gminy Partnerstwa Kaczawskiego wykazywały w miarę stabilną sytuację demograficzną charakteryzującą się powolnym wzrostem liczby mieszkańców. Pomimo, że dane te są stosunkowo zadawalające należy pamiętać o tym, że polskie społeczeństwo zaczyna się starzeć a ludzie młodzi coraz mniej skłonni są do zawierania małżeństw, rodzi się coraz mniej dzieci, a przyrost naturalny jest ujemny bądź bliski 0.

2. 3. 2. POZIOM ZATRUDNIENIA I LOKALNY RYNEK PRACY

Analizując poziom bezrobocia na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego w ostatnich latach obserwuje się stały spadek poziomu bezrobocia. Największy spadek odnotowano pomiędzy rokiem 2006 – 2007 kiedy to bezrobocie w powiecie legnickim spadło z poziomu 23,3% do 16,7%, w powiecie jaworskim z 24,0% do 18,8%, w powiecie złotoryjskim z 29,6% do 24,9%.

Tabela 11. Stopa bezrobocia zarejestrowanego na terenie Partnerstwa Kaczawskiego wg powiatów

	powiatu %		woj. dolnośląskie %		krajowa %	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
powiat jaworski	24	18,8	16,6	11,4	14,8	11,2
powiat legnicki	23,3	16,7				
powiat złotoryjski	29,6	24,9				

Zgodnie z tendencjami krajowymi bezrobocie obniża się. Pomiędzy 2004 r. a 2006 rokiem liczba osób bezrobotnych spadła o 1982 osoby, najliczniej w gminie Złotoryja aż o 446 osób, oraz gminie Świerzawa (293) i Pielgrzymka (184). Jeżeli chodzi o udział kobiet w grupie osób bezrobotnych to w gminach Partnerstwa Kaczawskiego kształtuje się on na podobnym poziomie jak w grupie mężczyzn. Wyjątkiem są gmina Mściwojów i Zagrodno, gdzie bezrobotnych kobiet jest znacznie więcej niż mężczyzn.

Tabela 12. Wielkość bezrobocia w latach 2004 – 2006 (wg GUS 2004 – 2006)

WIELKOŚĆ BEZROBOCIA W LATACH										
Gmina	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety			2004 - 2006
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006	
Bolków	1585	1580	1411	832	832	702	753	748	709	-174
Męcinka	545	522	388	243	232	158	302	290	230	-157
Mściwojów	486	447	355	196	195	139	290	252	216	-131
Paszowice	421	361	312	184	170	143	237	191	169	-109
Wądroże Wlk.	405	391	277	210	192	134	195	199	143	-128
Krotoszyce	308	243	191	147	115	76	161	128	115	-117
Świerzawa	1206	1121	913	581	525	389	625	596	524	-293
Wojcieszów	617	573	506	320	287	257	297	286	249	-111
Zagrodno	751	725	619	347	333	272	404	392	347	-132

Pielgrzymka	721	659	537	327	280	224	394	379	313	-184
Złotoryja	1879	1717	1433	862	778	632	1017	939	801	-446

Tabela 13. Pracujący w latach 2004 – 2006 (wg GUS 2004 – 2006)

Gmina	Ogółem			Mężczyźni			Kobiety		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Bolków	1176	1218	1192	510	499	493	666	719	699
Męcinka	482	425	460	314	279	318	168	146	142
Mściwojów	298	358	371	168	226	239	130	132	132
Paszowice	281	274	293	161	112	145	120	162	148
Wądroże Wielkie	326	281	271	132	128	118	194	153	153
Krotoszyce	177	167	190	81	71	89	96	96	101
Świerzawa	616	660	655	345	363	347	271	297	308
Wojcieszów	266	262	243	122	126	114	144	136	129
Zagrodno	489	464	387	298	274	194	191	190	193
Pielgrzymka	157	163	169	49	52	60	108	111	109
Złotoryja	3557	3516	3523	1417	1379	1386	2140	2137	2137

Według danych statystycznych na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego w 2006 roku zatrudnionych było ogółem 7754 osób przy czym pracowało więcej kobiet aniżeli mężczyzn.

2.3.3. ROLNICTWO

W skład Partnerstwa Kaczawskiego wchodzi gminy o typowo rolniczym charakterze takie jak Mściwojów, powierzchnia użytków rolnych to blisko 90% powierzchni całej gminy, czy Krotoszyce 83,4%. W pozostałych gminach odsetek gruntów rolnych również jest wysoki, ale im bardziej na południe tym teren jest bardziej górzysty, gleby słabsze i coraz większy odsetek powierzchni stanowią lasy, pastwiska i łąki, które były niegdyś wizytówką tego obszaru, a w Górach i na Pogórzu Kaczawskim prowadzone były na licznych łąkach wypasy bydła i owiec.

Jakość i położenie gleb zdeterminowało charakter upraw i hodowli. Na lepszych glebach uprawiane są zboża: pszenica, rzepak, jęczmień oraz buraki cukrowe. Na gorszych glebach: żyto, ziemniaki, kukurydza. Wśród hodowanych zwierząt przeważa trzoda chlewna i bydło, których jednak ilość w ostatnich latach uległa znacznemu zmniejszeniu ze względu na duże wahania cen na rynku i niską opłacalność. Zanikła praktycznie zupełnie hodowla owiec oraz zmniejszyła się bydła opasowego i krów, na co w dużej mierze miała wpływ likwidacja lokalnych zakładów przetwórczych.

Tabela 14. Powierzchnia użytków rolnych wg GUS

Gmina	Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie	Krotoszyce	Świerzawa	Wojcieszów	Zagrodno	Pielgrzymka	Złotoryja	Suma
Powierzchnia użytków rolnych ogółem/ ha	9541	9291	6331	6466	7835	5631	9920	1224	10264	7682	11059	85244
Grunty orne	6071	7543	5992	5576	7533	5272	6502	577	9270	6784	9981	71041
- w tym łąki	57	63	35	48	8	13	54	4	44	22	32	380
- w tym pastwiska	1794	1072	107	559	213	157	1660	336	454	570	423	7345
- w tym sady	1619	613	197	283	81	189	1704	307	496	306	623	6418
Grunty leśne	4550	4698	190	2996	344	681	4815	1556	1189	1970	2279	25268
Pozostałe grunty i nieużytki	1194	789	662	622	736	447	1213	436	756	863	1169	8887
Powierzchnia Ogółem/ ha	15285	14778	7183	10084	8915	6759	15948	3216	12209	10515	14507	119399

Na terenie 11 gmin Partnerstwa Kaczawskiego ogółem funkcjonuje 8004 gospodarstw rolnych. Najwięcej gospodarstw występuje w gminach o największej powierzchni: Bolków – 1084, Świerzawa – 970, Męcinka- 964. Niestety w przeważającej większości są to gospodarstwa drobne poniżej 5 ha, które stanowią ponad połowę wszystkich gospodarstw.

Tabela 15. Gospodarstwa rolne – powierzchnia użytków wg GUS

Gmina	Do 1 ha włącznie	1 – 5 ha	5 – 10 ha	10 - 20 ha	20- 50 ha	50 – 100 ha	Powyżej 100 ha	Ogółem
Bolków	382	419	121	94	49	16	3	1084
Męcinka	353	323	130	96	41	13	8	964
Mściwojów	227	136	106	91	30	12	7	609
Paszowice	345	197	83	68	34	7	5	739
Wądroże Wielkie	161	151	119	104	42	8	7	592
Wojcieszów	95	27	6	8	6	0	0	142
Złotoryja	252	231	108	73	49	16	6	735

Pielgrzymka	275	257	96	60	37	7	10	742
Zagrodno	325	274	138	79	68	10	5	899
Krotoszyce	220	129	83	63	19	9	5	528
Świerzawa	448	289	81	99	36	7	10	970

Zaletą tych małych gospodarstw są zdrowe, nieskażone środkami chemicznymi i nawozami produkty rolne wysokiej jakości, których bardzo zazdrości nam Europa i które są konkurencyjne na rynkach europejskich ze względu na swoje walory smakowe i jakościowe. Szansą dla małych gospodarstw jest produkcja właśnie takiego asortymentu w połączeniu z alternatywnymi źródłami dochodów i różnicowaniem działalności rolniczej, poprzez prowadzenie gospodarstw agroturystycznych, małych warsztatów rzemieślniczych itp.

Lasy

Lasy w Partnerstwie Kaczawskim zajmują znacznie mniejszą powierzchnię niż można było by się tego spodziewać po ukształtowaniu terenu. Średnia lesistość obszaru to zaledwie 20%. Decydują o tym takie gminy jak Mściwojów gdzie praktycznie nie ma lasów (3%), Wądroże Wielkie (4%) i Krotoszyce (5%). Najbardziej zalesiony obszar występuje w gminie Paszowice (30%) i Świerzawa (30%). Cechą wyróżniającą regionu to jakość lasów. W większości są to bardzo zróżnicowane i bogate pod względem składu gatunkowego i wartości przyrodniczo-krajobrazowych lasy liściaste i mieszane. Wśród nich najcenniejsze są ciepłolubne buczyny storczykowe, choć znane z nielicznych wystąpień w innych regionach, wyróżniają się tu swoistymi cechami. Do bardzo rzadkich zespołów leśnych Pogórza Kaczawskiego są takie jak: jaworzyna jęczynnikowa w rezerwacie „Wąwóz Myśluborski” ma jedyne stanowisko w Sudetach. Opisana niedawno ciepłolubna dąbrowa brekiniowa jest unikatowym zespołem leśnym w Polsce, znanym dotychczas tylko z tego terenu. Jeśli dodamy to tego inne, dobrze zachowane siedliska leśne, zwłaszcza łęgi, dąbrowy i lasy klonowo-lipowe to stwierdzenie, że są to lasy wyjątkowe w skali kraju i Europy nie będzie budziło zdziwienia.

Gospodarkę leśną prowadzą trzy nadleśnictwa: Jawor, Złotoryja oraz Wałbrzych. Większość lasów znajduje się w zarządzie nadleśnictwa Jawor. Na terenie nadleśnictwa Jawor większość lasów należy do lasów ochronnych (wodochronnych – 67%, glebochronnych – 18%). Przeważającymi typami siedliskowymi są siedliska lasu wyżynnego (41,6%), las mieszany wyżynny (36,6%) oraz las górski (19,1%). Głównymi gatunkami drzew na terenie nadleśnictwa są: świerk 36,6%, dąb 36,6%, brzoza 7,7%. Część gorszej jakości gleb w obszarze została przeznaczona pod zalesianie. Do zalesienia i uporządkowania przeznaczono 40,65 ha lasów i gruntów leśnych. Zalesianie ma przede wszystkim pozwolić na przywrócenie właściwszej proporcji między terenami bezleśnymi a lasami, zwiększy retencję wód i bezpieczeństwo przeciwpowodziowe oraz pomoże w funkcjach turystycznych i rekreacyjnych.

Tabela 16. Lesistość Partnerstwa Kaczawskiego [%]

L.p.	Gmina	Lasy i grunty leśne
1	Bolków	29
2	Krotoszyce	5
3	Męcinka	32
4	Mściwojów	3
5	Paszowice	30
6	Świerzawa	30

7	Złotoryja	14
8	Wądroże Wielkie	4
9	Wojcieszów	46
10	Zagrodno	9
11	Pielgrzymka	18
Razem Partnerstwo Kaczawskie		20 %

2.3.4. POZIOM WYKSZTAŁCENIA

Struktura ludności obszaru Partnerstwa Kaczawskiego na podstawie danych z GUS przedstawia, że średnio od 3% do 8,7% stanowią osoby z wykształceniem wyższym (najwięcej w gminie Złotoryja 1262). Dominują osoby z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i niepełnym podstawowym (24435 osób). Dane te ulegają korzystnym zmianom, dzięki aspiracjom młodego pokolenia. Coraz więcej osób z wykształceniem średnim, kontynuuje naukę na uczelniach wyższych. Wykształcenie średnie młodzież może uzyskać w Zespole Szkół Agrobiznesu im W. Witosy w Bolkowie oraz w Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych w Wojcieszowie. Oferta kształcenia zawodowego nie zawsze dostosowana jest do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy.

Tabela 17. Wykształcenie ludności (Powszechny spis ludności wg GUS)

Gmina /wykształcenie	Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie	Krotoszyce	Świerzawa	Wojcieszów	Zagrodno	Pielgrzymka	Złotoryja
Wyższe	380	125	137	132	101	95	205	137	148	112	1262
Policealne	254	85	81	65	53	67	169	93	76	74	563
Średnie zawodowe	1749	556	444	453	488	356	1029	551	781	649	3454
Średnie ogólne	377	210	174	152	21	74	208	178	154	130	1249
Zawodowe	2879	1260	993	1030	608	768	2123	1050	1377	1159	3369
Podstawowe, Gimnazjalne i niepełne podstawowe	3874	1776	1619	1407	1688	1128	2921	1426	2263	1799	4534
Ogólna	9513	4012	3448	3239	2959	2488	6655	3435	4799	3923	14431

2.3.5 AKTYWNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Na terenie Partnerstwa Kaczawskiego w ostatnim czasie odnotowano bardzo duży wzrost rejestrowanych organizacji pozarządowych. Do bardziej aktywnych zaliczyć można Stowarzyszenie

Kaczawskie ze Mściwojowa, Stowarzyszenie na Rzecz Ratowania Zabytków Gminy Mściwojów, Stowarzyszenie „Nasze Krotoszyce”, Stowarzyszenie na Rzecz Rodzin i Osób Niepełnosprawnych w Bolkowie oraz NOWATOR – Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Gminy Świerzawa. Na szczególną uwagę zasługuje Stowarzyszenie Kaczawskie ze Mściwojowa, które wdrażało Program Leader + którego podstawowym celem jest wspomaganie wdrażania nowoczesnych strategii rozwoju terenów wiejskich.

2.4 SPECYFIKACJA OBSZARU LGD

Specyfikę obszaru LGD determinuje położenie pomiędzy ważnymi aglomeracjami Dolnego Śląska, a mianowicie pomiędzy Jelenią Górą, Legnicą i Wałbrzychem. Na terenie LGD działają 5 szkoły ponadgimnazjalne, w tym 2 licea uzupełniające oraz 2 szkoły zawodowe i jedna specjalna.

Większość młodzieży kontynuującej naukę dojeżdża do Jawora, Bolkowa, Jeleniej Góry lub Legnicy. W trakcie warsztatów młodzież wskazała jako główny problem bardzo ubogą ofertę dotyczącą spędzania czasu wolnego, co powoduje ich wyobcowanie w miejscu zamieszkania, a w dalszej konsekwencji dużą migrację zagraniczną oraz do większych ośrodków miejskich. Według PUP w 2007 roku dwukrotnie wzrosła liczba młodych osób deklarujących chęć wyjazdu za granicę po zakończeniu szkoły. Z tym samym problemem wiąże się nasilenie osadnictwa we wsiach położonych najbliżej aglomeracji. Nowi mieszkańcy to osoby pracujące poza obszarem LGD, traktujące swoje nowe miejsce jako azyl, ucieczkę przed zgiełkiem miasta. Powstaje wiele nowych osiedli zamkniętych, co powoduje kurczenie się przestrzeni publicznej. Ten stan rzeczy znajduje potwierdzenie w wywiadach, gdzie najczęściej wskazywanym problemem jest „Mała aktywność mieszkańców obszarów wiejskich oraz wiedza i umiejętności dotycząc zdobywania środków zewnętrznych na zaspokajanie potrzeb i zainteresowań”, a na kolejnych miejscach „Dbałość o zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, wzmacnianie poczucia tożsamości mieszkańców i związku z miejscem zamieszkania”. Obszar posiada dobre warunki do budowania markowych produktów turystycznych i rozwijania turystyki rodzinnej i edukacyjnej skierowanej do Dolnoślązaków z Wrocławia, Legnicy czy Jeleniej Góry czy też przejeżdżających tędy w Karkonosze lub do Czech turystów z Wielkopolski, Pomorza czy Mazowsza. Dzięki zwiększonej ilości turystów i popytu na usługi i produkty mieszkańcy mogą tworzyć miejsca pracy. Głównymi atutami obszaru LGD Partnerstwo Kaczawskie wyróżniającym wśród innych obszarów są wulkaniczne stożki i niespotykany nigdzie indziej krajobraz oraz geologiczny raj i bogactwo minerałów.

III ANALIZA SWOT DLA OBSZARU PARTNERSTWA KACZAWSKIEGO

Rozpoczynając warsztaty dotyczące analizy SWOT Partnerstwa Kaczawskiego zastanawialiśmy się nad tym czy znajdziemy w naszym regionie – partnerstwie jakieś mocne strony, które pozwolą nam na wykorzystanie ich do rozwoju. Szukaliśmy również szans w zmieniającym się wokół nas otoczeniu i przewidywalnej przyszłości, które by nam pomogły. Postanowiliśmy też przyjrzeć się krytycznie i zobaczyć nasze słabe strony, które mogą nam utrudniać rozwój, ale też staraliśmy się rozpoznać zagrożenia dla naszej GP grożące jej z zewnątrz.

STYMULATORY ROZWOJU

Czynniki sprzyjające rozwojowi to stymulatory rozwoju tzn. te czynniki, które umożliwią realizację przyjętej wizji i celu nadrzędnego strategii. Są to czynniki, które można wykorzystać w pobudzaniu własnego rozwoju. Należy do nich zaliczyć:

- Stymulowanie inicjatyw społecznych. Stworzenie warunków do zwiększenia aktywności mieszkańców zarówno w zakresie inicjatyw własnych (własna działalność gospodarcza, zmiana kwalifikacji zawodowych) jak i przedsięwzięć służących mieszkańcom (zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, opieka nad osobami znajdującymi się w trudnych warunkach).
- Tworzenie partnerstwa społecznego i zwiększanie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu problemów regionu. Ma temu służyć odpowiedni przepływ informacji na poziomie regionu. Wykorzystanie wiedzy i pomysłów lokalnej społeczności do budowania rozwoju regionu w oparciu o najcenniejszy zasób – potencjał ludzki.
- Wykorzystanie walorów przyrodniczo – kulturowych regionu do jego promocji, a także tworzenia dodatkowych miejsc pracy i przyciąganie inwestorów zewnętrznych.
- Na bazie strategii przygotowanie szczegółowych projektów do zapisanych zadań oraz staranie się o fundusze na ich realizację.

Dokonałiśmy analizy wartościującej określając mocne i słabe strony naszego regionu oraz szanse i zagrożenia dla jego rozwoju.

S.W.O.T to angielski skrót pochodzący od nazw: strengths – siły, weaknesses – słabości, opportunities – możliwości, threats – zagrożenia. **Analiza S.W.O.T** dla Partnerstwa Kaczawskiego została opracowana na podstawie informacji płynących z diagnozy stanu obecnego i rzeczywistości, której jesteśmy wszyscy uczestnikami. Dane z diagnozy poddano analizie wartościującej określając słabe i mocne strony partnerstwa obecnie – czyli co partnerstwo ma, a czego nie ma, co może wpływać na jego rozwój. Odniesiono się również do możliwości i zagrożeń, które mogą się pojawić w przyszłości w otoczeniu i wewnątrz partnerstwa, a także wpływać na jej kondycję. Przewidując że nasza LGD może uniknąć wielu trudności. Stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse Partnerstwo Kaczawskie może skutecznie niwelować słabości i zagrożenia stawiając na mocne strony i wykorzystując szanse dążąc do stabilnego i wysokiego wzrostu gospodarczego i społecznego Partnerstwa Kaczawskiego.

3.1 ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• walory krajobrazowe - ukształtowanie terenu, atrakcyjność krajobrazu, walory geologiczne oraz wyjątkowość w skali kraju Krainy Wygasłych Wulkanów• środowisko naturalne w części w nienaruszonym stanie – Dzikie Kaczawy• różnorodność flory i fauny, cenne stanowiska storczyków• ekologiczne rolnictwo na wysokiej jakości, nieskażonych glebach• bogata historia regionu z wieloma ciekawymi i unikatowymi obiektami• bogactwo zasobów naturalnych (kruszywa, wapień, granit, bazalt, złoto, agaty, itd.).• lokalizacja – bliskość granicy i dużych aglomeracji miejskich• dobrze rozwinięte rolnictwo i profil produkcji• przebiegające przez region trasy rowerowe i ścieżki przyrodniczo-edukacyjne, ukazujące piękno i historię dolnośląskiej wsi m.in. – Szlak Polskiej Wsi, Szlak Wygasłych Wulkanów, Szlak średniowiecznych miast i zamków• liczne imprezy promujące region charakterze lokalnym i regionalnym• tradycje uprawy warzyw i hodowli zwierząt• rozwijająca się turystyka wiejska oparta na historii, kulturze i tradycji• rozwój rzemiosła artystycznego i produktów lokalnych• wolne tereny pod inwestycje i budownictwo• rosnąca integracja społeczności wiejskich• różnorodna i bogata tradycja ludności napływowej• współpraca i aktywność w ramach Partnerstwa Kaczawskiego i innych organizacji lokalnych i regionalnych• umiejętność pozyskiwania środków - wspólne projekty• dostrzeganie korzyści z wzajemnej współpracy oraz podejmowanie wspólnych działań i tematów• wysoki lecz nie wykorzystany potencjał ludzki• szkolenia, możliwość przekwalifikowania się w ramach organizowanych kursów przez różne instytucje	<ul style="list-style-type: none">• słaba wspólna promocja regionu i jego najcenniejszych walorów• brak szerokiej informacji dotyczącej oferty i zasobów kulturalnych i historycznych, które warto zobaczyć oraz kompleksowej oferty dla turystów (większe grupy)• słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna• niedostateczny rozwój sektora usługowego i turystycznego• inwestycje niszczące środowisko naturalne (np. kamieniołomy, kopalnie, fermy) oraz nieracjonalne wykorzystywanie zasobów• słabe utożsamianie się ludności napływowej z dziedzictwem historyczno – kulturowym tego regionu• niespójna polityka samorządów• niespójna polityka samorządów• zły stan techniczny obiektów pełniących funkcje kulturalno-społeczne• mała aktywność społeczna i gospodarcza• słaby poziom infrastruktury technicznej• mało miejsc pracy poza rolnictwem• mała ilość zwierząt gospodarskich• mała aktywność mieszkańców w procesie wpływania na decyzje władz lokalnych• niskie zainteresowanie mieszkańców tym co się dzieje wokół nich oraz bierność i brak zaangażowani we wspólne sprawy• mała ilość liderów społecznych• niska świadomość ekologiczna, wiedza i umiejętności mieszkańców• mała ilość organizacji młodzieżowych i ich niska aktywność• emigracja ludzi młodych i wykształconych

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• rozwój rolnictwa proekologicznego• wykorzystanie nieużytków pod zalesienia• rozwój turystyki sprzyjającej przyrodzie• czynna ochrona pastwisk i łąk podgórskich z licznymi stanowiskami cennych przyrodniczo gatunków roślin i zwierząt• wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich• zagospodarowanie atrakcji turystycznych• promocja produktów lokalnych• powstanie sieci ekomuzeów• projekty edukacyjne na bazie zasobów historyczno – kulturowych• realizacja wspólnego kalendarza imprez• napływ nowych mieszkańców z dużych miast lokujących tutaj swój kapitał i wiążących się z regionem• dobre warunki pracy dla osób wykształconych i specjalistów - zatrzymujących młode i wykształcone osoby• współpraca samorządów, NGO, oraz biznesu na rzecz rozwoju regionu• świetlice wiejskie i domy kultury jako ośrodki kulturotwórcze• szanse na pozyskanie środków finansowych wspierających lokalną aktywność i rozwój• tworzenie się grup lokalnych aktywności, organizacji pozarządowych• wspólne wypracowywanie mądrych decyzji w ramach Grupy partnerskiej• dobry przepływ informacji pomiędzy instytucjami i mieszkańcami• rozwój przedsiębiorczości i tworzenie nowych miejsc pracy	<ul style="list-style-type: none">• destrukcyjna działalność zakładów wydobywczych, inwestycje negatywnie oddziałujące na środowisko• zanik wypasów na terenach podgórskich• intensywne rolnictwo• niewykorzystanie dostępnych środków unijnych• zanik tradycji kulturowej• monopol turystyczny Wrocławia, Karkonoszy i Kotliny Kłodzkiej• mała ilość inwestycji w infrastrukturę sprzyjającą rozwojowi gospodarczemu• sezonowi właściciele domów• niestabilna polityka rządu i władz lokalnych• starzejące się społeczeństwo• odpływ ludzi z terenów wiejskich do miast i poza granice kraju• korupcja i dbanie o własny interes• słaba aktywności w działaniu na rzecz LGD• niske umiejętności społeczeństwa lokalnego w pozyskiwaniu wykorzystaniu środków unijnych• nieufność i konkurencja ze strony poszczególnych instytucji• pogłębiająca się peryferyjność regionu• nieumiejętne zarządzanie i planowanie• bariery prawne w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej

3.2 WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z PRZEPROWADZONEJ ANALIZY SWOT

Z analizy mocnych i słabych stron wynika, że główne szanse LGD upatruje w rozwoju rolnictwa ekologicznego, turystyki i rekreacji, aktywizacji środowisk wiejskich w oparciu o potencjał regionu przyrodę, wulkany i dziedzictwo kulturowe Dolnego Śląska. Wykorzystanie mocnych stron, którymi dysponuje obszar LGD z połączeniu z szansami jakie otwierają się przed nami może zniwelować słabe strony oraz czyhające zagrożenia. Dogłębna analiza przeprowadzona metodą uspołecznioną pozwoliła na postawienie kilku bardzo ważnych wniosków:

1. Partnerstwo Kaczawskie posiada wyróżniające w skali kraju i Europy walory przyrodnicze.
2. Niewykorzystany do końca potencjał rozwojowy dla takich sektorów jak turystyka. Perły regionu a zarazem perły światowego dziedzictwa kulturowego tj. Kościół Pokoju w Jaworze, Wąwóz Myśluborski, średniowieczne zamki w Bolkowie i Świnach, sztolnie i obiekty dawnego górnictwa i hutnictwa skupione wokół Złotoryi i Wojcieszowa oraz wiele innych cennych przyrodniczo i kulturowo miejsc, które warto zobaczyć.

3. Obszar ten jest wyjątkowy pod względem rekreacyjno – sportowym ze względu na ukształtowanie terenu, góry, doliny rzeczne, przedgórze to doskonałe miejsce do uprawiania wspinaczki, wędrówek pieszych i rowerowych czy pływania na zbiornikach wodnych.
4. Baza i oferta turystyczna wymagają rozbudowy, choć już dziś jest to miejsce, gdzie turyści mogą znaleźć dogodne kwatery do wypoczynku.
5. Gospodarka Partnerstwa dysponuje dużym potencjałem rozwojowym, który w przypadku podjęcia przez samorządy sensownych i długofalowych działań może przynieść bardzo pożądane efekty i rozwój gospodarki regionu.
6. Istotnym problemem jest niska aktywność gospodarcza mieszkańców, która dzięki planowanym działaniom może w najbliższych latach poprawić się znacząco .
7. Istnieją dobre warunki rozwoju produkcji rolniczej i przetwórstwa żywności zwłaszcza w gminach typowo rolniczych tj. Krotoszyce i Mściwojów, które będą stanowić bazę produkcyjną dla gmin turystycznych .
8. Społeczności lokalne na terenie Partnerstwa są aktywne i skłonne do współpracy, potrzeba jednak czasu i wypracowania odpowiednich form tej współpracy.
9. Region boryka się z problemami wynikającymi z biedy i bezrobocia, takimi jak patologie społeczne, wykluczenie społeczne, migracje z obszarów wiejskich dodatkowo bardzo niekorzystne wskaźniki demograficzne alarmują o procesie starzenia się i wyludniania tego terenu.
10. Korzystny wydaje się trend poszukiwania spokojnych miejsc do zamieszkiwania przez ludzi zmęczonych miastem i jego gwarem. Obszar Partnerstwa Kaczawskiego to idealne miejsce z czystym środowiskiem, piękną przyrodą, którego atuty mogą zahamować proces peryferyjności tego obszaru, w odwrotnym zupełnie kierunku, przy odpowiedniej promocji i zwiększającej się dostępności środków UE na infrastrukturę wiejską jest niewątpliwie szansą.

Z analizy SWOT wynikają również główne problemy, jakie obecnie występują w regionie, które trzeba przezwyciężyć i niwelować. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy:

1. Niski rozwój przedsiębiorczości oraz mała aktywność gospodarcza mieszkańców Partnerstwa Kaczawskiego jak również nie do końca wykorzystane zasoby przyrodnicze i kulturowe.
2. Małą aktywność mieszkańców obszarów wiejskich oraz wiedza i umiejętności dotyczącą zdobywania środków zewnętrznych na zaspokajanie potrzeb, zainteresowań.
3. Niewykorzystany potencjał przyrodniczo – kulturowy stanowiący o wyjątkowości regionu.

3.3 WIZJA ROZWOJU OBSZARU LGD PARTNERSTWO KACZAWSKIE

Wizja to właściwy obraz przyszłego stanu obszaru partnerstwa w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, do którego będziemy dążyć we wszystkich istotnych wymiarach - komponentach rozwoju społeczno - gospodarczego. Poprzez stworzenie wizji przyszłości opartej na marzeniach połączonych z procesami rozwojowymi przygotowaliśmy ramy, które pozwoliły na wyznaczenie celów i sposobów ich realizacji w Lokalnej Strategii Rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego na lata 2009 - 2015.

	<p><i>Góry i Pogórze Kaczawskie są obszarem pozostającym w świadomości mieszkańców i odwiedzających go gości znanym jako Kraina Wygasłych Wulkanów. Ludzie żyją tutaj w harmonii z naturą, są gościnni i przyjaźni. Obszar ten zaspokaja różnorodne potrzeby mieszkańców, przyjezdnych gości oraz turystów w wielu dziedzinach oferując kompleksowe usługi wysokiej jakości.</i></p> <p><i>Głównymi elementami wyróżniającymi region są wygasłe wulkany, zamki, storczyki, naturalny potencjał turystyczny regionu, nieskazitelna przyroda, gościnność mieszkańców, nowoczesna i rozbudowana infrastruktura techniczna, co sprawia, że ludzie miło spędzają tu czas mieszkając, osiedlając się czy odpoczywając.</i></p> <p><i>Zrównoważony rozwój regionu w oparciu o jego walory i atutu jest ważnym elementem gospodarki regionalnej generującym nowe miejsca pracy i źródłem dobrobytu. Dumni ze swojego regionu mieszkańcy traktują go jak małą ojczyznę i w pełni się z nim utożsamiają.</i></p> <p><i>Mieszkańcy aktywnie uczestniczą w życiu i rozwoju regionu, współpracując ze sobą, samorządami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi – czerpiąc inspirację z natury.</i></p> <p><i>Góry i Pogórze Kaczawskie mają swój własny wizerunek i markę rozpoznawaną w Polsce i Europie.</i></p>
--	--

IV OKREŚLENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓLOWYCH

Cele ogólne traktowane jako cele strategiczne, który mamy osiągnąć w całości podczas realizacji i wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju będą wyznacznikiem dalszych dążeń i realizacji celów szczegółowych za osiągnięcie, którego ponosimy w pełni odpowiedzialność jako mieszkańcy Partnerstwa Kaczawskiego. Cel ogólny w dużym stopniu osiągniemy wówczas, gdy będziemy realizować cele szczegółowe. Określenie celu ogólnego polega, więc na odpowiedzi na pytanie: jaki rozwój zapewni regionowi poprzez jego realizację. Ułożone przez nas cele wynikają z problemów, jakie zostały zidentyfikowane w wyniku analizy SWOT. Znaczącą cechą problemów jest to, że przeszkadzają nam w osiągnięciu wizji rozwoju regionu i realizacji LSR. Dlatego zostały przyjęte cele, które pomogą nam rozwiązać te problemy. Cele powinny być konkretne i mierzalne, realistyczne, osiągalne, określone w czasie, czyli takie, o których można powiedzieć, że zostały wykonane lub nie. Cele powinniśmy osiągać w całości i w pełni za to ponosimy odpowiedzialność. Dążenie do celów powinno nas doprowadzić do realizacji wizji i satysfakcji z rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego.

4.1 SYNTETYCZNE ZESTAWIENIE CELÓW

GOSPODARKA W REGIONIE

Cel ogólny I: *Rozwój przedsiębiorczości i usług na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe.*

Cele szczegółowe:

1. Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o współpracę międzysektorową.
2. Rozpoznanie, wsparcie i wykorzystanie produktów lokalnych i usług utożsamianych z regionem.
3. Dywersyfikacja dochodów mieszkańców obszarów wiejskich poprzez innowacyjne przedsięwzięcia generujące dochody.

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA I JEJ AKTYWIZACJA

Cel ogólny II: *Aktywizacja obszarów wiejskich oraz integracja mieszkańców.*

Cele szczegółowe:

1. Pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i ich angażowanie w tworzenie warunków dla rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego.
2. Podniesienie świadomości, umiejętności i wiedzy oraz zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców.
3. Tworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz rozbudowa infrastruktury sprzyjającej pobudzaniu aktywności lokalnej oraz wypoczynku i rekreacji.

ŚRODOWISKO NATURALNE I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Cel ogólny III: Wykorzystanie zasobów przyrodniczych kulturowych jako najcenniejszych atutów Krainy Wygastych Wulkanów.

Cele szczegółowe:

1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczo-kulturowych do rozwoju regionu.
2. Zachowanie i ochrona najcenniejszych elementów architektury, wiejskiej zabudowy, obiektów o znaczeniu historycznym i kulturowym.
3. Wysoka jakość życia oraz świadomość ekologiczna mieszkańców połączona z czynną ochroną przyrody i dziedzictwa kulturowego.

4.2 PLANOWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA**GOSPODARKA W REGIONIE**

Cel ogólny 1: Rozwój przedsiębiorczości i usług na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Tabela nr 18.

CEL SZCZEGÓŁOWY	PRZEDSIĘWZIĘCIA	Wskaźniki		
		Produktu	Rezultatu	Oddziaływania
1. Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu w oparciu o współpracę międzysektorową	Organizacja imprez integrujących trzy sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy	Ilość imprez	Ilość działań podjętych przez uczestników	Poprawa współpracy w regionie
	Wspólne wyjazdy trzech sektorów w celu poznania walorów regionu i dorobku innych LGD	Ilość wyjazdów	Ilość działań podjętych przez uczestników	Poprawa współpracy w regionie
	Realizacja programu wspólnej promocji Krainy Wygastych Wulkanów wykorzystaniem różnych technik i mediów	Opracowany program	Ilość przygotowanych miejsc promujących region	Wzrost dochodów z turystyki w regionie
	Wydawnictwa, publikacje, filmy i inne materiały informacyjne, promocyjne o	Ilość przygotowanych materiałów	Wzrost wiedzy o regionie o 20% wśród mieszkańców Wrocławia	Wzrost wiedzy o regionie i dochodów z turystyki

	regionie i jego walorach			
	Udział w targach turystycznych i innych tego rodzaju imprezach, w celu promocji regionu	Udział w imprezach	Wzrost zainteresowania regionem przez biura turystyczne	Wzrost dochodów z turystyki w regionie
<p>2. Rozpoznanie, wsparcie i wykorzystanie produktów lokalnych i usług utożsamianych z regionem</p>	Podnoszenie umiejętności i wiedzy w zakresie aktywności zawodowej, rzemiosła, przedsiębiorczości	Ilość uczestników	Ilość nowych firm lub miejsc pracy	Wzrost liczby ludności w regionie
	Organizacja imprez, pokazów i jarmarków rękodzieła ludowego, rzemiosła, sztuki kulinarnej i innych usług, produktów, dzieł charakterystycznych dla regionu	Ilość wydarzeń	Wzrost liczby wytwórców, produktów	Wzrost liczby ludności w regionie
	Wspieranie rozwoju firm i działalności stwarzających warunki dla zatrudnienia ludzi aktywnych, młodych, zwłaszcza rozwijających innowacyjne technologie w regionie	Ilość wsparć	Ilość powstałych miejsc pracy	Wzrost liczby ludności w regionie
	Wdrażanie wspólnej marki Krainy Wygasłych Wulkanów, rozwój i bieżące funkcjonowanie systemu obsługi marki	Marka regionu	Wzrost sprzedaży pod marką regionu	Wzrost dochodów mieszkańców w regionie
<p>3. Dywersyfikacja dochodów mieszkańców obszarów wiejskich poprzez innowacyjne przedsięwzięcia generujące dochody.</p>	Pomoc w przystąpieniu rolników do programu rolno-środowiskowego w celu zachowania i ochrony łąk w krajobrazie	Ilość udzielonych porad	Ilość ha w programie rolno-środowiskowym	Ochrona przyrody i wzrost dochodów rolników

	Aktywny udział w opracowaniu, konsultacjach strategii, planów i programów, pracach zespołów specjalistycznych mających wpływ na rozwój regionu	Ilość spotkań	Umieszczenie w opracowaniach potrzeb regionu	Poprawa infrastruktury w regionie
--	--	---------------	--	-----------------------------------

SPOŁECZNOŚĆ LOKALNA I JEJ AKTYWIZACJA

Cel ogólny II: *Aktywizacja obszarów wiejskich oraz integracja mieszkańców*

Tabela nr 19. Cele szczegółowe

CEL SZCZEGÓŁOWY	PRZEDSIĘWZIĘCIA	Wskaźniki		
		Produktu	Rezultatu	Oddziaływania
1. Pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i ich angażowanie w tworzenie warunków dla rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego.	Organizacja szkoleń, warsztatów, sympozjów, odczytów, prelekcji i innych przedsięwzięć podnoszących wiedzę, świadomość i umiejętności społeczności regionu	Ilość zdarzeń	Ilość uczestników, która wzięła udział w zdarzeniach	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Tworzenie wiejskich grup działania skupionych wokół idei odnowy wsi	Ilość sołectw angażujących się w tworzenie grup	Ilość przygotowanych przez sołectwa planów odnowy miejscowości	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Organizacja szkoleń, warsztatów, sympozjów, odczytów, prelekcji i innych przedsięwzięć podnoszących wiedzę, świadomość i umiejętności społeczności regionu	Ilość zdarzeń	Ilość uczestników, która wzięła udział w zdarzeniach	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
2. Podniesienie świadomości.	Podnoszenie wiedzy i umiejętności lokalnych liderów	Ilość uczestników podnoszących swoje umiejętności	Ilość zrealizowanych projektów przez liderów	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Kursy korzystania z komputera, internetu i innych technik	Ilość kursów	Wzrost o 15% osób korzystających ze stron internetowych	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców

umiejętności i wiedzy oraz zwiększenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców.	informacyjnych		partnerstwa	
	Wspieranie działalności zespołów artystycznych i grup sportowych	Ilość udzielonych wsparć	Umieszczenie w opracowaniach potrzeb regionu	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Wspieranie lokalnej aktywności zwłaszcza artystycznej, rękodzielniczej, ludowej, kulturalnej, kulinarnej	Ilość udzielonych wsparć	Wzrost o 10% aktywności	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
3. Tworzenie alternatywnych form spędzania wolnego czasu oraz rozbudowa infrastruktury sprzyjającej pobudzeniu aktywności lokalnej oraz wypoczynku i rekreacji	Budowa, modernizacja, remont i wyposażenie świetlic i obiektów kultury, adaptacja pomieszczeń i budynków na potrzeby ogólnospołeczne	Powierzchnia w m ² pomieszczeń	Ilość osób korzystających ze zrealizowanych obiektów	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Budowa, modernizacja, remont i wyposażenie obiektów sportowych	Ilość zrealizowanych działań	Ilość osób korzystających ze zrealizowanych obiektów	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Budowa, modernizacja i wyposażenie ścieżek spacerowych, miejsc do rekreacji i wypoczynku w plenerze, rewitalizacja parków i innych obiektów ważnych dla społeczności lokalnych	Ilość zrealizowanych działań	Ilość osób korzystających ze zrealizowanych obiektów	Wzrost aktywności społecznej mieszkańców
	Uzupełnienie wiedzy o krajobrazie i przyrodzie regionu	Opracowania	Pełniejsze rozpoznanie regionu	Wzrost wiedzy o regionie

Cel ogólny III: Wykorzystanie zasobów przyrodniczych kulturowych jako najcenniejszych atutów Krainy Wygastych Wulkanów.

Tabela nr 20. Cele szczegółowe

CEL SZCZEGÓŁOWY	PRZEDSIĘWZIĘCIA	Wskaźniki		
		Produktu	Rezultatu	Oddziaływania
1. Zrównoważone wykorzystanie zasobów przyrodniczo-kulturowych do rozwoju regionu	Analiza wskazująca, jakie cechy regionu mogą być atutem przyciągającym na stałe ludzi młodych i aktywnych	Analiza	Lepsze przygotowanie działań	Wzrost liczby ludności w regionie
	Wspieranie rozwoju turystyki, agroturystyki, ekoturystyki, rekreacji w regionie	Ilość podjętych inicjatyw	Zwiększenie o 5% ilości usług turystycznych	Wzrost dochodów z turystyki w regionie
	Organizacja i prowadzenie przedsięwzięć edukacyjnych jako lokalnych ofert turystycznych	Ilość zorganizowanych przedsięwzięć	Powiększenie oferty o szkoły z Wrocławia	Wzrost dochodów z turystyki w regionie
	Rozwój spójnego systemu tras turystycznych w regionie	Opracowanie systemu tras	Wzrost o 20% ilości turystów na trasach	Wzrost dochodów z turystyki w regionie
2. Zachowanie i ochrona najcenniejszych elementów architektury, wiejskiej zabudowy, obiektów o znaczeniu historycznym i kulturowym.	Rewitalizacja, renowacja i odbudowa obiektów o znaczeniu historycznym i kulturowym	Obiekty zrealizowane	Poprawa stanu co najmniej 5 obiektów	Zachowanie swoistego charakteru regionu
	Wspieranie działań wprowadzających elementy małej architektury tworzącej swoisty wygląd regionu	Obiekty zrealizowane	Wzrost o 20% poparcia mieszkańców dla takich działań	Zachowanie swoistego charakteru regionu
	Rekultywacja, renaturyzacja, zagospodarowanie terenów zdegradowanych, szpecących krajobraz tak aby przywrócić ład w krajobrazie i uporządkowanie zabudowy	Ilość ha	Poprawa jakości krajobrazu	Zachowanie swoistego charakteru regionu

3. Wysoka jakość życia oraz świadomość ekologiczna mieszkańców połączona z czynną ochroną przyrody i dziedzictwa kulturowego	Usprawnienie i modernizacja transportu osobowego – lepszy dojazd do regionu i sprawniejsze poruszanie się wewnątrz	Ilość połączeń z większymi ośrodkami	Wzrost o 15% ilości osób przyjeżdżających do regionu	Wzrost liczby ludności w regionie
	Uzupełnienie wiedzy o krajobrazie i przyrodzie regionu	Opracowania	Pełniejsze rozpoznanie regionu	Wzrost wiedzy o regionie

V OKREŚLENIE MISJI LGD

Misja jest wyrażeniem, które określa główny cel obszaru, jego „sens życia”. Jest wyrazem dążeń i oczekiwań w stosunku do obszaru działania LGD, dla którego została sformułowana.

Wypracowana misja obszaru LGD pokazuje pozytywny obraz tego terenu w perspektywie 5 – 10 lat.

Misja dla obszaru LGD Partnerstwo Kaczawskie jest opisem wizji tego terenu oraz głównego pola działań w najbliższych latach. Misja wyraźnie określa charakter obszaru partnerstwa i wskazuje jego atuty.

Z misji bezpośrednio wynikają obszary, które powinny być rozwijane. Uczestnicy debat konsultacyjnych wraz z członkami Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie wypracowali następującą misję:

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie działa na rzecz zintegrowania działań wszystkich ludzi i instytucji oraz zrównoważonego rozwoju i ochrony dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego poprzez aktywizację społeczności lokalnej. Jej działanie wspiera i upowszechnia realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, której głównym celem jest rozwój społeczno – gospodarczy regionu Partnerstwa Kaczawskiego nazywanego Krainą Wygastłych Wulkanów.

VI WYKAZANIE SPÓJNOŚCI SPECYFIKI OBSZARU Z CELAMI LSR

„**ZINTEGROWANIE DZIAŁAŃ WSZYSTKICH LUDZI I INSTYTUCJI NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I OCHRONY DZIEDZICTWA PRZYRODNICZO-KULTUROWEGO REGION**” to misja Partnerstwa Kaczawskiego, która od wielu lat przyświeca działaniom partnerów publicznych, gospodarczych i społecznych z obszaru 11 gmin współtworzących Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

Punktem wyjścia do opracowanych celów ogólnych i szczegółowych była specyfika obszaru zinwentaryzowana przez samych mieszkańców na pierwszych warsztatach z zakresu budowania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Określona w podsumowaniu diagnozy specyfika obszaru LGD dotyczyła:

- uwarunkowań geograficznych i przyrodniczych,
- uwarunkowań historyczno - kulturowych,
- uwarunkowań społeczno - gospodarczych.

Omówiona specyfika obszaru, związane z nią atuty i szanse oraz problemy i bariery rozwojowe zidentyfikowane w analizie SWOT, jak również opisane w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich cele dla Programu Leader stanowiły punkt wyjścia do pracy nad celami dla LSR. Uznaliśmy, że realizować będziemy następujące cele przyczyniające się do rozwiązania naszych obecnych problemów, uwzględniając jednocześnie naszą lokalną specyfikę:

Cel ogólny 1. Rozwój przedsiębiorczości i usług na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe.

Cel realizowany będzie w oparciu o specyfikę geograficzno-przyrodniczą, historyczno-kulturową oraz społeczno-gospodarczą obszaru. Realizacja tego celu przyczyni się do wzrostu przedsiębiorczości wśród mieszkańców, rozwoju oferty turystycznej - integrującej usługi i produkty lokalne, tworzenia nowych mikroprzedsiębiorstw i miejsc pracy na obszarach wiejskich oraz do wzrostu dochodów gospodarstw rolnych.

Cel ogólny 2. Aktywizacja obszarów wiejskich oraz integracja mieszkańców.

Cel jest spójny ze społeczno-gospodarczą specyfiką obszaru, jaką jest chęć do współpracy rodząca się wśród mieszkańców (zawiązanie LGD, uczestnictwo w pracach nad przygotowaniem LSR, organizacja cyklicznych imprez promujących obszar i ludzi). Realizacja tych celów przyczyni się do podniesienia poziomu aktywności i samodzielności mieszkańców, zwiększenia ilości organizacji pozarządowych, wzrostu świadomości obywatelskiej i większej skuteczności w podejmowanych działaniach zintegruje społeczności lokalne tworząc nowe warunki do rozwijania aktywności i różnorodności podejmowanych inicjatyw w partnerstwie, wpłynie pozytywnie na rozwój lokalnej tożsamości mieszkańców, zwiększy możliwości nabywania przez nich nowych doświadczeń i usprawni dostęp do wiedzy.

Cel ogólny 3. Wykorzystanie zasobów przyrodniczych kulturowych jako najcenniejszych atutów Krainy Wygastych Wulkanów.

Cel jest spójny ze specyfiką geograficzno-przyrodniczą i historyczno-kulturową obszaru, wynikającą z wyjątkowego położenia geograficznego oraz wyjątkowych walorów przyrodniczo - krajobrazowych wyodrębniających region z otoczenia (Góry i Pogórze Kaczawskie, Kraina Wygastych Wulkanów, Park Krajobrazowy „Chełmy”, obszar Natura 2000). Realizacja tego celu przyczyni się do rozwoju sfery gospodarczej i turystyki w regionie przyczyniając się tym samym do zachowania i pielęgnacji walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru, rozwoju niezbędnej infrastruktury turystycznej i narzędzi do obsługi ruchu turystycznego oraz wzrostu atrakcyjności, poprawy estetyki i wizerunku obszarów wiejskich Partnerstwa Kaczawskiego.

VII UZASADNIENIE PODEJŚCIA ZINTEGROWANEGO DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH W RAMACH LSR

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana przez dla 11 gmin Partnerstwa Kaczawskiego prezentuje zintegrowane podejście, zgodne z podejściem LEADER.. Przyjęta koncepcja rozwoju, i zaplanowane w niej działań cząstkowych i operacji, jakie będą realizowane w ramach wdrażania strategii są spójne z celami ogólnymi i szczegółowymi. Elementy nadające strategii zintegrowany charakter zostały opisane poniżej.

- Przedsięwzięcia zaplanowane w ramach LSR zostały zaprojektowane w sposób zapewniający udział wielu różnych podmiotów w ich realizacji. Łatwo to stwierdzić analizując skład grup docelowych dla przedsięwzięć przewidzianych w strategii. Znajdujemy wśród nich podmioty z sektora: publicznego, społecznego oraz z sektora gospodarczego.
- Strategia będzie wdrażana z udziałem różnych branż gospodarczych. Będą to między innymi branże z zakresu usług turystycznych, usług związanych z rekreacją i wypoczynkiem, działalność handlowa, drobna wytwórczość, rzemiosło i rękodzieło, organizowanie szkoleń, przedsięwzięcia kulturalne i artystyczne, podstawowe usługi dla ludności oraz usługi branży informatycznej.
- Realizacja zaplanowanych przedsięwzięć jest związana z wykorzystaniem różnych zasobów obszaru oraz specyfiki tego obszaru. Wychodzi naprzeciw oczekiwaniom społecznym zidentyfikowanym na warsztatach strategicznych i szkoleniach.
- Każde z zaplanowanych przedsięwzięć przyczyni się do realizacji wszystkich celów strategii. Przedsięwzięcia mają charakter przekrojowy i synergiczny.

VIII UZASADNIENIE PODEJŚCIA INNOWACYJNEGO DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ PLANOWANYCH W RAMACH LSR

Lokalna Strategia Rozwoju opracowana metodą uspołecznioną przez LGD Partnerstwo Kaczawskie przy zaangażowaniu dużej liczby przedstawicieli lokalnej społeczności z trzech sektorów publicznego, społecznego i gospodarczego prezentuje innowacyjne podejście, stanowiące o istocie metody Leader. Elementy, które nadają naszej strategii innowacyjny charakter przede wszystkim to że:

- LSR wpisuje się w dotychczasowe plany rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego jako regionu turystyczno – rekreacyjnego, dla mieszkańców Dolnego Śląska, ale i przejeżdżających tędy tranzytem w Karkonosze mieszkańców centralnej i północnej Polski. Specyfika i łatwa dostępność pozwala na kreowanie tego regionu jako miejsca dla rodzin lubiących aktywny wypoczynek, a kreowanie nowych produktów i usług w oparciu o zasoby przyrodniczo – kulturowe w formie choćby Ekomuzeów przez aktywnych mieszkańców jest nowatorskim podejściem w skali Dolnego Śląska. Zrównoważony rozwój regionu w oparciu o zasoby przyrodniczo – kulturowe i zintegrowanie działań ludzi i instytucji oraz kreowanie markowych produktów turystycznych tj. Szlak Wygasłych Wulkanów (jedyne w Polsce), Geologiczny Raj Gór i Pogórza Kaczawskiego czy Storzyczkowe Wzgórza i Kaczawskie Zamczyska to tylko niektóre innowacyjne metody wykorzystania potencjału regionu.
- Innowacyjnym rozwiązaniem jest także proponowane regionu jako Krainy Wygasłych Wulkanów zapisane w wizji rozwoju i nakreślone w celach jako jedyne i niepowtarzalne miejsca w Polsce. Nie ma drugich takich gór gdzie stożki wulkaniczne niczym piramidy wyrastają z dna ziemi. Teraz wulkany zastygły jednak są ludzie, którzy niczym czynne kratery tryskają energią i chęcią działania na rzecz rozwoju regionu oraz poprawy swego bytu. Wykorzystanie miejscowych tradycji wytwórczych i produktów

lokalnych, w promocji regionu jako składowych lokalnego dziedzictwa kulturowego doprowadzi do rozkwitu, a tradycyjne metody wytwarzania i powrót do źródeł to swego rodzaju osobliwość oraz innowacyjność.

- Należy zwrócić uwagę, że oba opisane wyżej innowacyjne rozwiązania są związane z większym niż do tej pory wykorzystaniem lokalnych zasobów. W przypadku nowych produktów turystycznych są to zasoby przyrodnicze (obszary chronionego krajobrazu), zabytki oraz wydarzenia z historii obszaru. W przypadku powstania sektora wytwarzającego produkty lokalne, wyroby tradycyjne i pamiątki tymi zasobami są kwalifikacje miejscowej siły roboczej, dziedzictwo kulturowe, tradycje wytwórcze oraz lokalne surowców.
- Nasze innowacyjne metody i rozwiązania przewidziane w LSR mogą być przenoszone i wykorzystywane w innych partnerstwach typu LEADER i nie tylko. Spotkania z sąsiednimi grupami zostały zresztą już zapoczątkowane w listopadzie zeszłego roku w celu opracowania i wdrożenia wspólnych projektów współpracy.

IX OKREŚLENIE PROCEDUR

W niniejszym rozdziale opisano procedury dotyczące ogłaszania konkursów, naboru wniosków, oceny operacji przeznaczonych do dofinansowania, w ramach działania „Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju”. Określona została również procedura odwoławcza od decyzji Rady LGD. Opis procedur jest zgodny z właściwymi rozporządzeniami Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi obowiązującymi na lata 2009-2015, postanowieniami Statutu Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” oraz Regulaminem Rady Stowarzyszenia.

9.1. NABÓR WNIOSKÓW O POMOC

Nabór wniosków o pomoc będzie prowadzony zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Każdy wnioskodawca, po uprzednim złożeniu wniosku o dofinansowanie w Biurze Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” otrzyma potwierdzenie jego przyjęcia na piśmie. Karta potwierdzenia złożenia wniosku stanowi załącznik Nr 1 do LSR. Pracownicy Biura LGD pomagają wnioskodawcom w przygotowaniu wniosków.

9.2. PROCEDURA OCENY ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR

Ocena zgodności operacji z LSR będzie związana z określeniem czy dana operacja przeznaczona do dofinansowania w ramach wdrażania Strategii jest zgodna z jej założeniami i wpisuje się w założenia Strategii na poziomie celów ogólnych i szczegółowych. Ocenę zgodności operacji z LSR dokonuje każdy członek Rady LGD przy pomocy Karty Oceny Zgodności Operacji z LSR, będącej załącznikiem nr 2 do niniejszej strategii. Operację można uznać za zgodną z LSR, kiedy realizuje co najmniej jeden z celów ogólnych i co najmniej jeden z celów szczegółowych LSR, a także jest zgodna z co najmniej jednym przedsięwzięciem planowanym w ramach LSR.

Członkowie Rady przystępujący do w/w procedury oceny zgodności zobowiązani są złożyć na ręce Przewodniczącego Rady oświadczenie o bezstronności i poufności w podejmowaniu decyzji, na formularzu stanowiącym załącznik nr 3 do niniejszej LSR. Na podstawie złożonych oświadczeń przygotowana jest lista biorących udział w głosowaniu przy podejmowaniu decyzji o zgodności poszczególnych operacji z LSR. Przy nazwisku członka Rady, który nie pozostaje bezstronny

w podjęciu decyzji, na liście, wpisuje się: wykluczony z głosowania. Członkowie Rady, którzy pozostają bezstronni, podpisują się na w/w liście.

Przed przystąpieniem do oceny pracownik Biura LGD przygotowuje streszczenia operacji – karty operacji dla każdego z rozpatrywanych wniosków, na wzorze stanowiącym załącznik Nr 4 do niniejszej LSR, które następnie przekazywane są Radzie na pierwsze posiedzenie prowadzone w ramach prowadzonej procedury wyboru. Prezes Zarządu lub upoważniony przez niego członek zarządu LGD na niniejszym posiedzeniu referuje poszczególne wnioski.

Szczegółową procedurę głosowania określa Regulamin Rady Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały Nr I/2/2009 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” z dnia 13 stycznia 2009 roku.

Tabela 21. Procedura oceny zgodności operacji z LSR

OSOBA LUB PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	CZYNNOŚĆ	OPIS
Przewodniczący Rady	Przekazanie wniosku Radzie do oceny zgodnie z LSR.	Przewodniczący Rady przekazuje członkom Rady wnioski celem dokonania oceny zgodnie z Kartą Oceny Zgodności z LSR.
Rada	Dokonanie oceny złożonych wniosków.	Dokonanie oceny złożonych wniosków poprzez wypełnienie odpowiedniej dla rodzaju działania Karty Oceny Zgodności Operacji przez każdego z członków Rady.
Komisja skrutacyjna	Podliczenie głosów.	Komisja skrutacyjna posiedzenia podlicza głosy.
Przewodniczący Rady	Ogłoszenie wyników.	Przewodniczący Rady ogłasza wyniki.
Przewodniczący Rady	Sporządzenie listy operacji zgodnych i niezgodnych z LSR.	Przewodniczący tworzy listę operacji zgodnych i listę operacji niezgodnych z LSR
Przewodniczący Rady	Przekazanie listy operacji zgodnych z LSR do oceny zgodności operacji z kryteriami lokalnym.	Przewodniczący Rady przekazuje listę operacji zgodnych z LSR Radzie celem dokonania oceny zgodności operacji z kryteriami lokalnymi.
Przewodniczący Rady	Przekazanie listy operacji niezgodnych z LSR do UM.	Przewodniczący przekazuje listę operacji zgodnych z LSR do Urzędu Marszałkowskiego oraz dokonuje stosownego powiadomienia wnioskodawcy.
Pracownik biura LGD	Wysłanie decyzji o wyniku postępowania oceny zgodności z LSR.	W każdym przypadku po zakończeniu procedury oceny zgodności z LSR następuje przesłanie wnioskodawcy informacji o wynikach przeprowadzonego postępowania. Powyższe zawiadomienia powinny zawierać informację o odrzuceniu lub o przekazaniu wniosku do dalszej oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru wraz z uzasadnieniem.

9.3. PROCEDURA OCENY OPERACJI WEDŁUG LOKALNYCH KRYTERIÓW WYBORU

Ocenie według lokalnych kryteriów poddawane są te operacje, które po zakończeniu oceny zgodności operacji z LSR zostały umieszczone na liście operacji wybranych do oceny zgodności operacji z kryteriami lokalnymi LGD. Oceny operacji według lokalnych kryteriów, dokonuje każdy członek Rady, na kartach oceny operacji, stanowiących załączniki do niniejszej LSR, tj:

- załącznik Nr 5 - Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów dla działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”;
- załącznik Nr 6 - Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów dla działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”;
- załącznik Nr 7 - Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów dla działania „Odnowa i rozwój wsi”.
- załącznik Nr 8 - Karta oceny operacji według lokalnych kryteriów dla działania „Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju – małe projekty”;

Szczegółową procedurę głosowania określa Regulamin Rady Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały Nr I/2/2009 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” z dnia 13 stycznia 2009 roku.

Tabela 22. Procedura oceny zgodności operacji z lokalnymi kryteriami wyboru

OSOBA LUB PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	CZYNNOŚĆ	OPIS
Przewodniczący Rady	Przekazanie wniosku Radzie do oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru.	Przewodniczący przekazuje członkom Rady wnioski celem dokonania oceny zgodnie z Kartami Oceny operacji według lokalnych kryteriów.
Rada	Dokonanie oceny złożonych wniosków.	Dokonanie oceny złożonych wniosków poprzez wypełnienie odpowiedniej dla rodzaju działania Karty Oceny operacji według lokalnych kryteriów przez każdego z członków Rady.
Komisja Skrutacyjna	Sprawdzenie kart i obliczenie wyników.	Komisja Skrutacyjna sprawdza karty i liczy łączną liczbę punktów. W przypadku stwierdzenia błędów w wypełnianiu kart wzywa członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. Wylicza również średnie wartości punktowe. W wyczeniu biorą udział wyłącznie karty poprawnie wypełnione oraz karty skorygowane.
Przewodniczący Rady	Ogłoszenie wyników.	Przewodniczący Rady ogłasza wyniki.
Przewodniczący Rady	Sporządzenie listy operacji wybranych i nie wybranych do dofinansowania.	Przewodniczący Rady tworzy listę operacji wybranych do dofinansowania oraz nie wybranych do dofinansowania.
Przewodniczący Rady	Przekazanie listy operacji wybranych i nie wybranych do dofinansowania do UM.	Przewodniczący Rady przesyła wyniki do Urzędu Marszałkowskiego.
Pracownik biura LGD	Wysłanie decyzji o wyniku postępowania oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru.	W każdym przypadku po zakończeniu procedury oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru następuje przesłanie wnioskodawcy informacji o wynikach przeprowadzonego postępowania. Powyższe zawiadomienia powinno zawierać informację o nie wybraniu lub o wybraniu wniosku do dofinansowania wraz z uzasadnieniem.

9.4 PROCEDURA ODWOŁANIA OD ROZSTRZYGNIEĆ ORGANU DECYZYJNEGO W SPRAWIE WYBORU OPERACJI

1. Od decyzji Rady przysługuje wnioskodawcy prawo złożenia odwołania.
2. Termin na złożenie odwołania wynosi 7 dni od daty otrzymania powiadomienia zawierającego treści uchwały o wybraniu bądź nie wybraniu operacji do finansowania bądź o negatywnej ocenie zgodności wniosku z LSR.
3. Treść odwołania powinna odnosić się do treści podjętej uchwały wraz z propozycją oczekiwanego rozstrzygnięcia i uzasadnieniem. Do formy i miejsca składania odwołania stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składania wniosków.
4. Wniesienie odwołania nie powoduje wstrzymania przesłania właściwemu organowi samorządu województwa wniosków, które zostały wybrane lub niewybrane do dofinansowania.
5. Do trybu rozpatrywania odwołania stosuje się odpowiednio przepisy o ocenie zgodności operacji z LSR lub wyboru operacji według lokalnych kryteriów.
6. Decyzja o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu odwołania zapada w formie uchwały ogłaszanej przez Przewodniczącego Rady.
7. Przewodniczący Rady przekazuje wnioskodawcy informację o wyniku złożonego odwołania w terminie 21 dni od dnia złożenia odwołania w biurze LGD.
8. Informacja o wyniku złożonego odwołania zawierać powinna uzasadnienie podjętej decyzji.
9. W przypadku uwzględnienia odwołania Przewodniczący Rady niezwłocznie przekazuje właściwemu organowi samorządu województwa uaktualnioną listę rankingową operacji wybranych albo niewybranych do dofinansowania.
10. Decyzja o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu odwołania jest decyzją ostateczną, od której nie przysługują wnioskodawcy środki odwoławcze.

Tabela nr 23. Procedura składania odwołań

OSOBA LUB PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	CZYNNOŚĆ	OPIS
Pracownik Biura LGD	Przyjmowanie odwołań.	Odwołania składane są w odpowiedzi na pismo powiadamiające o wynikach zakończonego etapu oceny, przed upływem terminu 7 dni od dnia otrzymania powiadomienia, bezpośrednio w siedzibie LGD z oznaczeniem wnioskodawcy, a także nazwę konkursu na jaki jest składany. Treść odwołania powinna odnosić się do treści podjętej uchwały wraz z propozycją oczekiwanego rozstrzygnięcia i uzasadnieniem.
Pracownik Biura LGD	Nadanie numeru ewidencyjnego.	Odwołanie otrzymuje indywidualny numer ewidencyjny, zgodny z pierwotnym numerem wniosku będącego przedmiotem odwołania.
Pracownik Biura LGD	Wydanie potwierdzenie wpływu odwołania.	Biuro LGD wydaje potwierdzenie jego złożenia, zawierające datę i godzinę wpływu odwołania, opatrzone pieczęcią LGD oraz podpisane przez osobę przyjmującą.
Pracownik Biura LGD	Przekazanie odwołania Przewodniczącemu Rady.	Pracownicy biura LGD przekazują odwołania Przewodniczącemu Rady, który zwołuje zebranie Rady, na którym rozpatrywane są odwołania.

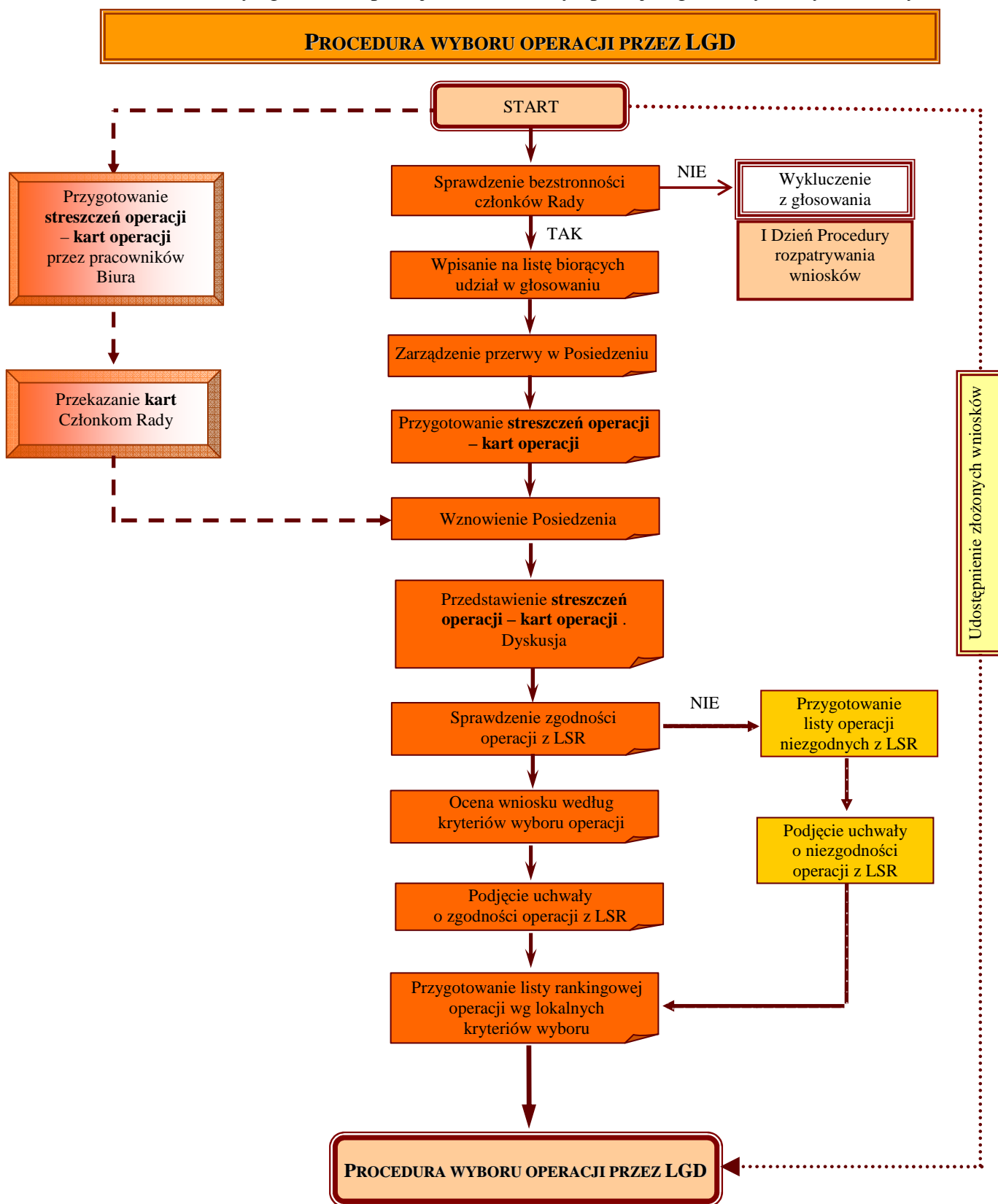
Rada	Rozpatrzenie odwołań z wynikiem negatywnym.	W przypadku negatywnego rozpatrzenia odwołań, następuje wysłanie wnioskodawcom decyzji o wyniku postępowania odwoławczego.
Rada	Rozpatrzenie odwołań z wynikiem pozytywnym.	W przypadku pozytywnego rozpatrzenia odwołań, następuje dla: -wniosków odrzuconych z powodu niezgodności z LSR, przekazanie do dalszej oceny tj. oceny zgodności z lokalnymi kryteriami wyboru i powiadomienie samorządu województwa; -pozostałych wniosków, uaktualnienie listy rankingowej i przesłanie jej do samorządu województwa.
Pracownik biura LGD	Wysłanie decyzji o wyniku postępowania odwoławczego.	W każdym przypadku po zakończeniu procedury odwoławczej następuje przesłanie wnioskodawcy informacji o wynikach przeprowadzonego postępowania. Powyższe zawiadomienia powinno zawierać uzasadnienie uwzględnienia bądź nieuwzględnienia odwołania.

9.5 PROCEDURA ZMIANY KRYTERIÓW LOKALNYCH

Zgodnie ze Statutem Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” w kompetencjach Zarząd Stowarzyszenia jest opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju oraz realizacja jej wdrażania. W tych kompetencjach Zarządu mieści się także prawo występowania z inicjatywą w sprawie zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji. Jeżeli Zarząd uzna, że przyjęte przez LGD kryteria wyboru operacji nie spełniają oczekiwań i należy je zmodyfikować, przygotowuje propozycję nowych kryteriów wyboru operacji oraz uzasadnienie proponowanych zmian. Zarząd jest zobowiązany przygotować także projekt uchwały wraz z jej uzasadnieniem, a następnie wystąpić z wnioskiem do instytucji wdrażającej o wyrażenie zgody na zmianę kryteriów wyboru operacji. Po konsultacji i uzyskaniu zgody instytucji wdrażającej Zarząd zwołuje Walne Zebranie Członków, które po przedstawieniu sprawy i dyskusji przeprowadza głosowanie nad wniesioną uchwałą.

W przypadku zmian lokalnych kryteriów wyboru będą one obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu ich zatwierdzenia.

Procedura oceny zgodności operacji z LSR i oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru

Schemat graficzny procedury oceny zgodności operacji z LSR i oceny operacji wg lokalnych kryteriów wyboru.

X BUDŻET LSR**10.1 OKREŚLENIE BUDŻETU LSR DLA KAŻDEGO ROKU JEJ REALIZACJI**

Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie swym zasięgiem obejmuje 11 gmin Dolnego Śląska stanowiących zwarty obszar geograficzny nazywany Krainą Wygasłych Wulkanów. Obszar objęty działaniem zamieszkuje wg stanu (na dzień 31.12.2006 r.) 60 161 mieszkańców. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23.05.2008 r. w sprawie szczegółowych kryteriów i sposobu wyboru lokalnej grupy działania do realizacji lokalnej strategii rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013 (Dz.U. nr 103, poz. 659), całkowity budżet Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie Osi 4 LEADER wynosi 8 903 828,00 zł.

Tabela nr 24. Budżet LGD na wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju, Wdrażanie Projektów Współpracy oraz Funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania.

Lata realizacji LSR	4.1/413 – Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju					4.2.1 Wdrażanie projektów współpracy	4.31 Funkcjonowanie Lokalnej Grupy działania, w tym			Razem Oś 4
	Operacje spełniające warunki przyznania pomocy dla działań			Małe projekty	Razem 4.1/413		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008-2009	0	0	0	0	0	0	102669	40000	142669	142669
2010	0	383000	2200000	391000	2974000	60161	193000	74000	267000	3301161
2011	383000	0	0	261000	644000	60161	193000	74000	267000	971161
2012	0	384000	2200000	261000	2845000	60160	193000	74000	267000	3172161
2013	384000	0	0	131676	515676	0	193000	74000	267000	782676
2014	0	0	0	0	0		193000	74000	267000	267000
2015							193000	74000	267000	267000
2008-2015	767000	767000	4400000,00	1044676	6978676	180483	1260669	484000	1744669	8903828

Tabela nr 25. Budżet LGD Partnerstwo Kaczawskie na lata 2007 – 2013

ROK	KATEGORIA	DZIAŁANIA OSI 4 LEADER											RAZEM OŚ 4
		4.1/4.13 WDRAŻANIE LOKALNYCH STRATEGII ROZWOJU								4.31 FUNKCJONOWANIE LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA			
		Różnicowa nie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzed- siębiorst w	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1/413	Przygotowa nie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem	Funkcjono wanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności aktywizacja	Razem 4.31	
2008 - 2009	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	102 669	40 000	142 669	142 669
	kwalfikowalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	102 669	40 000	142 669	142 669
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	102 669	40 000	142 669	142 669
2010	całkowite	0,00	766 000	2 933 333,33	558571,43	4257904,76	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	4 585 065,76
	kwalfikowalne	0,00	766 000	2 933 333,33	558571,43	4257904,76	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	4 585 065,76
	do refundacji	0,00	383 000	2 200 000	391 000	2974 000	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	3 301 161
2011	całkowite	766 000	0,00	0,00	372 857,14	1 138 857,14	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	1 466 018,14
	kwalfikowalne	766 000	0,00	0,00	372 857,14	1 138 857,14	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	1 466 018,14
	do refundacji	383 000	0,00	0,00	261 000	644 000	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	971 161
2012	całkowite	0,00	768 000	2 933 333,33	372 857,14	4 074 190,47	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	4 401 351,47
	kwalfikowalne	0,00	768 000	2 933 333,33	372 857,14	4 074 190,47	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	4 401 351,47
	do refundacji	0,00	384 000	2 200 000	261 000	2 845 000	5 161	55 000	60 161	193 000	74 000	267 000	3 172 161
2013	całkowite	768 000	0,00	0,00	188 108,57	956 108,57	0,00	0,00	0,00	193 000	74 000	267 000	1 223 108,57
	kwalfikowalne	768 000	0,00	0,00	188 108,57	956 108,57	0,00	0,00	0,00	193 000	74 000	267 000	1 223 108,57
	do refundacji	384 000	0,00	0,00	131 676	515 676	0,00	0,00	0,00	193 000	74 000	267 000	782 676
2014	całkowite	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				193 000	74 000	267 000	267 000
	kwalfikowalne	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				193 000	74 000	267 000	267 000
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				193 000	74 000	267 000	267 000
2015	całkowite									193 000	74 000	267 000	267 000
	kwalfikowalne									193 000	74 000	267 000	267 000
	do refundacji									193 000	74 000	267 000	267 000
2008 - 2015	całkowite	1 534 000	1 534 000	5 866 666,66	1 492 394,28	10 427 060,94		165 000	180 483	1 260 669	484 000	1 744 669	12 352 212,94
	kwalfikowalne	1 534 000	1 534 000	5 866 666,66	1 492 394,28	10 427 060,94		165 000	180 483	1 260 669	484 000	1 744 669	12 352 212,94
	do refundacji	767 000	767 000	4 400 000	1 044 676	6 978 676		165 000	180 483	1 260 669	484 000	1 744 669	8 903 828

Tabela nr 26. pomocnicza podziału środków na poszczególne działania zaplanowane w LSR

Nabory w latach	Zakładana liczba operacji realizowanych w ramach przedsięwzięcia	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (413)	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw (413)	Odnowa i rozwój wsi (413)	Małe projekty (413)	Razem wdrażanie LSR (413)	Wdrażanie projektów współpracy	Funkcjonowanie LGD(431)
2009	Minimalna ilość projektów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Preferowana wysokość dofinansowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Dostępne środki w ramach budżetu LGD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
2010	Minimalna ilość projektów	0,00	7,66	11,00	26,07	44,73		
	Preferowana wysokość dofinansowania	0,00	50 000,00	200 000,00	15 000,00	265 000,00		
	Dostępne środki w ramach budżetu LGD	0,00	383 000,00	2 200 000,00	391 000,00	2 974 000,00		
2011	Minimalna ilość projektów	7,66	0,00	0,00	17,40	25,06		
	Preferowana wysokość dofinansowania	50 000,00	0,00	0,00	15 000,00	65 000,00		
	Dostępne środki w ramach budżetu LGD	383 000,00	0,00	0,00	261 000,00	644 000,00		
2012	Minimalna ilość projektów	0,00	7,68	11,00	17,40	36,08		
	Preferowana wysokość dofinansowania	0,00	50 000,00	200 000,00	15 000,00	265 000,00		
	Dostępne środki w ramach budżetu LGD	0,00	384 000,00	2 200 000,00	261 000,00	2 845 000,00		
2013	Minimalna ilość projektów	7,68	0,00	0,00	8,78	16,46		
	Preferowana wysokość dofinansowania	50 000,00	0,00	0,00	15 000,00	65 000,00		
	Dostępne środki w ramach budżetu LGD	384 000,00	0,00	0,00	131 676,00	515 676,00		
2014	Minimalna ilość projektów	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Preferowana wysokość dofinansowania	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
	Dostępne środki w ramach budżetu LGD	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		
MINIMALNA LICZBA PROJEKTÓW ZREALIZOWANYCH W RAMACH LSR		15,34	15,34	22,00	69,65	122,33	3	1
WARTOŚĆ OPERACJI OGÓŁEM W RAMACH LSR		767 000,00	767 000,00	4 400 000,00	1 044 676,00	6 978 676,00	180 483,00	1 744 669,00

Tabela nr 27. Harmonogram przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków na realizację działań w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju dla Partnerstwa Kaczawskiego.

L.p.	Działania	2008-2009				2010				2011				2012				2013				2014				
		I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	
1.	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej																									
2.	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw																									
3.	Odnowa i rozwój wsi																									
4.	Małe projekty																									

XI OPIS PROCESU PRZYGOTOWANIA I KONSULTOWANIA LSR

Lokalna Strategia Rozwoju dla obszaru objętego działaniami Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” jako dokument została wypracowana w oparciu o szerokie partnerstwo lokalne. Model ten określa się mianem partycypacyjnego – polegającego na angażowaniu w proces planowania strategicznego lokalnych liderów społeczno-gospodarczych.

Proces tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego prowadzony był **metodą uspołecnioną** przy udziale szerokiego grona przedstawicieli regionu - samorządów, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, rolników, lokalnych liderów oraz instytucji. Prace przebiegały zgodnie ze standardami procesu planowania strategicznego, czyli od etapu diagnozy poprzez analizę SWOT, uzgodnienie celów, działań i oczekiwanych rezultatów.

Na potrzeby prac nad strategią wśród mieszkańców obszaru przeprowadzone zostały **wywiady**. Spotkania z mieszkańcami miały miejsce we wszystkich gminach należących do obszaru Lokalnej Grupy Działania, przy okazji opracowywania i zatwierdzania Planów Odnowy Miejscowości przygotowywanych w ramach projektu Stowarzyszenia Kaczawskiego pt. *„Zintegrowanie działań wszystkich ludzi i instytucji na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu”* finansowanego ze środków SPO – Schemat II Programu Leader +. Spotkania z mieszkańcami odbywały się od lipca 2007 do października 2008 roku. Dodatkowe informacje potrzebne do zaplanowania w strategii potencjalnych przedsięwzięć w ramach poszczególnych zadań różnicowanie działalności, mikroprzedsiębiorczość, odnowa wsi oraz „małe projekty”, uzyskaliśmy podczas szkoleń i spotkań z mieszkańcami we wszystkich gminach Partnerstwa Kaczawskiego w ramach Programu „Działaj Lokalnie VI”, w którym Stowarzyszenie Kaczawskie pełni rolę Lokalnej Organizacji Grantowej. W trakcie spotkań na przełomie kwietnia i maja 2008r. udało nam się zaprezentować osobom, które wcześniej nie miały kontaktu z Programem Leader, wiadomości i możliwości finansowe związane z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, a dokładniej z działaniami w ramach osi 3 i osi 4, ale również udało nam się poznać potrzeby różnych grup społecznych obecnych na spotkaniach: rolnicy, przedsiębiorcy, nauczyciele, pracownicy samorządowi oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Wyniki tych spotkań wykorzystano do planowania podziału środków w ramach budżetu na wdrażanie LSR.

Po odbyciu wielu spotkań informacyjnych w pierwszej połowie 2008 r. z mieszkańcami i partnerami LGD - przeprowadzono analizę lokalnych i regionalnych aktorów istotnych z punktu widzenia zasad Leadera, interesów społeczności lokalnych i środowisk opiniotwórczych. W wyniku tej analizy wytypowano grupę lokalnych przedstawicieli i liderów, których zaproszono do pracy nad dokumentem. Podstawową metodą wykorzystaną do tworzenia Strategii były **spotkania warsztatowe** prowadzone w okresie od kwietnia do czerwca 2008 r. – łącznie odbyły się 2 spotkania, w których udział wzięła 40 osobowa grupa. Uczestnicy pracowali na sesjach plenerowych oraz w grupach roboczych na każdym etapie opracowania strategii. Warsztaty prowadzone były metodami interaktywnymi przez zaproszonych w tym celu moderatorów, którzy prowadzili proces. Spotkania te wymagały aktywnego uczestnictwa, sprzyjały wymianie poglądów i wiedzy pomiędzy uczestnikami procesu. W ramach tych prac wypracowane zostały: opis i diagnoza obszaru, analiza SWOT, wizja i misja, cele oraz przedsięwzięcia do realizacji w ramach LSR. Dzięki wypracowanym na warsztatach zapisom, uzgodnieniom uczestników i konsultacjami ze społecznością lokalną powstała ostateczna wersja strategii dla Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Kaczawskie”.

Na podstawie prac warsztatowych, konsultacji społecznych i po uzgodnieniach z zarządem LGD przygotowane zostały zasady wdrażania i aktualizacji strategii, wszystkie niezbędne procedury, lokalne kryteria wyboru operacji oraz budżet LSR.

Za pośrednictwem **stron internetowych** samorządów oraz serwisu www.partnerstwokaczawskie.pl przekazywane były informacje o spotkaniach warsztatowych oraz stanie prac nad dokumentem.

W Biurze Stowarzyszenia Kaczawskiego we Mściwojowie i obecnej siedzibie nowej LGD funkcjonował **punkt informacyjno – konsultacyjny**, w którym można było uzyskać informacje na temat przygotowań LGD do nowego okresu programowania oraz nowych możliwości i źródeł finansowania przedsięwzięć w poszczególnych działaniach.

Prace nad LSR zostały zakończone wraz z przyjęciem strategii do realizacji uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” w dniu 13 stycznia 2009 r.

XII OPIS PROCESU WDRAŻANIA I AKTUALIZACJI LSR

Proces wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju operaty będzie na realizacji, poprzez społeczność lokalną - Beneficjentów Osi 3 i Osi 4 PROW projektów w ramach działań: „Odnowa i rozwój wsi”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Małe projekty” oraz na funkcjonowaniu „Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju odbywać będzie się z jak najszerszym udziałem członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, partnerów lokalnych i wszystkich mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju. Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” będzie zarządzało procesem realizacji Strategii, a wszystkie podejmowane przez nie działania będą miały charakter jawny.

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” prowadziło będzie intensywne działania informacyjno-promocyjne, zapewniające szerokie upowszechnianie informacji na temat samej LGD jak i obszaru jej działania.

Działania promocyjno – informacyjne prowadzone będą przy wykorzystaniu:

- tablic informacyjnych w siedzibach jednostek samorządu terytorialnego;
- tablic informacyjnych przy parafiach;
- lokalnej prasy – Nowa Gazeta Jaworska;
- lokalnego portalu internetowego: www.partnerstwokaczawskie.pl;
- strony internetowej Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” ;
- tablicy informacyjnej w biurze Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

Informacja o naborach prowadzonych przez Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” zamieszczana będzie każdorazowo w lokalnej prasie, na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz tablicy informacyjnej w biurze Stowarzyszenia.

Działania promocyjno- informacyjne realizowane przez Lokalną Grupę Działania „Partnerstwo Kaczawskie” spełniały będą funkcję aktywizacyjną i motywacyjną mieszkańców obszaru Lokalnej Strategii Rozwoju, do udziału w procesie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

W okresie naborów projektów w biurze Stowarzyszenia udzielane będzie wsparcie w zakresie przygotowywania wniosków o przyznanie pomocy ze środków Lokalnej Strategii

Rozwoju. W każdej gminie objętej działaniem Lokalnej Grupy Działania „Partnerstwo Kaczawskie” organizowane będą spotkania informacyjno-szkoleniowe, podczas których przekazywana będzie informacja na temat możliwości otrzymania wsparcia oraz zasad przygotowywania projektów.

Działania promocyjno-informacyjne realizowane będą zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 1159/2000 z dnia 30 maja 2000 roku w sprawie prowadzenia przez Państwa Członkowskie działań informacyjnych i promocyjnych dotyczących pomocy udzielanej z funduszy strukturalnych (Dz. Urz. WE L 130 z 30.05.2000).

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju realizowane będzie na przestrzeni kilku lat. W okresie tym prowadzony będzie stały proces monitoringu i oceny prowadzonych działań.

Monitoring obejmował będzie rejestrowanie postępów z prowadzonych działań oraz tempa i kierunku w którym zmierza wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju.

Monitoring prowadzonych działań będzie miał charakter ciągły i obejmował będzie 2 poziomy wdrażania LSR:

- poziom finansowy;
- poziom merytoryczny.

Poziom finansowy monitorowany będzie na podstawie rocznych sprawozdań przygotowywanych przez menedżera finansowo-księgowego oraz sprawozdań konsultanta ds. projektów i wniosków, który to zobowiązany będzie do bieżącego monitorowania prawidłowości realizacji operacji przez Beneficjentów.

Poziom merytoryczny weryfikowany będzie na podstawie rocznych sprawozdań z naborów wniosków oraz sprawozdań konsultanta ds. projektów i wniosków.

Wnioski ze sprawozdań, w formie jednolitego dokumentu publikowane będą na stronie internetowej Stowarzyszenia.

W trzecim roku wdrażania LSR mieszkańcy obszaru objętego działaniem Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” poproszeni zostaną o wypełnienie Kart Projektów. Karty te posłużą zweryfikowaniu aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców, co do dalszych kierunków rozwoju obszarów wiejskich.

Analizy Kart dokonają pracownicy Biura Stowarzyszenia a wyniki tej analizy przedstawione zostaną do publicznej wiadomości na stronie internetowej Stowarzyszenia. W sytuacji stwierdzenia znacznych różnic w oczekiwaniach mieszkańców LSR w stosunku do zapisów strategii podjęte zostaną działania zmierzające do aktualizacji zapisów strategii.

Aktualizacja zapisów strategii dotyczyła będzie operacji, przedsięwzięć i celów szczegółowych. Aktualizacja nie będzie obejmowała zmian w zapisach celów ogólnych strategii. Propozycje zapisów aktualizacyjnych przygotowane zostaną przez zespół roboczy ds. LSR, powołany na etapie przygotowywania strategii, przy współpracy z pracownikami Biura Stowarzyszenia oraz zespołem powołanym w celu prowadzenia ewaluacji własnej, i umieszczone na stronie internetowej Stowarzyszenia. W okresie 1 miesiąca od daty publikacji propozycji zapisów aktualizacyjnych, pracownicy Biura przyjmowali będą pisemne uwagi mieszkańców, co do ostatecznego kształtu aktualizacji strategii.

Zatwierdzenia propozycji zmian wynikających z procesu aktualizacji dokona Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

XIII ZASADY I SPOSÓB DOKONYWANIA OCENY (EWALUACJI) WŁASNEJ

Ewaluacja własna dokonywana będzie w okresach rocznych, równoległe z procesem monitoringu realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju. Ewaluacji dokonywać będzie zespół ds. ewaluacji (2 członków stowarzyszenia, co najmniej 1 ekspert zewnętrzny) Zespół ten powołany zostanie, decyzją Zarządu Stowarzyszenia, w pierwszym kwartale wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Przedmiotem ewaluacji będzie ocena stopnia realizacji celów oraz przedsięwzięć i wskaźników produktów określonych w Lokalnej Strategii Rozwoju.

Wyniki ewaluacji służyć będą wprowadzaniu zmian aktualizacyjnych w Lokalnej Strategii Rozwoju oraz usprawnień w działalności Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

Przedmiotem ewaluacji będzie:

- identyfikacja i ocena celów Lokalnej Strategii Rozwoju,
- identyfikacja i ocena sposobów realizacji celów,
- identyfikacja i ocena zamierzonych i niezamierzonych efektów wdrażania strategii.
- ocena jakości działań towarzyszących realizacji celów strategii (praca biura stowarzyszenia, praca Rady Programowej, działania informacyjno-promocyjne itp.)

Ewaluacja dostarczy także informacji na temat ilości i jakości zrealizowanych przedsięwzięć, wpływu zrealizowanych przedsięwzięć na osiąganie celów Lokalnej Strategii Rozwoju oraz propozycji zmian w sposobie funkcjonowania Stowarzyszenia.

Raporty z ewaluacji opublikowane zostaną, każdorazowo na stronach internetowych i zaprezentowane na najbliższych Walnych Zebraniach Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

Decyzje dotyczące zmian w sposobie funkcjonowania Stowarzyszenia zostaną podjęte w drodze uchwały Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”.

XIV POWIĄZANIE LSR Z INNYMI DOKUMENTAMI PLANISTYCZNYMI

DOKUMENTY STRATEGICZNE NA POZIOMIE KRAJU

➤ STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2007-2015

Opracowana LSR dla obszaru *Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie* w pełni pokrywa się ze *STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU 2007-2015* (SRK), stanowiącą jeden z najważniejszych dokumentów priorytetowych dla rozwoju społeczno-gospodarczego Polski na nadchodzące lata. Określa ona nie tylko cele i kierunki rozwoju kraju (zgodne z tendencjami europejskimi światowymi), ale także

wskazuje warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Jednocześnie stanowi ona doskonały punkt odniesienia dla różnego rodzaju programów i koncepcji przyjmowanych na różnych szczeblach, zarówno tych rządowych, jak i na poziomie regionalnym czy tym najbliższym obywatelowi, czyli lokalnym.

Wdrożenie planów i zamierzeń przyjętych w LSR, przyczyni się do realizacji wizji Polski, która zgodnie z przyjętą w listopadzie 2006 r. STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU zakłada że „Polska w roku 2015 będzie krajem o wysokim poziomie i jakości życia mieszkańców oraz silnej i konkurencyjnej gospodarce, zdolnej do tworzenia nowych miejsc pracy”. Kierunki tego rozwoju szczegółowo opisane zostały w sześciu priorytetach, wśród których wymienić możemy dwa tj. Priorytet 5. *Rozwój obszarów wiejskich* oraz Priorytet 6. *Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej*, do których bezpośrednio nawiązuje opracowana przez nas LSR.

W ramach pierwszego wymienionego priorytetu, przyjęta Strategia dla Partnerstwa Kaczawskiego, przyczyni się do osiągnięcia kilku celów, w szczególności a) Rozwój przedsiębiorczości i aktywności pozarolniczej oraz d) Wzrost jakości kapitału ludzkiego oraz aktywizacja zawodowa mieszkańców wsi. Istotny wpływ będzie też miała na wdrożenie działań zapisanych w Priorytecie nr 6, tj. a) Podniesienie konkurencyjności polskich regionów oraz b) Wyrównywanie szans rozwojowych obszarów problemowych. Obydwie strategie zakładają, że obszary wiejskie powinny stać się konkurencyjnym miejscem do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej.

➤ **NARODOWE STRATEGICZNE RAMY ODNIESIENIA 2007-2013 (NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI)**

LSR dla obszaru *Lokalne Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie* wpisuje się w założenia *Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) 2007-2013*, wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie. Dokument ten podkreśla, że szczególnym wyzwaniem dla Polski, o charakterze przestrzennym, społecznym i gospodarczym jest restrukturyzacja rolnictwa i obszarów wiejskich, wskazując tym samym pewne działania, dzięki którym proces ten będzie miał charakter kompleksowy i płynny. Doprecyzowanie tych zapisów odnajdujemy w LSR, gdzie w opisane są wybrane indywidualnie przez Partnerstwo Kaczawskie, kroki wdrożenia przyjętych w NSRO założeń. Wszystko to sprawia, że Lokalna Strategia Rozwoju pokrywa które celem strategicznym NSRO, tj. *tworzeniem warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej* oraz w pełni spójna jest celami horyzontalnymi, m. in. *Wyrównywaniem szans rozwojowych i wspomaganiem zmian strukturalnych na obszarach wiejskich*. Działania te będą koncentrowały się na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Ponadto realizacja LSR nawiązuje w pewnym stopniu także innych celów NSRO, w tym w szczególności do celu nr 1 *Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa* oraz celu nr 2 *Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej*.

➤ **KRAJOWY PLAN STRATEGICZNY ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2007-2013**

Wszystkie koncepcje, plany czy strategie związane rozwojem obszarów wiejskich, na każdym szczeblu zarządzania, powinny być zgodne z założeniami **Krajowego Planu Strategicznego Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 (KPSROW)**. Jego przyjęcie stanowi z kolei podstawę dla realizacji działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, której wiodącym założeniem jest koncepcja wielofunkcyjności rolnictwa i obszarów wiejskich. Zakłada ona wzmocnienie ekonomiczne gospodarstw rolnych i wzrost konkurencyjności sektora rolno-spożywczego, z jednoczesnym zapewnieniem instrumentów na rzecz różnicowania działalności gospodarczej w kierunku pozyskania i stworzenia alternatywnych źródeł dochodów mieszkańców wsi. Przyczyni się ona do polepszenia jakości życia na obszarach wiejskich, poprzez rozwinięcie sektora podstawowych usług na rzecz ludności, jak również będzie stanowić alternatywę dla obecnie dominującej roli obszarów wiejskich, jaką jest produkcja żywności. Opracowana Strategia dla obszaru LGD w pełni pokrywa się z powyższymi zapisami. Spójność tych dokumentów widoczna jest również na płaszczyźnie funkcji obszarów wiejskich w zachowaniu i odtwarzaniu walorów krajobrazowych oraz zasobów przyrody, tj. zachowanie dobrego stanu ekologicznego wód i gleb, bogactwa siedlisk i różnorodności biologicznej, a także dziedzictwa kulturowego wsi.

Przedstawione w *KPSROW* priorytety krajowe, odzwierciedlają potrzeby Polski w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i ustanawiają podstawowe sfery, wokół których zostaną zaprogramowane szczegółowe instrumenty wsparcia w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-13 w układzie czterech osi. Bezpośrednio do dwóch z nich nawiązuje LSR dla obszaru *Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie*, tj. osi 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej* oraz osi 4 *Leader, które to* w ramach realizacji LSR, stanowią najbardziej aktywne obszary interwencji potencjalnego wsparcia udzielanego przez Lokalne Grupy Działania.

DOKUMENTY STRATEGICZNE NA POZIOMIE REGIONU

➤ **STRATEGIA ROZWOJU DOLNEGO ŚLĄSKA DO 2020 R.**

Jednym z najważniejszych dokumentów określających cele, priorytety i kierunki polityki rozwoju, prowadzonej na terenie Dolnego Śląska jest przyjęta w 2005 r. Strategia rozwoju województwa. Sformułowany w jej ramach cel nadrzędny „*Podniesienie poziomu życia mieszkańców Dolnego Śląska oraz poprawa konkurencyjności regionu przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju*” stanowi scalenie i realizację trzech kategorii celów obejmujących sferę gospodarczą, przestrzenną i społeczną.

Cel gospodarczy - *zbudowanie konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki Dolnego Śląska.*

Planuje się osiągnięcie wysokiego i stabilnego tempa wzrostu oraz rozwoju gospodarczego, jak również poprawę konkurencyjności Dolnego Śląska jako regionu atrakcyjnego do inwestowania i długookresowego prowadzenia innowacyjnej działalności gospodarczej.

Cel przestrzenny - *zwiększenie spójności przestrzennej i infrastrukturalnej regionu i jego integracja z europejskimi obszarami wzrostu.* Dla opracowania i prawidłowego wdrożenia LSR dla obszaru *Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie* najistotniejszy w tej grupie stanowi priorytet 2. Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, obejmujący działania związane z podniesieniem poziomu życia ludności wiejskiej, poprzez przebudowę funkcjonalnej struktury wsi w regionie, aby umożliwić pełne korzystanie z najnowszych elementów infrastruktury, co nastąpi dzięki

angażowaniu w tym celu środków zewnętrznych, w tym unijnych. Ponadto wspólne są kierunki obydwu Strategii zmierzające do rozwoju pozarolniczej aktywności mieszkańców terenów wiejskich i wykształcenie nowych funkcji dla tych terenów (działanie nr 3).

Cel „Społeczny”: *Rozwijanie solidarności społecznej oraz postaw obywatelskich twórczych i otwartych na świat.* W ramach tak określonego celu zakłada się stworzenie warunków do poprawy jakości życia, osiągnięcie wysokiego poziomu zaspokojenia potrzeb społecznych, w szczególności w obszarach: socjalnym, edukacyjnym, kulturowym i zdrowotnym. W tym miejscu LSR w sposób najbardziej wyraźny nawiązuje do działań w ramach priorytetu 2. *Umacnianie społeczeństwa obywatelskiego, rozwój kultury, gdzie wspierane będą działania związane z aktywizacją społeczności lokalnych, w szczególności z terenów wiejskich.*

➤ STRATEGIA ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Kolejnym dokumentem o charakterze regionalnym, do którego w wielu punktach nawiązuje LSR stanowi Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego zatytułowana „Krok w III tysiąclecie”. Strategia podkreśla potrzebę zrównania warunków życia i pracy ludności wiejskiej z warunkami występującymi w środowiskach miejskich, gdzie społeczeństwo akceptować i świadomie wybierać będzie obszary wiejskie, jako swoje miejsce życia i pracy. Za cel rozwoju obszarów wiejskich Strategia przyjęła a) *podniesienie poziomu życia ludności wiejskiej*, b) *wielofunkcyjny i zrównowagony rozwój tych obszarów*, co w pełni pokrywa się z zapisami szczegółowych celów i działań określonych w LSR Partnerstwa Kaczawskiego.

W wyniku przeprowadzonej analizy obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, które potwierdziły tezę o ich znacznym zróżnicowaniu, dokonano regionalizacji województwa, wydzielając 5 regionów różniących się między sobą poziomem i warunkami rozwoju społeczno-gospodarczego oraz pełnionymi przez obszary wiejskie funkcjami. Teren będący strefą funkcjonowania *LGD Partnerstwo Kaczawskie* obejmuje trzy regiony: „I - Intensywnego rolnictwa” (powiat jaworski i złotoryjski), „III - przemysłowo-rekreacyjno-turystyczny” (Świerzawa). Sprawia to, że stosowana w tym przypadku lista narzędzi i form interwencji, powinna być znacznie szersza, stanowiąc odpowiedź na potrzeby oraz oczekiwania zróżnicowanej grupy mieszkańców. Strategia wskazuje, że w przypadku pierwszego regionu posiada on najlepsze warunki do rozwijania intensywnego, towarowego rolnictwa. Z kolei dla regionu nr 3, stoi na stanowisku, że podstawowym źródłem utrzymania ludności będzie świadczenie usług rekreacyjno-turystycznych - co potwierdza m. in. wysoki poziom przedsiębiorczości i istniejąca w tym regionie duża liczba gospodarstw agroturystycznych.

PLANY I KONCEPCJE POWIATOWE

➤ DOKUMENTY PLANISTYCZNE I STRATEGIA ROZWOJU POWIATÓW PARTNERSTWA KACZAWSKIEGO

Przyjęta LSR dla obszaru *Lokalne Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie* wpisuje się również w najważniejsze dokumenty planistyczne na poziomie powiatów, m. in. w *Strategię Rozwoju Powiatu Jaworskiego, Złotoryjskiego i Legnickiego* która podkreślają, że podstawowym zadaniem każdej władzy jest tworzenie na swoim terenie warunków do rozwoju i samorealizacji jednostek ludzkich, podmiotów gospodarczych, organizacji

społecznych. Fundamentem takiego działania są zaakceptowane strategie zamierzeń zawierająca w sobie cele, do których będzie się dążyć. W zakresie rozwoju obszarów wiejskich, strategie te wskazują, iż podobnie jak w skali całego kraju, również w powiatach, rozwiązanie problemów wsi i rolnictwa wymaga przebudowy gospodarki oraz głębokich przemian w sferze produkcji rolniczej, strukturze demograficznej, przestrzennej, społeczno-zawodowej, a przede wszystkim w mentalności samych rolników. Kierunki i zamierzenia wskazane w strategiach powiatowych w tym zakresie to przede wszystkim konsekwentne rozwiązywanie problemów polskiej wsi, poprzez ekonomiczne wzmocnienie gospodarstw rolnych, poprawa warunków życia i pracy mieszkańców wsi, lepsze wykorzystanie przestrzeni rolniczej, poprawa struktury agrarnej itd.

Ponadto zarówno LSR, jak i strategie i zamierzenia powiatowe, upatrują jako niezwykle szansę dla lokalnych terenów wiejskich w postaci rozwoju sektora turystycznego, przy wykorzystaniu znacznych walorów turystycznych tego regionu. Turystykę należy traktować także jako ważną dziedzinę biznesu. Takie podejście nakazuje widzenie jej jako szeregu działań i przedsięwzięć, które mogą przynieść korzyści, zarówno dla bezpośrednich inwestorów, jak i całej lokalnej społeczności. Turystyka może stać się ważnym stymulatorem rozwoju regionu, generatorem miejsc pracy i zysków. Stworzenie nowoczesnego zaplecza turystycznego wymaga promocji i wielu dodatkowych przedsięwzięć marketingowych oraz wysokich nakładów.

STRATEGIE GMINNE

W dokumentach strategicznych opracowanych przez gminnych partnerów wchodzących w skład *LGD Partnerstwo Kaczawskie*, w wielu miejscach ujęte są zagadnienia związane z obszarami wiejskimi wraz ze wskazaniem kierunków działania, które mają przełożyć się w konsekwencji na ich społeczno-gospodarczy rozwój. Przyjęte plany i strategie koncentrują się w tym zakresie m. in. na tworzeniu optymalnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i ograniczenia bezrobocia, zwiększenia produkcji tzw. zdrowej żywności, zrzeszania się właścicieli gospodarstw rolnych w grupach producenckich oraz wsparciu finansowym wspomnianych gospodarstw ze źródeł zewnętrznych, w tym z Unii Europejskiej.

Sporo miejsca poświęcono również zagadnieniom ochrony środowiska naturalnego na tych obszarach, wraz z działaniami w zakresie modernizacji i rozbudowy infrastruktury technicznej (przede wszystkim komunikacyjnej i wodno-kanalizacyjnej), a także szerszych działań proekologicznych w zakresie edukacyjnym.

We wszystkich strategiach podkreślano bogate lokalne zasoby przyrodniczo-kulturowe, ze wskazaniem na ich odpowiednie wykorzystanie, służące rozwojowi sektora turystycznego. Tworzyć go mają powstające liczne gospodarstwa agroturystyczne i rękodzielnicze, określane jako pozarolnicze miejsca pracy na terenach wiejskich. Wparte mają one być prowadzonymi akcjami szkoleniowymi dla lokalnych przedsiębiorców z zakresu zarządzania i organizacji turystyki.

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU

Podjęcie racjonalnych decyzji dotyczących rozwoju m. in. obszarów wiejskich wymaga planowania strategicznego łączącego problematykę społeczną, ekologiczną, gospodarczą i przestrzenną. Tak kompleksowe podejście do planowania stało się podstawą opracowania LSR dla obszaru *Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie*, która określa bądź niektórych przypadkach jedynie doprecyzowuje wcześniej założone już kierunki działania, na obszarze zamieszkiwanym przez ponad 60 tys. osób. Zdajemy sobie sprawę, że

wskazana w Strategii droga dla wielu uczestniczących w tym procesie dolnośląskich wsi, będzie drogą ciężkiej, ale i także owocnej pracy.

Wg wielu partnerów uczestniczących w procesie przygotowawczym tego dokumentu, jest ona jedynym rozwiązaniem, aby sprostać wielu wyzwaniom, wykorzystując w pełni istniejący potencjał i szansę rozwojowe, w tym również dostęp do środków zewnętrznych. Poprzez działania związane ze zwiększeniem ilości i podniesieniem standardu wiejskiej bazy wypoczynkowej, udostępnieniem turystom rzadkich produktów i usług, a także inicjując działania wpływające na polepszenie dostępności mieszkańców wsi do nowoczesnych form komunikacji, przełoży się w konsekwencji na znaczną poprawę jakości życia tej społeczności. Tak opracowana Strategia wymaga jedynie bieżącego monitoringu i aktualizacji, uwzględniając poziom wdrażania oraz realizacji założonych wcześniej celów.

XV PLANOWANE DZIAŁANIA, PRZEDSIĘWZIĘCIA, OPERACJE W RAMACH INNYCH PROGRAMÓW

Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” w kolejnych latach funkcjonowania planuje aktywnie wypełniać swoją misję i urzeczywistniać wizję rozwoju obszaru – realizując w tym celu dodatkowe projekty finansowane z innych źródeł. Będą to projekty **uzupełniające** działania realizowane w ramach osi 4 Leader - Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich jednak nie powodujące nakładania się pomocy finansowej, a wręcz przeciwnie uzupełniające zaplanowane przedsięwzięcia i operacje.

Spodziewane źródła finansowania, dostępne na obszarze LGD to:

Przewidywane źródła finansowania dostępne ze środków Unii Europejskiej to programy operacyjne o zasięgu regionalnym, krajowym i transgranicznym. Wśród potencjalnych źródeł finansowania znajdujących się w zasięgu LGD Partnerstwo Kaczawskie należy wymienić:

- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska - Rzeczpospolita Polska 2007 - 2013
- Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Polska - Saksonia 2007-2013
- Program Operacyjny Kapitał Ludzki konkursy ogólnopolskie i regionalne
- Program Porcyjny Innowacyjna Gospodarka
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego
- inne programy

Wśród potencjalnych źródeł krajowych należy wymienić:

- Fundusz Inicjatyw Obywatelskich,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- EOG
- inne krajowe i zagraniczne źródła finansowania.

W celu wyeliminowania ewentualnych zagrożeń polegających na nakładaniu się pomocy finansowej uzyskanej w ramach PROW oraz innych programów realizowanych z budżetu Unii Europejskiej cały proces monitorował będzie zarząd, który podejmie ostateczną decyzję o przystąpieniu do realizacji danego projektu czy programu.. Aby się jednak zabezpieczyć przed nakładaniem podwójnego finansowania oraz czasu pracy

przeznaczonego na wykonywanie tych obowiązków i zadań pracowników biura LGD Partnerstwo Kaczawskie przyjmuje następujące mechanizmy zabezpieczeń:

- na potrzeby realizacji innych projektów zatrudniani będą nowi pracownicy, bądź sporządzane będą oddzielne umowy na wykonywanie dodatkowych czynności przez pracowników biura,
- tworzone będą wydzielone konta bankowe (lub subkonta) do obsługi poszczególnych projektów oraz jasnego i czytelnego przepływu środków pieniężnych,
- dokumenty księgowe na trwałe będą opisane co do projektu i źródła, z jakiego dany koszt będzie sfinansowany,
- w przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych programów. Łączny wymiar czasu pracy nie może przy tym przekroczyć wielkości maksymalnych dopuszczonych w Kodeksie Pracy,
- koszty administracyjne będą dzielone proporcjonalnie jeśli do tego celu będzie wykorzystywane biuro i urządzenia w nim funkcjonujące.

XVI PRZEWIDYWANY WPLYW REALIZACJI LSR NA ROZWÓJ REGIONU I OBSZARÓW WIEJSKICH

Opracowana do wdrożenia Lokalna Strategia Rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego obejmuje w całości swym zasięgiem obszary wiejskie powiatu jaworskiego i złotoryjskiego oraz jedną gminę (Krotoszyce) z powiatu legnickiego. Wdrażanie Strategii będzie więc miało przede wszystkim wpływ na rozwój tychże obszarów, ale pośrednio także na rozwój całego region, a docelowo również całego województwa dolnośląskiego. Wpływ ten jest naturalnym następstwem powiązań kierunków rozwoju, celów ogólnych oraz celów szczegółowych, a także przedsięwzięć i operacji, które będą realizowane w ramach LSR, a w konsekwencji realizować będą również założenia zapisane w dokumentach planistycznych związanych z województwem dolnośląskim oraz gminami wiejskimi, wiejsko-miejskimi i miejskimi Partnerstwa Kaczawskiego.

Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju przyczyniać będzie się do rozwoju atrakcyjności turystycznej, sprzyjać będzie lepszemu zaspakajaniu potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru jaki obejmuje.

W poniższej tabeli przedstawiono policzalne rezultaty/efekty, przyczyniania się Lokalnej Strategii Rozwoju do rozwoju obszarów wiejskich objętych strategią.

Tabela nr 28. Lokalna Strategia Rozwoju a rozwój regionu – rezultaty

L.p.	Rezultat wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju
1.	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw lub produktów opartych na dziedzictwie lokalnym,
2.	Liczba wykreowanych produktów lokalnych
3.	Liczba nowopowstałych, rozbudowanych lub lepiej wyposażonych przedsiębiorstw
4.	Liczba szkoleń w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej
5.	Liczba nowych, zmodernizowanych lub lepiej wyposażonych budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno kulturalne, ilość nowych lub odnowionych placów zabaw
6.	Długość lub powierzchnia zmodernizowanych parkingów, nowych chodników, lub oświetlenia ulicznego
7.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów obsługi ruchu turystycznego
8.	Liczba nowych lub wypromowanych atrakcji turystycznych
9.	Ilość działań promocyjnych związanych z turystyką aktywną oraz wytyczaniem i oznakowaniem szlaków, wraz z budową małej architektury
10.	Liczba nowych przedsięwzięć gospodarczych świadczących usługi turystyczne, w tym agroturystyczne
11.	Liczba wyposażonych zespołów ludowych, kół gospodyń wiejskich, domów kultury, świetlic, placów zabaw, ilość zorganizowanych imprez, szkoleń, spotkań integracyjnych, ilość odnowionych budynków charakterystycznych dla dziedzictwa regionu,
12.	Liczba odnowionych obiektów sakralnych i budynków charakterystycznych dla architektury regionu

Wpływ wdrażania i realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju będzie najbardziej odczuwalny i widzialny w postaci aktywizacja mieszkańców obszaru LSR. Już na etapie przygotowywania LS odnotowano wzrost zainteresowania, mieszkańców obszaru LSR, zawiązywaniem grup formalnych skupiających swą działalność na integracji i kultywowaniu dziedzictwa regionu. Działaność Lokalnej Grupy Działania Stowarzyszenie Kaczawskie przyniosło wiele wymiernych efektów w postaci aktywizację informacji o programach i instrumentach wsparcia dla obszarów wiejskich przede wszystkim z Unii Europejskiej. LGD prowadziła również wsparcie szkoleniowo-doradcze, które mamy nadzieję przyniesie rezultaty w trakcie nowego kresu programowania 2007 – 2013 i wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Partnerstwa Kaczawskiego. Będzie to odczuwalny i mierzalny wzrost w postaci choćby zwiększonej liczby projektów “miękkich” przygotowywanych i realizowanych na obszarze LSR.

XVII INFORMACJA O DOŁĄCZONYCH DO LSR ZAŁĄCZNIKACH

Lista załączników:

Załącznik Nr 1	Potwierdzenie złożenia wniosku w konkursie
Załącznik nr 2	Karta oceny zgodności operacji z LSR
Załącznik nr 3	Oświadczenie poufności i bezstronności Członka Rady
Załącznik nr 4	Streszczenie wniosku o dofinansowanie operacji - KARTA OPERACJI
Załącznik nr 5	KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Różnicowanie w kierunku działalności nie rolniczej.
Załącznik nr 6	KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorczości
Załącznik nr 7	KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Odnowa i rozwój wsi.
Załącznik nr 8	KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju – małe projekty.

Załącznik Nr 1 Potwierdzenie złożenia wniosku w konkursie

.....
Miejscowość, data

Potwierdzenie złożenia wniosku w konkursie

Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” potwierdza terminowe złożenie wniosku pn.:

.....
.....
.....
.....
.....

.....,
w ramach konkursu wyboru operacji w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”.

Godzina złożenia wniosku:

Numer wniosku wg kolejności wpływu:

.....
Pieczęć LGD

.....
Podpis osoby przyjmującej wniosek

Załącznik nr 2 Karta oceny zgodności operacji z LSR

Miejsce na pieczęć	KARTA OCENY ZGODNOŚCI PROJEKTU Z LSR		KO nr 1					
			Wersja: 1.1					
Nr konkursu	Wypełnia komisja skrutacyjna							
Termin rozpatrywania wniosku	Wypełnia komisja skrutacyjna							
Imię i nazwisko oceniającego	Wypełnia komisja skrutacyjna							
Nr wniosku	Wypełnia komisja skrutacyjna							
Wnioskodawca	Wypełnia komisja skrutacyjna							
DZIAŁANIE PROW 2007-2013 W RAMACH WDRAŻANIA LSR		☐ Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej ☐ Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw ☐ Odnowa i rozwój wsi ☐ Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju - małe projekty						
1. CZY REALIZACJA PROJEKTU / OPERACJI PRZYCZYNI SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW OGÓLNYCH LSR?			TAK	NIE				
CO 1: Rozwój przedsiębiorczości i usług na obszarze Partnerstwa Kaczawskiego w oparciu o zasoby przyrodnicze i kulturowe			☐	☐				
CO 2: Aktywizacja obszarów wiejskich oraz integracja mieszkańców			☐	☐				
CO 3: Wykorzystanie zasobów przyrodniczych kulturowych jako najcenniejszych atutów Krainy Wygasłych Wulkanów			☐	☐				
2. CZY REALIZACJA PROJEKTU / OPERACJI PRZYCZYNI SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW SZCZEGÓŁOWYCH LSR?								
Cel ogólny nr 1	TAK	NIE	Cel ogólny nr 2	TAK	NIE	Cel Ogólny nr 3	TAK	NIE
CSZ 1	☐	☐	CSZ 1	☐	☐	CSZ 1	☐	☐
CSZ 2	☐	☐	CSZ 2	☐	☐	CSZ 2	☐	☐
CSZ 3	☐	☐	CSZ 3	☐	☐	CSZ 3	☐	☐
3. CZY REALIZACJA PROJEKTU / OPERACJI JEST ZGODNA Z PRZEDSIĘWZIĘCIAMI ZAPLANOWANYMI W LSR?								
Przedsięwzięcie nr 1	TAK	NIE	Przedsięwzięcie nr 2	TAK	NIE	Przedsięwzięcie nr 3	TAK	NIE
P 1	☐	☐	P 1	☐	☐	P 1	☐	☐
P 2	☐	☐	P 2	☐	☐	P 2	☐	☐
P 3	☐	☐	P 3	☐	☐	P 3	☐	☐
UZASADNIENIE ZGODNOŚCI PROJEKTU/OPERACJI Z ZAZNACZONYMI PRZEDSIĘWZIĘCIAMI W LSR:								
IMIĘ i NAZWISKO CZŁONKA RADY :								
Głosuję za uznaniem, że operacja jest zgodna/nie jest zgodna * operacji za zgodną z LSR (niepotrzebne skreślić)								
MIEJSCE:		DATA:		CZYTELNY PODPIS:				

* niepotrzebne skreślić

¹ Członek Rady wypełnia tylko zaciemnione na żółto pola.

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY:

Instrukcja wypełniania karty przez Członka Rady określona została w regulaminie Rady Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie”, stanowiący załącznik Nr 1 do Uchwały Nr I/2/2009 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie” z dnia 13 stycznia 2009 roku.

Załącznik nr 3 Oświadczenie poufności i bezstronności Członka Rady

.....
Miejscowość, data

OŚWIADCZENIE POUFNOŚCI I BEZSTRONNOŚCI CZŁONKA RADY

Imię i nazwisko członka Rady:
Instytucja organizująca:

Niniejszym oświadczam, że:

1. Zapoznałem/zapoznałam się z Regulaminem Rady Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Partnerstwo Kaczawskie i zasadami wyboru operacji w ramach realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju LGD.
2. Nie jestem*/jestem* wnioskodawcą operacji.
3. Nie jestem*/jestem* właścicielem, współwłaścicielem, pracownikiem, współmałżonkiem lub krewnym do II stopnia pokrewieństwa wnioskodawcy.
4. Zobowiązuję się, do wypełniania moich obowiązków w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą.
5. Zobowiązuję się również nie zatrzymywać kopii jakichkolwiek pisemnych lub elektronicznych informacji.
6. Zobowiązuję się do zachowania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych mi lub wytworzonych przeze mnie lub przygotowanych przeze mnie w trakcie lub jako rezultat oceny i zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów niniejszej oceny i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

* niepotrzebne skreślić

Mając na uwadze powyższe zwracam się z prośbą o wykluczenie mnie z głosowania nad operacją wnioskowaną przez (w przypadku braku powiązań, o których mowa powyżej wpisać: **nie dotyczy**) :

- 1.....
- 2.....
- 3.....

.....
(podpis)

.....
(miejscowość)

**Załącznik nr 4 Streszczenie wniosku o dofinansowanie operacji
KARTA OPERACJI**

.....
Miejscowość, data

**Streszczenie wniosku o dofinansowanie operacji
KARTA OPERACJI**

I Identyfikacja wniosku i wnioskodawcy.

1. Nr konkursu:
2. Nr wniosku:
3. Tytuł wniosku:
4. Nazwa (imię i nazwisko) wnioskodawcy:
.....
5. Adres wnioskodawcy:
.....

II Charakterystyka projektu.

- Cel projektu:
- Czy cel projektu odpowiada na cele ogólne i szczegółowe Lokalnej Strategii Rozwoju?
(Proszę napisać i uzasadnić na jakie cele LSR odpowiada wniosek)
.....
- Czy operacja jest zgodna z przedsięwzięciami zaplanowanymi w Lokalnej Strategii Rozwoju?
(Proszę napisać i uzasadnić z jakimi przedsięwzięciami LSR zgodna jest oceniana operacja)
.....
- Jak projekt odpowiada na kryteria wyboru projektu?
(Proszę napisać i uzasadnić jakie kryteria wyboru projektu spełnia wniosek)
 - a) Nazwa kryterium wyboru projektu
.....
 - b) Nazwa kryterium wyboru projektu
.....
 - c) Nazwa kryterium wyboru projektu
.....
 - d) Nazwa kryterium wyboru projektu
.....

.....
imię i nazwisko oraz podpis sporządzającego streszczenie

Załącznik nr 5. KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Różnicowanie w kierunku działalności nie rolniczej.
WZÓR

Pieczęć	KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Różnicowanie w kierunku działalności nie rolniczej	KO nr 2.1

Nr konkursu	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Termin rozpatrywania wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Imię i nazwisko oceniającego	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nr wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Wnioskodawca	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nazwa operacji	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>

Kryterium oceny operacji	Przyznana ocena	Uzasadnienie/Uwagi¹
1. Powierzchnia gospodarstwa rolnego, którą posiada wnioskodawca, lub w której pracuje będąc małżonkiem rolnika lub jego domownikiem w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu rolniczym: <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty - do 10 ha,• 1 punkt - powyżej 10 ha,		
2. Wysokość wnioskowanej pomocy Preferowane są operacje których wnioskowana kwota nie przekracza kwoty pomocy założonej w budżecie LSR. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – nie przekracza• 1 punkt - przekracza		
3. Poziom współfinansowania operacji: Preferowane są operacje, które współfinansowane są przez Wnioskodawcę z większym udziałem własnym. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – operacja jest współfinansowana z udziałem większym niż 60% wydatków kwalifikowanych		

<ul style="list-style-type: none">• 1 punkt – operacja jest współfinansowana z udziałem mniejszym niż 60% wydatków kwalifikowalnych		
4. Rodzaj działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – działalność, której dotyczy operacja bezpośrednio związana jest z sektorem turystycznym albo produktami lokalnymi lub z wykorzystaniem technologii informatycznych• 1 punkt – pozostałe		
5. Wpływ realizacji operacji na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej Strategii Rozwoju. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – duży wpływ• 1 punkt – mały wpływ		
Suma przyznanych punktów		

.....
data

- ¹ – Uzasadnienie, uwagi są obowiązkowe w przypadku kryterium nr 5.
- ² – Członek Rady wypełnia tylko pola na białym tle.

.....
czytelny podpis oceniającego

Załącznik nr 6. KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorczości.

WZÓR

<i>Pieczęć</i>	KARTA OCENY	
	operacji według lokalnych kryteriów	
	dla Działania: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	

Nr konkursu	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Termin rozpatrywania wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Imię i nazwisko oceniającego	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nr wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Wnioskodawca	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nazwa operacji	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>

Kryterium oceny operacji	Przyznana ocena	Uzasadnienie/Uwagi¹
1. Liczba nowo stworzonych miejsc pracy w przeliczeniu na pełny etat średniorocznie: <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty - więcej niż 1 miejsce pracy• 1 punkt – 1 miejsce pracy		
2. Wysokość wnioskowanej pomocy Preferowane są operacje których wnioskowana kwota nie przekracza kwoty pomocy założonej w budżecie LSR. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkt – nie przekracza• 1 punkt - przekracza		
3. Poziom współfinansowania operacji Preferowane są operacje, które współfinansowane są przez Wnioskodawcę z większym udziałem własnym. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – operacja jest współfinansowana z udziałem większym niż 60% wydatków kwalifikowanych• 1 punkt – operacja jest współfinansowana z udziałem mniejszym niż 60% wydatków kwalifikowanych		

4. Rodzaj działalności gospodarczej: <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – działalność, której dotyczy operacja bezpośrednio związana jest z sektorem turystycznym albo produktami lokalnymi lub z wykorzystaniem technologii informatycznych• 1 punkt – pozostałe		
5. Wpływ realizacji operacji na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej Strategii Rozwoju. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – duży wpływ• 1 punkt – mały wpływ		
Suma przyznanych punktów		

.....
data

.....
czytelny podpis oceniającego

¹ – Uzasadnienie, uwagi są obowiązkowe w przypadku kryterium nr 5.

² – Członek Rady wypełnia tylko pola na białym tle.

Załącznik nr 7. KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Odnowa i rozwój wsi.

WZÓR

<i>Pieczęć</i>	KARTA OCENY	
	operacji według lokalnych kryteriów	
	dla Działania: Odnowa i rozwój wsi	

Nr konkursu	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Termin rozpatrywania wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Imię i nazwisko oceniającego	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nr wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Wnioskodawca	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nazwa operacji	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>

Kryterium oceny operacji	Przyznana ocena	Uzasadnienie/Uwagi¹
1. Operacja przyniesie korzyści dla mieszkańców obszaru: <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – 2 i więcej miejscowości• 1 punkt – 1 miejscowość		
2. Wysokość wnioskowanej pomocy Preferowane są operacje których wnioskowana kwota nie przekracza kwoty pomocy założonej w budżecie LSR. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkt – nie przekracza• 1 punkt - przekracza		
3. Poziom współfinansowania operacji Preferowane są operacje, które współfinansowane są przez Wnioskodawcę z większym udziałem własnym. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – operacja jest współfinansowana z udziałem większym niż 50% wydatków kwalifikowalnych• 1 punkt – operacja jest współfinansowana z udziałem mniejszym niż 50% wydatków kwalifikowalnych		
4. Rodzaj operacji Preferuje się operacje, które dotyczą:		

<ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – zaspakajania potrzeb społeczności w zakresie turystyki oraz infrastruktury publicznej• 1 punkt – zaspakajania potrzeb w zachowaniu dziedzictwa kulturowego oraz inwestycje w zakresie sportu i rekreacji		
5. Wpływ realizacji operacji na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej Strategii Rozwoju. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – duży wpływ• 1 punkt – mały wpływ		
Suma przyznanych punktów		

.....
data

.....
czytelny podpis oceniającego

¹ – Uzasadnienie, uwagi są obowiązkowe w przypadku kryterium nr 1 i 5.

² – Członek Rady wypełnia tylko pola na białym tle.

Załącznik nr 8. KARTA OCENY operacji według lokalnych kryteriów dla Działania: Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju – małe projekty.
WZÓR

Pieczęć	KARTA OCENY	
	operacji według lokalnych kryteriów	
	dla Działania: Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju – małe projekty	

Nr konkursu	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Termin rozpatrywania wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Imię i nazwisko oceniającego	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nr wniosku	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Wnioskodawca	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>
Nazwa operacji	<i>Wypełnia komisja skrutacyjna</i>

Kryterium oceny operacji	Przyznana ocena	Uzasadnienie/Uwagi¹
1. Operacja ma wpływ na: <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty - nie mniej niż 2 miejscowości• 1 punkt - na 1 miejscowość		
2. Preferuje się wnioskodawców, którzy nie realizowali dotąd projektów ze środków Unii Europejskiej. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty - dla wnioskodawców, którzy nie realizowali• 1 punkt - dla wnioskodawców, którzy realizowali		
3. Wysokość wnioskowanej pomocy Preferowane są operacje których wnioskowana kwota nie przekracza kwoty pomocy założonej w budżecie LSR. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkt – nie przekracza• 1 punkt - przekracza		
4. Działalność, której dotyczy operacja, oparta jest na wykorzystaniu lokalnych zasobów albo lokalnego dziedzictwa kulturowego lub historycznego lub przyrodniczego <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – za wykorzystanie 3 zasobów		

<ul style="list-style-type: none">• 1 punkt - za wykorzystanie mniej niż 3 zasobów		
5. Wpływ realizacji operacji na osiągnięcie celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej Strategii Rozwoju. <ul style="list-style-type: none">• 2 punkty – duży wpływ• 1 punkt – mały wpływ		
Suma przyznanych punktów		

.....

data

.....

podpis oceniającego

¹ – Uzasadnienie, uwagi są obowiązkowe w przypadku kryteriów nr 1, 4 i 5.

² – Członek Rady wypełnia tylko pola na białym tle.